

**Euroopan
tietosuojaneuvoston ja
Euroopan
tietosuojavaltuutetun
yhteinen lausunto 3/2021
ehdotuksesta Euroopan
parlamentin ja neuvoston
asetukseksi
eurooppalaisesta
datahallinnosta
(datahallintosäädös)**

Versio 1.1

Versioyhteenveto

Versio 1.1	9. kesäkuuta 2021	Pieniä toimituksellisia muutoksia
Versio 1.0	10. maaliskuuta 2021	Yhteisen lausunnon hyväksyminen

SISÄLLYSLUETTELO

1	TAUSTAA	5
2	YHTEISEN LAUSUNNON SOVELTAMISALA.....	6
3	ARVIOINTI.....	8
3.1	Yleiset huomautukset	8
3.2	Yleiset kysymykset, jotka liittyvät ehdotuksen ja henkilötietojen suoja koskevan unionin lainsäädännön väliseen suhteeseen.....	9
3.3	Julkisen sektorin hallussa olevien tiettyjen suojatun datan luokkien uudelleenkäyttö.....	19
3.3.1	Ehdotuksen suhde avointa dataa koskevaan direktiiviin ja yleiseen tietosuoja-asetukseen	19
3.3.2	5 artikla: julkisen sektorin elinten asettamat datan uudelleenkäytön ehdot	21
3.3.3	5 artiklan 11 kohta: ”erittäin arkaluonteisten” muiden kuin henkilötietojen uudelleenkäyttö	27
3.3.4	6 artikla: datan uudelleenkäytöstä perittävät maksut	28
3.3.5	Hallinto ja institutionaaliset näkökohdat: 7 artikla (toimivaltaiset elimet), 8 artikla (keskitetty tietopiste).....	29
3.4	Datan jakamispalvelujen tarjoajiin sovellettavat vaatimukset.....	30
3.4.1	9 artiklan 1 kohdan b alakohdan mukaiset datan välittäjät: välityspalvelut rekisteröityjen ja mahdollisten datan käyttäjien välillä.....	34
3.4.2	9 artiklan 1 kohdan c alakohdan mukaiset datan välittäjät: ”dataosuuskunnat”	36
3.4.3	10 artikla: ilmoitusjärjestelmä – yleiset rekisteröintikelpoisuusvaatimukset – ilmoituksen sisältö, ilmoituksen tulos (ja ajoitus), 11 artikla: datan jakamispalvelujen tarjoamisen edellytykset	37
3.4.4	12 ja 13 artikla: toimivaltaiset viranomaiset ja (10 ja 11 artiklan) noudattamisen valvonta 41	
3.5	Data-altruismi	43
3.5.1	Data-altruismin ja yleisen tietosuoja-asetuksen mukaisen suostumuksen välinen vuorovaikutus.....	43
3.5.2	16 ja 17 artikla: rekisteröintijärjestelmä – yleiset rekisteröintikelpoisuusvaatimukset – rekisteröinnin sisältö, rekisteröinnin tulos (ja ajoitus)	47
3.5.3	18 ja 19 artikla: avoimuusvaatimukset ja ”erityisvaatimukset rekisteröityjen ja oikeussubjektien oikeuksien ja etujen turvaamiseksi niiden datan suhteen”	48
3.5.4	20 ja 21 artikla: rekisteröinnin suhteen toimivaltaiset viranomaiset ja vaatimusten noudattamisen seuranta	50
3.5.5	22 artikla: eurooppalainen data-altruismia koskeva suostumuslomake	51

3.6	Kansainväliset datan siirrot: 5 artiklan 9–13 kohta, johdanto-osan 17 ja 19 kappale, 30 artikla	51
3.7	Institutionaalisia järjestelyjä koskevat horisontaaliset säännökset, valitukset, Euroopan datainnovaatiolautakunnan muodostama asiantuntijaryhmä, delegoidut säädökset, seuraamukset, arviointi ja uudelleentarkastelu, yhteistä digitaalista palveluväylää koskevan asetuksen muuttaminen, siirtymäjärjestelyt ja voimaantulo	53
3.7.1	23 artikla: toimivaltaisia viranomaisia koskevat vaatimukset	53
3.7.2	24 artikla: valitukset, 25 artikla: oikeus tehokkaisiin oikeussuojakeinoihin	54
3.7.3	26 ja 27 artikla: Euroopan datainnovaatiolautakunnan kokoonpano ja tehtävät	55
3.7.4	31 artikla: ehdotuksen säännösten rikkomiseen sovellettavat seuraamukset	56
3.7.5	33 artikla: asetuksen (EU) 2018/1724 muuttaminen	57

Euroopan tietosuojaneuvosto ja Euroopan tietosuojavaltuutettu, jotka

ottavat huomioon luonnollisten henkilöiden suojelusta unionin toimielinten, elinten ja laitosten suorittamassa henkilötietojen käsittelyssä ja näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta sekä asetuksen (EY) N:o 45/2001 ja päätöksen N:o 1247/2002/EY kumoamisesta 23 päivänä lokakuuta 2018 annetun asetuksen (EU) 2018/1725, jäljempänä 'EU:n tietosuoja-asetus', 42 artiklan 2 kohdan,

ottavat huomioon ETA-sopimuksen ja erityisesti sen liitteen XI ja pöytäkirjan 37, sellaisina kuin ne ovat muutettuina 6 päivänä heinäkuuta 2018 annetulla ETA:n sekakomitean päätöksellä N:o 154/2018,

OVAT ANTANEET SEURAAVAN YHTEISEN LAUSUNNON:

1 TAUSTAA

1. Ehdotus datahallintosäädökseksi, jäljempänä 'ehdotus', on annettu Euroopan datastrategiaa koskevan tiedonannon¹, jäljempänä 'datastrategia', nojalla.
2. Euroopan tietosuojaneuvosto (EDPB) ja Euroopan tietosuojavaltuutettu (EDPS) toteavat, että komission datastrategian mukaan "*[k]ansalaiset luottavat datavetoisiin innovaatioihin ja ottavat ne käyttöönsä vain, jos he voivat luottaa siihen, että kaikkeen henkilötietojen yhteiskäyttöön EU:ssa sovelletaan asianmukaisesti EU:n tiukkoja tietosuojasääntöjä*"².
3. Kuten ehdotuksen perusteluissa täsmennetään, sen "*tavoitteena on edistää datan saatavuutta käyttöä varten lisäämällä luottamusta datan välittäjiin ja vahvistamalla datan jakamismekanismeja kaikkialla EU:ssa. Säädös koskisi seuraavia tilanteita:*

– julkisen sektorin datan asettaminen saataville uudelleenkäyttöä varten tilanteissa, joissa tällaiseen dataan sovelletaan muiden osapuolten oikeuksia;

– datan jakaminen yritysten kesken missä tahansa muodossa olevaa vastiketta vastaan;

– sen salliminen, että henkilötietoja käytetään 'henkilötietojen jakamisesta vastaavan välittäjän' avulla; välittäjän tarkoituksena on auttaa yksityishenkilöitä käyttämään yleisen tietosuoja-asetuksen mukaisia oikeuksiaan.

– datan käytön salliminen altruistisista syistä"³.
4. Esitellessään ehdotuksen komissio katsoi muun muassa, että "*uudella asetuksella varmistetaan hyvä hallintotapa yhteistä eurooppalaista data-avaruutta varten ja se, että datan haltijat voivat asettaa datan saataville vapaaehtoisesti. Se täydentää avoimen datan direktiivin mukaisia korkean lisäarvon data-aineistoja koskevia tulevia sääntöjä, joilla varmistetaan, että tietyt data-aineistot ovat saatavilla*

---

¹ Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle – Euroopan datastrategia, 19.2.2020, COM(2020) 66 final.

² Euroopan datastrategia, johdanto, s. 1.

³ Perustelut, s. 1.

kaikkialla EU:ssa maksutta koneellisesti luettavassa muodossa ja standardoitujen sovellusrajapintojen (API) kautta”⁴.

5. Datastrategiassa korostetaan myös, että ”[d]atan saatavuus on edellytys tekoälyjärjestelmien kouluttamiseksi, sillä tuotteet ja palvelut ovat nopeasti siirtymässä hahmontunnistuksesta ja päätelmien generoinnista pitemmälle vietyihin ennustemenetelmiin ja sitä kautta parempiin päätöksiin”⁵.
6. Kuten ehdotuksen perusteluissa todetaan, ”vuorovaikutus henkilötietoja koskevan lainsäädännön kanssa on erityisen tärkeää. Yleisen tietosuojasetuksen (GDPR) ja sähköisen viestinnän tietosuojadirektiivin myötä EU on ottanut käyttöön vakaan ja luotettavan oikeudellisen kehyksen henkilötietojen suojaamiseksi, ja se muodostaa standardin sovellettavaksi maailmanlaajuisesti”⁶.
7. Tietosuojaneuvosto ja tietosuojavaltuutettu huomauttavat myös, että perustelujen mukaan ehdotuksen ”tavoitteena on helpottaa datan jakamista muun muassa vahvistamalla luottamusta datan jakamisesta vastaaviin välittäjiin, joita odotetaan käytettävän eri data-avaruuksissa. Ehdotuksen tarkoituksena ei ole myöntää, muuttaa tai poistaa olennaisia oikeuksia, jotka koskevat dataan pääsyä ja datan käyttöä. Tämäntyyppisistä toimenpiteistä suunnitellaan mahdollisesti annettavan datasäädös (2021)”⁷. Tämän yhteisen lausunnon laatimisajankohtana tällaisen datasäädöksen tavoite ja sisältö eivät ole vielä saatavilla.

2 YHTEISEN LAUSUNNON SOVELTAMISALA

8. Komissio julkaisi 25. marraskuuta 2020 ehdotuksen Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi eurooppalaisesta datahallinnosta (datahallintosäädös), jäljempänä ’ehdotus’.
9. Komissio pyysi 25. marraskuuta 2020 ehdotuksesta Euroopan tietosuojaneuvoston ja Euroopan tietosuojavaltuutetun yhteisen lausunnon asetuksen (EU) 2018/1725, jäljempänä ’EU:n tietosuojasetus’, 42 artiklan 2 kohdan perusteella.
10. **Ehdotus on erityisen tärkeä yksilön oikeuksien ja vapauksien suojelemiseksi henkilötietojen käsittelyn yhteydessä. Tämän lausunnon soveltamisala rajoittuu ehdotuksen henkilötietojen suojaa koskeviin näkökohtiin, jotka ovat, kuten on todettu, ehdotuksen keskeinen – elleivät jopa kaikkein tärkein – osa.**
11. Tältä osin tietosuojaneuvosto ja tietosuojavaltuutettu toteavat, että johdanto-osan 3 kappaleessa mainitaan, että ”[s]en vuoksi tällä asetuksella ei rajoiteta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2016/679 27 soveltamista”.
12. Tietosuojaneuvosto ja tietosuojavaltuutettu katsovat, että luottamuksen vahvistaminen datan saatavuuden helpottamiseksi ja digitaalitalouden hyödyksi EU:ssa perustuu **tarpeeseen varmistaa ja**

---

⁴ https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/fi/qanda_20_2103#European%20Data%20Spaces

⁵ Datastrategia, s. 2 ja 3.

⁶ Perustelut, s. 1.

⁷ Perustelut, s. 1.

säilyttää EU:n säännösten noudattaminen ja soveltaminen henkilötietojen suojelun alalla. Perustana on pidettävä tällä alalla sovellettavaa EU:n lainsäädäntöä ja erityisesti asetusta (EU) 2016/679, jäljempänä 'yleinen tietosuoja-asetus'. Muiden lainsäädäntöehdotusten tulee pohjautua siihen ilman, että se vaikuttaa tai puuttuu asiaankuuluviin voimassa oleviin säännöksiin. Tämä koskee myös valvontaviranomaisten toimivaltaan ja muita hallintoon liittyviä näkökohtia.⁸

13. Tästä syystä tietosuojaneuvoston ja Euroopan tietosuojavaltuutetun näkemyksen mukaan on tärkeää, että **ehdotuksen säädöstekstissä vältetään selkeästi kaikki epäjohtonmukaisuudet ja mahdolliset ristiriidat yleisen tietosuoja-asetuksen kanssa.** Tämä ei ole tärkeää pelkästään oikeusvarmuuden vuoksi. Tällä myös vältetään se, että ehdotus vaarantaisi suoraan tai välillisesti Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) 16 artiklassa ja Euroopan unionin perusoikeuskirjan 8 artiklassa vahvistetun perusoikeuden henkilötietojen suojaan.
14. Tässä yhteisessä lausunnossa tietosuojaneuvosto ja tietosuojavaltuutettu tuovat erityisesti esiin epäjohtonmukaisuuksia EU:n tietosuojalainsäädännön (ja muun EU:n lainsäädännön, kuten avointa dataa koskevan direktiivin) kanssa. Lisäksi esiin tuodaan esimerkiksi oikeusvarmuuteen liittyviä ongelmia, joita nykyinen ehdotus voimaan tullessaan aiheuttaisi.
15. Koska ehdotus herättää huomattavan määrän usein toisiinsa liittyviä vakavia henkilötietojen suojaa koskevan perusoikeuden turvaamiseen liittyviä huolenaiheita, ei tämän **yhteisen lausunnon tarkoituksena kuitenkaan ole laatia tyhjentävää luetteloa kysymyksistä, joita lainsäätäjien olisi käsiteltävä, eikä esittää kaikista seikoista vaihtoehtoisia ehdotuksia tai sanamuotoa koskevia muutoksia.** Sen sijaan **siinä pyritään käsittelemään tärkeimpiä ehdotuksen sisältämiä huolta herättäviä seikkoja.** Tietosuojaneuvosto ja tietosuojavaltuutettu ovat myös edelleen valmiita antamaan lisätietoja ja vaihtamaan näkemyksiä komission kanssa.
16. Tietosuojaneuvosto ja Euroopan tietosuojavaltuutettu ovat myös tietoisia siitä, että ehdotusta koskeva lainsäädäntöprosessi on käynnissä. Ne korostavat, että ne ovat **lainsäätäjien käytettävissä sekä valmiita antamaan lisäneuvoja ja -suosituksia koko prosessin ajan.** Tarkoituksena on varmistaa erityisesti oikeusvarmuus luonnollisten henkilöiden, talouden toimijoiden ja viranomaisten kannalta, rekisteröityjen henkilötietojen asianmukainen suoja SEUT-sopimuksen, EU:n perusoikeuskirjan ja tietosuojasäännösten mukaisesti sekä kestävä digitaalinen ympäristö, johon sisältyy tarvittava keskinäinen valvontajärjestelmä.
17. Tämä kehoitus tietosuojaviranomaisten osallistamisesta koskee myös mahdollista tulevaa ehdotusta EU:n datasäädöksestä, koska sillä voi olla merkittäviä yhteyksiä ehdotukseen⁹.

---

⁸ Ks. Euroopan tietosuojavaltuutetun lausunto 3/2020 eurooppalaisesta datastrategiasta (Opinion 3/2020 on the European strategy for data), 64 kohta: "Euroopan tietosuojavaltuutettu korostaa lopuksi, että tulevien hallintomekanismien yhteydessä on kunnioitettava asianmukaisesti **riippumattomien tietosuojavaltaviranomaisten** toimivaltaa. Lisäksi laajempaan datan käyttöön johtavan strategian täytäntöönpano edellyttää **tietosuojaviranomaisten** ja muiden julkisten valvontaelinten **resurssien huomattavaa lisäämistä** erityisesti **teknisen asiantuntemuksen ja valmiuksien** osalta. Kaikkien asiaankuuluvien julkisten valvontaelinten, myös tietosuojavaltaviranomaisten, välistä yhteistyötä ja yhteisiä tutkimuksia olisi edistettävä."

⁹ Ehdotukseen liittyvässä vaikutustenarvioinnissa (Commission staff working document – impact assessment report accompanying the document proposal for a regulation of the European parliament and of the Council on

3 ARVIOINTI

3.1 Yleiset huomautukset

18. Tietosuojaneuvosto ja tietosuojavaltuutettu katsovat, että tavoite datan saatavuuden edistämiseksi käyttöä varten lisäämällä luottamusta datan välittäjiin ja vahvistamalla datan jakamismekanismeja kaikkialla EU:ssa on oikeutettu. Ne korostavat samalla, että henkilötietojen suoja on olennainen ja kiinteä osa luottamusta, jota yksilöiden ja organisaatioiden olisi tunnettava digitaalitalouden kehittämistä kohtaan. Ehdotusta asetukseksi eurooppalaisesta datahallinnosta, (datahallintosäädös), on myös tarkasteltava sen valossa, että digitaalitalouden riippuvuus henkilötietojen käsittelystä ja uusien teknologioiden, kuten suurten data-aineistojen analytiikan ja tekoälyn, kehittämisestä on lisääntynyt.
19. Tietosuojaneuvosto ja tietosuojavaltuutettu korostavat, että vaikka yleinen tietosuoja-asetus perustuu tarpeeseen vahvistaa tietosujaa koskevaa perusoikeutta, ehdotuksessa keskitytään selvästi datan uudelleenkäytön ja jakamisen taloudellisten mahdollisuuksien hyödyntämiseen. Näin ollen ehdotuksella on tarkoitus ”parantaa datan jakamisen edellytyksiä sisämarkkinoilla”, kuten johdanto-osan 3 kappaleessa todetaan. **Tietosuojaneuvosto ja tietosuojavaltuutettu huomauttavat kuitenkin, että ehdotuksessa – ja siihen liittyvässä vaikutustenviitossa – ei oteta riittävästi huomioon tarvetta varmistaa ja taata EU:n lainsäädännön mukainen henkilötietojen suojan taso. Tietosuojaneuvosto ja tietosuojavaltuutettu katsovat, että tämä poliittinen kehitys kohti datatalouden kehystä ilman, että henkilötietojen suojaan liittyviä näkökohtia otetaan riittävästi huomioon, herättää vakavia huolenaiheita perusoikeuksien näkökulmasta.** Tietosuojaneuvosto ja tietosuojavaltuutettu korostavat tältä osin, että kaikissa ehdotuksissa – muun muassa eurooppalaisen datasäädöksen kaltaisissa dataan liittyvissä tulevaisuuden aloitteissa, joilla voi olla vaikutusta henkilötietojen käsittelyyn – on varmistettava ja säilytettävä henkilötietojen suoja koskevan EU:n säännösten noudattaminen ja soveltaminen.
20. **Tietosuojaneuvosto ja tietosuojavaltuutettu korostavat lisäksi, että Euroopan unionin malli perustuu sen arvojen ja perusoikeuksien vahvistamiseen poliittisessa kehityksessä ja että yleistä tietosuoja-asetusta on pidettävä eurooppalaisen datahallintomallin rakentamisen perustana. Kuten erilaisissa poliittisissa yhteyksissä, esimerkiksi covid-19-pandemian torjunnassa, on jo todettu, henkilötietojen suoja koskevaa EU:n oikeudellista kehystä on pidettävä pikemminkin mahdollistavana tekijänä kuin esteenä unionin arvojen ja periaatteiden mukaisen datatalouden kehittämiselle.**
21. Tietosuojaneuvosto ja Euroopan tietosuojavaltuutettu luottavat siihen, että lainsäätäjät ottavat tämän yhteisen lausunnon huomioon ja varmistavat, että hyväksytyt säädökset on täysin yhdenmukainen

---

European data governance (Data Governance Act), SWD(2020) 295 final) todetaan sivulla 6 seuraavaa (lihavointi lisätty): ”Tämä aloite on Euroopan datastrategiassa ilmoitetun **kaksivaiheisen lähestymistavan ensimmäinen vaihe. Aloitteessa** käsitellään kiireellistä tarvetta helpottaa datan jakamista suotuisan **hallintokehyksen** avulla. **Toisessa vaiheessa** komissio käsittelee kysymyksiä siitä, **kuka valvoo dataa tai ’omistaa’ sen, eli aineellisia oikeuksia siitä, kuka voi saada pääsyn dataan ja käyttää sitä missäkin olosuhteissa. Tällaisten oikeuksien käyttöönottoa** tarkastellaan **datasäädöksen (2021)** yhteydessä. Koska sidosryhmillä on erilaisia intressejä ja erilaisia näkemyksiä siitä, mikä on tässä suhteessa oikeudenmukaista, näistä kysymyksistä käydään intensiivistä keskustelua. Sen vuoksi asian käsittelyyn on perusteltua käyttää enemmän aikaa.”

henkilötietojen suojaa koskevan EU:n säännösten kanssa sekä siten lisää luottamusta säilyttämällä EU:n lainsäädännön tarjoama suojan taso SEUT-sopimuksen 16 artiklan 2 kohdan mukaisesti perustettujen riippumattomien tietosuojaviranomaisten valvonnassa.

3.2 Yleiset kysymykset, jotka liittyvät ehdotuksen ja henkilötietojen suojaa koskevan unionin lainsäädännön väliseen suhteeseen

22. Ehdotus sisältää useita viittauksia yleisen tietosuoja-asetuksen noudattamiseen. Yleisessä tietosuoja-asetuksessa vahvistetaan säännöt, jotka koskevat luonnollisten henkilöiden suojelua henkilötietojen käsittelyssä ja henkilötietojen vapaata liikkuvuutta (ks. muun muassa ehdotuksen johdanto-osan 3 ja 28 kappale: *”Jos datan jakamispalvelujen tarjoajat ovat asetuksessa (EU) 2016/679 tarkoitettuja rekisterinpitäjiä tai henkilötietojen käsittelijöitä, niitä sitovat kyseisen asetuksen säännöt.”*).
23. Tietosuojaneuvosto ja tietosuojavaltuutettu katsovat, että ehdotuksessa tarkoitettujen henkilötietojen käsittelyn soveltamisalan vuoksi johdanto-osan 3 kappaleeseen olisi sisällytettävä myös viittaus direktiiviin (EY) 2002/58, jäljempänä ’sähköisen viestinnän tietosuojadirektiivi’. Myös se on nimittäin osa henkilötietojen suojaa koskevaa EU:n säännöstöä, jonka mukainen ehdotuksen on oltava.
24. Tietosuojaneuvosto ja tietosuojavaltuutettu katsovat yleisemmin, että **sen paremmin ehdotuksen henki kuin sen kirjain eivät saa heikentää suojelun tasoa, vaan on varmistettava sen täydellinen johdonmukaisuus kaikkien yleisessä tietosuoja-asetuksessa vahvistettujen periaatteiden ja sääntöjen kanssa**. Näin voidaan tehokkaasti turvata perusoikeuskirjan 8 artiklan ja SEUT-sopimuksen 16 artiklan mukaiset perusoikeudet henkilötietojen suojaan.
25. Edellä esitetyn perusteella tietosuojaneuvosto ja tietosuojavaltuutettu katsovat, että **ehdotus aiheuttaa huomattavia epä johdonmukaisuuksia** – joita käsitellään tämän yhteisen lausunnon seuraavissa kohdissa – **yleisen tietosuoja-asetuksen** ja muun unionin lainsäädännön¹⁰ kanssa erityisesti seuraavien viiden seikan osalta:

---

¹⁰ Vaikka tämä havainto ei liity tiukasti henkilötietojen käsittelyyn, tietosuojaneuvosto ja tietosuojavaltuutettu havaitsevat myös mahdollisia sekaannuksia ja epäselvyyksiä sen suhteen, miten ehdotusta sovelletaan yhdessä **muiden kuin henkilötietojen vapaan liikkuvuuden kehiksestä Euroopan unionissa annetun asetuksen (EU) 2018/1807** kanssa. Tältä osin on syytä huomauttaa, että ”käsittelyn”, ”käyttäjän”, ”ammattimaisen käyttäjän” ja ”tiedon sijaintia koskevan vaatimuksen” määritelmät sekä muut muita kuin henkilötietoja koskevat kyseisen asetuksen säännökset (ks. esimerkiksi 6 artikla Tietojen siirtäminen) eivät ehkä ole **yhdenmukaisia** – tai ne saattavat olla päällekkäisiä – ehdotuksen määritelmien ja muiden säännösten kanssa. Lisäksi julkisen sektorin elinten hallussa olevan ja tilastosalaisuuden perusteella suojatun datan uudelleen käytön osalta on syytä huomauttaa, että ehdotuksen 3 artiklan 3 kohdassa ilmaistusta periaatteesta huolimatta 5 artiklan 3 ja 4 kohdassa määritellyt uudelleen käytön ehdot eivät ole tilastointitarkoituksiin käytettävien salassapidettävien tietojen suojasta EU:n tasolla vahvistettujen alakohtaisten sääntöjen mukaisia (ks. Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 223/2009, annettu 11 päivänä maaliskuuta 2009, Euroopan tilastoista sekä salassapidettävien tilastotietojen luovuttamisesta Euroopan yhteisöjen tilastotoimistolle annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY, Euratom) N:o 1101/2008, yhteisön tilastoista annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 322/97 ja Euroopan yhteisöjen tilasto-ohjelmakomitean perustamisesta tehdyn neuvoston päätöksen 89/382/ETY, Euratom kumoamisesta sekä komission asetus (EU) N:o 557/2013, annettu 17 päivänä kesäkuuta 2013, Euroopan tilastoista annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 223/2009

a) ehdotuksen kohde ja soveltamisala

b) ehdotuksessa käytetyt määritelmät ja termit

c) henkilötietojen käsittelyn oikeusperuste

d) henkilötietojen ja muiden kuin henkilötietojen (käsittelyn) eron hämärtyminen (ja ehdotuksen epäselvä suhde muiden kuin henkilötietojen vapaata liikkuvuutta koskevaan asetukseen)

e) ehdotuksen mukaisesti nimettävien toimivaltaisten elinten ja viranomaisten hallinto tai tehtävät ja valtuudet, ottaen huomioon luonnollisten henkilöiden perusoikeuksien ja -vapauksien suojaamisesta henkilötietojen käsittelyssä sekä henkilötietojen vapaan liikkuvuuden helpottamisesta unionissa vastaavien tietosuojaviranomaisten tehtävät ja valtuudet.

A. Kohde ja soveltamisala

26. Ehdotuksen 1 artiklan 2 kohta kuuluu seuraavasti: *”Tämä asetus ei rajoita muiden unionin säädösten sellaista erityisten säännösten soveltamista, jotka koskevat tiettyihin datan luokkiin pääsyä tai niiden uudelleenkäyttöä taikka henkilötietojen tai muiden kuin henkilötietojen käsittelyyn liittyviä vaatimuksia.*

Jos alakohtaisessa unionin säädöksessä vaaditaan julkisen sektorin elimiä, datan jakamispalvelujen tarjoajia tai data-altruismipalveluja tarjoavia rekisteröityjä yhteisöjä noudattamaan erityisiä teknisiä, hallinnollisia tai organisatorisia lisävaatimuksia, myös lupa- tai sertifiointijärjestelmän perusteella, sovelletaan myös kyseisen alakohtaisen unionin säädöksen kyseisiä säännöksiä.”

27. **Tietosuojaneuvosto ja Euroopan tietosuojavaltuutettu suosittelevat, että ehdotuksen 1 artiklaan sisällytetään selvyden vuoksi säännös, jossa todetaan selkeästi ja yksiselitteisesti, että ehdotus ei vaikuta millään tavoin unionin ja kansallisen lainsäädännön mukaiseen yksilöiden suojelun tasoon henkilötietojen käsittelyssä ja että ehdotuksella ei muuteta tietosuojalainsäädännössä säädettyjä velvoitteita eikä oikeuksia. Tällä lisäyksellä parannettaisiin oikeusvarmuutta ja taattaisiin, että perusoikeutta henkilötietojen suojaan ei heikennetä.**
28. Tässä suhteessa on epäselvää, miksi samanlainen täsmennys sisältyy ehdotuksen 9 artiklan 2 kohtaan (jossa viitataan datan jakamispalvelujen tarjoajiin¹¹) sen sijaan, että se olisi ehdotuksen 1 artiklan mukainen horisontaalinen säännös (jossa viitattaisiin soveltuvin osin myös julkisen sektorin elimiin, uudelleenkäyttäjiin ja data-altruismipohjaisiin organisaatioihin).

---

täytäntöönpanosta tieteellisiin tarkoituksiin käytettävien salassapidettävien tietojen käyttöoikeuden osalta ja komission asetuksen (EY) N:o 831/2002 kumoamisesta).

¹¹ 9 artiklan 2 kohdassa säädetään seuraavaa: *”Tämä luku ei rajoita muun unionin ja kansallisen lainsäädännön soveltamista datan jakamispalvelujen tarjoajiin, mukaan lukien valvontaviranomaisten valtuudet varmistaa sovellettavan lainsäädännön noudattaminen erityisesti henkilötietojen suojan ja kilpailulainsäädännön osalta.”*

B. Ehdotuksen määritelmät ovat ristiriidassa yleisen tietosuoja-asetuksen määritelmien ja keskeisten käsitteiden kanssa. Tästä syystä niitä on muutettava tai selkeytettävä.

29. Ehdotuksen 2 artiklan 5 kohdan mukaan 'datan haltijalla' tarkoitetaan "oikeushenkilöä tai rekisteröityä, jolla on sovellettavan unionin tai kansallisen lainsäädännön mukaisesti oikeus myöntää pääsy tiettyihin valvonnassaan oleviin henkilötietoihin tai muihin kuin henkilötietoihin tai jakaa niitä". Tämä määritelmä ei ole yleisen tietosuoja-asetuksen yleisten periaatteiden eikä sen kirjaimen mukainen.
30. Tietosuojaneuvosto ja Euroopan tietosuojavaltuutettu toteavat tältä osin, että se, että yleisessä tietosuoja-asetuksessa ei mainita rekisteröidyn oikeutta myöntää pääsy henkilötietoihinsa tai jakaa niitä kolmansien osapuolten kanssa eikä varsinkaan oikeushenkilön vastaavaa oikeutta, joka voidaan ilmeisesti ekstrapoloida "datan haltijan" määritelmästä, saattaa aiheuttaa oikeudellista epävarmuutta. Tietosuoja-asetuksessa pikemminkin taataan jokaiselle henkilölle oikeus häntä koskevien henkilötietojen suojaan. Sillä tarkoitetaan henkilötietojen käsittelyä koskevia kattavia sääntöjä, jotka sitovat kaikkia dataa käsitteleviä yhteisöjä (rekisterinpitäjä tai yhteisrekisterinpitäjä) tai dataa rekisterinpitäjän puolesta käsitteleviä yhteisöjä (tietojen käsittelijä)¹².
31. **Euroopan tietosuojavaltuutettu ja tietosuojaneuvosto katsovat, että sen sijaan, että todetaan oikeushenkilöllä olevan oikeus myöntää pääsy henkilötietoihin tai jakaa niitä, olisi tarkoituksenmukaisempaa viitata siihen, voidaanko tietty henkilötietojen käsittely suorittaa ja jos voidaan, millä ehdoilla.**
32. Tietosuojaneuvosto ja Euroopan tietosuojavaltuutettu haluavat tähdentää, että sekä pääsy henkilötietoihin että niiden jakaminen katsotaan yleisen tietosuoja-asetuksen 4 artiklan 2 kohdan mukaiseksi henkilötietojen käsittelyksi.
33. Tietosuojalainsäädännön mukaan henkilötietojen käsittely on lainmukaista, jos rekisteröity (tunnistettu tai tunnistettavissa oleva luonnollinen henkilö, johon henkilötiedot liittyvät) on antanut suostumuksensa henkilötietojensa käsittelyyn yhtä tai useampaa erityistä tarkoitusta varten tai jos käsittelyyn voidaan pätevästi soveltaa muuta yleisen tietosuoja-asetuksen 6 artiklan mukaista asianmukaista oikeusperustetta.
34. Edellä esitetyt näkökohdat perustuvat erityisesti perusoikeuskirjan 8 artiklaan: "1. Jokaisella on oikeus henkilötietojensa suojaan. 2. Tällaisten tietojen käsittelyn on oltava asianmukaista ja sen on

---

¹² Ks. myös yleisen tietosuoja-asetuksen johdanto-osan 6 ja 7 kappale (lihavointi lisätty):

"(6) Teknologian nopea kehitys ja globalisaatio ovat tuoneet henkilötietojen käsittelyyn uusia haasteita. Henkilötietoja jaetaan ja kerätään nyt merkittävän paljon enemmän. Teknologian kehityksen ansiosta sekä yksityiset yritykset että viranomaiset voivat käyttää toiminnassaan henkilötietoja ennennäkemättömän laajasti. Myös luonnolliset henkilöt saattavat yhä useammin henkilötietojaan julkisuuteen maailmanlaajuisesti. Teknologia on mullistanut sekä talouden että sosiaalisen elämän. Tulevaisuudessa se helpottanee edelleen henkilötietojen vapaata kulkua unionissa ja tietojen siirtämistä kolmansiin maihin ja kansainvälisille järjestöille ja varmistaa samalla henkilötietojen korkeatasoisen suojan.

(7) Tämän kehityksen vuoksi unionissa tarvitaan vahva ja johdonmukaisempi tietosuojakehys, jota tuetaan tehokkaalla täytäntöönpanolla, sillä on tärkeää rakentaa luottamusta, jonka pohjalta digitaalitalous voi kehittyä koko sisämarkkinoiden alueella. Luonnollisten henkilöiden olisi voitava valvoa omia henkilötietojaan. Oikeusvarmuutta ja luottamusta käytännön toiminnan sujuvuuteen olisi vahvistettava luonnollisten henkilöiden ja talouden toimijoiden sekä viranomaisten kannalta."

tapahduttava tiettyä tarkoitusta varten ja asianomaisen henkilön suostumuksella tai muun laissa säädetyn oikeuttavan perusteen nojalla.”

35. Tietosuojaneuvosto ja Euroopan tietosuojavaltuutettu pitävät myös seuraavia ehdotuksen sanamuotoja ongelmallisina (alleviivaus lisätty): johdanto-osan 14 kappale: *”Yritysten ja rekisteröityjen olisi voitava luottaa siihen, että julkisen sektorin hallussa olevien tiettyjen suojatun datan luokkien uudelleenkäyttö tapahtuu heidän oikeuksiaan ja etujaan kunnioittaen.”*, 11 artiklan 6 kohta: *”takeet siitä, että datan haltijat ja käyttäjät saavat pääsyn dataansa maksukyvyttömyystilanteessa”* sekä 19 artikla: *”Erityisvaatimukset rekisteröityjen ja oikeussubjektien oikeuksien ja etujen turvaamiseksi niiden datan suhteen”*, jolla tarkoitetaan 19 artiklan 1 kohdan a alakohdan mukaisesti *”yleisen edun mukaisia tarkoituksia, joita varten ne [tunnustettujen data-altruismipohjaisten organisaatioiden kansalliseen rekisteriin merkityt yhteisöt] sallivat datan käyttäjän käsitellä dataansa [datan haltijan dataa]”*.
36. Tietosuojaneuvosto ja Euroopan tietosuojavaltuutettu toteavat tältä osin, että rekisteröidyn henkilötietoihin liittyvät oikeudet ja edut sekä oikeushenkilöiden oikeudet ja edut niitä koskevien tietojen osalta eivät ole samantyyppisiä. Oikeushenkilöiden oikeudet ja edut eivät nimittäin koske ihmisarvoa eivätkä oikeutta yksityisyyteen ja tietosuojaan vaan teollis- ja tekijänoikeuksia, kuten liikesalaisuuksia, patenteja ja tavaramerkkejä. Edellä mainitun heterogeenisuuden vuoksi mainitut säännökset eivät olisi käsitteellisesti ”vankkoja”. Lisäksi ne olisi vaikea panna täytäntöön ja ne lisäävät oikeudellista epävarmuutta. Esimerkiksi maksukyvyttömyystapauksessa (johon 11 artiklan 6 kohdassa viitataan) käytössä olevat takeet, joiden perusteella datan haltijat voivat saada pääsyn muihin kuin henkilötietoihin, eroavat käytännössä huomattavasti henkilötietojen käsittelyn jatkamista koskevista edellytyksistä ja rajoituksista. Nämä ovat todellakin eri kysymyksiä, jotka edellyttävät erilaisia ratkaisuja¹³. Viittaus niihin molempiin palvelujen tarjoamisen jatkuvuuden (henkilötietojen jakaminen mukaan luettuna) varmistamista koskevan datan jakamispalvelun tarjoajan velvollisuuden yhteydessä on vähintäänkin sekaannusta aiheuttava – ellei peräti selvästi ristiriidassa yleisen tietosuojasetuksen kanssa.
37. Ehdotuksen 2 artiklan 6 kohdan mukainen ”datan käyttäjän” määritelmä¹⁴ on ehdotuksella käyttöön otettava uusi määritelmä, jonka suhde – henkilötietojen yhteydessä – yleisen tietosuojasetuksen 4 artiklan 9 kohdassa annettuun ”vastaanottajan” määritelmään¹⁵ on epäselvä. Tältä osin tietosuojaneuvosto ja Euroopan tietosuojavaltuutettu huomauttavat, että ehdotuksen 11 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa: ”palveluntarjoaja ei saa käyttää palvelunsa kohteena olevaa dataa muihin tarkoituksiin kuin datan asettamiseen datan käyttäjien saataville [...]”. Tämä säännös luettuna

---

¹³ Maksukyvyttömyystilanteessa olisi esimerkiksi kiinnitettävä huomiota siihen, että tietojenkäsittelyn rekisterinpidossa tapahtuu muutos. Uuden rekisterinpitäjän on vahvistettava erityisesti, mitä tietoja voidaan käsitellä, yksilöitävä tarkoitukset, joita varten tiedot on alun perin saatu, määritettävä laillinen perusta datan jakamiselle, varmistettava tietosuojaperiaatteiden noudattaminen (erityisesti lainmukaisuus, kohtuullisuus ja läpinäkyvyys) ja ilmoitettava rekisteröidyille heidän tietojensa käsittelyyn liittyvistä muutoksista. Lisäksi sen on otettava huomioon, että rekisteröidyt voivat käyttää oikeuttaan vastustaa henkilötietojensa käsittelyä.

¹⁴ Ehdotuksen 2 artiklan 6 kohta: *”**datan käyttäjällä**’ [tarkoitetaan] **luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä**, jolla on laillinen pääsy **tiettyihin** henkilötietoihin tai muihin kuin henkilötietoihin **ja** jolla on **lupa käyttää tällaista dataa** kaupallisiin tai muihin kuin kaupallisiin tarkoituksiin.”*

¹⁵ Yleisen tietosuojasetuksen 4 artiklan 9 kohdan määritelmän mukaan ’vastaanottajalla’ tarkoitetaan ”luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, viranomaista, virastoa tai muuta elintä, jolle luovutetaan henkilötietoja, oli kyseessä kolmas osapuoli tai ei [...]”.

yhdessä ”datan käyttäjän” määritelmän kanssa aiheuttaa oikeudellista epävarmuutta: yleisen tietosuoja-asetuksen mukainen ”vastaanottaja” ja ehdotuksen mukainen ”datan käyttäjä” ovat eri käsitteitä. Tämä vaikeuttaisi käytännön soveltamista. Lisäksi ehdotuksen 2 artiklan 6 kohdan mukainen määritelmä voi olla harhaanjohtava, jos sen katsotaan viittaavan luonnolliseen henkilöön tai oikeushenkilöön, jolla on lupa (vai oikeus?) käyttää henkilötietoja kaupallisiin tai muihin kuin kaupallisiin tarkoituksiin. Myös viittaus tällaiseen ”lupaun” ja luvan merkitys (oikeuslähde ja -vaikutus) ovat epäselviä.

38. Lisäksi datan käyttäjän käsitteen ”luonnollisena henkilönä tai oikeushenkilönä [jolla on lupa käyttää tietoja kaupallisiin ja muihin kuin kaupallisiin tarkoituksiin]” ja yleisen tietosuoja-asetuksen mukaisten rekisterinpitäjän, yhteisrekisterinpitäjän ja henkilötietojen käsittelijän käsitteiden välinen suhde on epäselvä. Ehdotuksessa viitataan myös siihen, että datan jakamispalvelun tarjoajia voidaan mahdollisesti pitää rekisterinpitäjinä tai henkilötietojen käsittelijöinä yleisestä tietosuoja-asetuksesta johtuvine velvoitteineen¹⁶ mutta datan käyttäjiä tai data-altruismipohjaisia organisaatioita ei (vaikka yleisen tietosuoja-asetuksen mukaan myös jälkimmäiset voivat olla rekisterinpitäjiä, yhteisrekisterinpitäjiä tai henkilötietojen käsittelijöitä).
39. **Yleisemmällä tasolla tietosuojaneuvosto ja tietosuojavaltuutettu korostavat, että ehdotuksessa olisi määriteltävä kunkin ”toimijatyyppin” (datan jakamispalvelun tarjoaja, data-altruismipohjainen organisaatio, datan käyttäjä) henkilötietojen suoja koskevaan lainsäädäntöön liittyvät roolit (rekisterinpitäjä, henkilötietojen käsittelijä tai yhteisrekisterinpitäjä). Näin vältetään epäselvyyssovellettavista yleisen tietosuoja-asetuksen velvoitteista ja parannetaan säädöstekstin luettavuutta.**
40. Samankaltaisia ongelmia, eli **epäselvä suhde yleisen tietosuoja-asetuksen mukaisiin määritelmiin ja sääntöihin**, liittyy ehdotuksen 2 artiklan 7 kohdassa esitettyyn ’datan yhteiskäytön’ määritelmään (jossa viitataan muun muassa datan käyttöön ”yhteisesti tai yksittäin”). Henkilötietojen yhteiskäyttö (johon osallistuvat sekä datan haltija, oikeushenkilö että datan käyttäjä) suoraan tai välittäjän välityksellä on vähintäänkin hämmentävää.
41. Myös ”[oikeushenkilöiltä, joiden oikeuksiin ja etuihin uudelleenkäyttö voi vaikuttaa, haettavan] luvan” käsitteeseen, jota ei kuitenkaan määritellä ehdotuksessa, liittyy samanlaisia ongelmia, joita käsitellään tarkemmin jäljempänä.
42. Lisäksi ehdotuksen 2 artiklan 4 kohdassa esitetty ’metadatan’ määritelmä on henkilötietojen suojan kannalta ongelmallinen. Sen mukaan metadatalta tarkoitetaan ”dataa, joka on kerätty mistä tahansa luonnollisen henkilön tai oikeushenkilön toiminnasta datan jakamispalvelun tarjoamiseksi, mukaan lukien päivämäärä, kellonaika ja geopaikannusdata, toiminnan kesto ja palvelua käyttävän henkilön yhteydet muihin luonnollisiin henkilöihin tai oikeushenkilöihin”. Tällainen data voi sisältää henkilötietoja.
43. Kuten tässä yhteisessä lausunnossa täsmennetään, ehdotuksen voidaan 11 artiklan 2 kohdan perusteella tulkita luovan oikeusperustan metadatan käsittelylle. Ehdotuksen 11 artiklassa säädetään ilmeisesti, että datan jakamispalvelujen tarjoamisen edellytyksenä palveluntarjoajan olisi voitava

---

¹⁶ Ks. johdanto-osan 28 kappale: ”Jos datan jakamispalvelujen tarjoajat ovat asetuksessa (EU) 2016/679 tarkoitettuja rekisterinpitäjiä tai henkilötietojen käsittelijöitä, niitä sitovat kyseisen asetuksen säännöt.”

käyttää edellä mainittua metadataa ”kyseisen [datan jakamis]palvelun kehittämiseen”. Säädöstekstissä ei viitata muun muassa siihen, että datan jakamispalvelun tarjoajan olisi käytettävä jotakin yleisen tietosuoja-asetuksen 6 artiklan 1 kohdan mukaista asianmukaista henkilötietojen käsittelyn oikeusperustetta.

44. **Tietosuojaneuvosto ja tietosuojavaltuutettu katsovat yleisemmin, että koska ehdotus ei – kuten siinä selväsanaisesti todetaan – rajoita yleisen tietosuoja-asetuksen soveltamista, ehdotuksessa tulisi soveltaa yleisen tietosuoja-asetuksen mukaisia määritelmiä, ei epäsuorasti muuttaa tai poistaa niitä. Uudet määritelmät, siltä osin kuin ne liittyvät henkilötietojen käsittelyyn, eivät myöskään saisi sisältää ”tosiasiallisia sääntöjä”, jotka ovat ristiriidassa yleisen tietosuoja-asetuksen tarkoituksen ja sanamuodon kanssa.**
45. Tämä täsmennys on erityisen tärkeä. Ehdotuksen aiheuttamalla epäselvyydellä ja oikeudellisella epävarmuudella on nimittäin kumulatiivinen vaikutus, kun samaan säännökseen sisältyy useampi kuin yksi epäselvä määritelmä (ks. esimerkiksi ehdotuksen 7 artiklan 2 kohdan c alakohta, jossa viitataan siihen, että ”uudelleenkäyttäjät saavat suostumuksen *tai* luvan datan uudelleenkäyttöön altruistisiin tai muihin tarkoituksiin datan haltijoiden erityisten päätösten mukaisesti”).
46. **Edellä esitetyn perusteella tietosuojaneuvosto ja Euroopan tietosuojavaltuutettu suosittelivat ehdotuksen selventämistä ja muuttamista. Näin voidaan varmistaa, että ehdotuksen ja yleisen tietosuoja-asetuksen määritelmien ja käsitteiden välillä ei ole ristiriitoja henkilötietojen suhteen.**

C. Ehdotuksessa olisi oikeudellisen epävarmuuden välttämiseksi täsmennettävä paremmin henkilötietojen käsittelyyn sovellettava yleisessä tietosuoja-asetuksessa säädetty oikeusperuste.

47. Tietosuojaneuvosto ja Euroopan tietosuojavaltuutettu toteavat, että useissa ehdotuksen säännöksissä viitataan datan haltijoiden antamaan lupaan datan käyttöön:
- 5 artiklan 6 kohta: *”julkisen sektorin elimen on tuettava uudelleenkäyttäjiä suostumuksen hakemisessa rekisteröidyiltä ja/tai luvan hakemisessa oikeushenkilöiltä, joiden oikeuksiin ja etuihin uudelleenkäyttö voi vaikuttaa”*, jota täsmennetään johdanto-osan 11 kappaleessa: *”Julkisen sektorin elinten olisi tarvittaessa helpotettava datan uudelleenkäyttöä rekisteröityjen suostumuksen tai oikeushenkilöiden antamien datansa uudelleenkäyttöä koskevien lupien perusteella asianmukaisin teknisin keinoin.”*
  - 7 artiklan 2 kohdan c alakohta: *”julkisen sektorin elinten avustaminen tarvittaessa siinä, että uudelleenkäyttäjät saavat suostumuksen tai luvan datan uudelleenkäyttöön altruistisiin tai muihin tarkoituksiin datan haltijoiden erityisten päätösten mukaisesti [...]”*
  - 11 artiklan 11 kohta: *”jos palveluntarjoaja tarjoaa välineitä suostumuksen saamiseksi rekisteröidyiltä tai luvan saamiseksi oikeushenkilöiden saataville asettaman datan käsittelyyn [...]”*
  - 19 artiklan 3 kohta: *”Jos tunnustettujen data-altruismipohjaisten organisaatioiden rekisteriin merkitty yhteisö tarjoaa välineitä, jotka liittyvät suostumuksen saamiseen rekisteröidyiltä tai lupaa käsitellä oikeushenkilöiden saataville asettamaa dataa [...]”*, jota täsmennetään johdanto-osan 36 kappaleessa: *”Oikeushenkilöt voisivat antaa luvan hallussaan olevien muiden kuin henkilötietojen käsittelyyn sellaisia tarkoituksia varten, joita ei ole määritelty luvan myöntämishetkellä.”*

48. Tietosuojaneuvosto ja Euroopan tietosuojavaltuutettu toteavat, että useimmissa tapauksissa on epäselvää, koskisiko lupa henkilötietojen vai muiden kuin henkilötietojen – vai molempien – uudelleenkäyttöä.
49. Tietosuojaneuvosto ja Euroopan tietosuojavaltuutettu huomauttavat myös, että henkilötietojen käsittelyn yhteydessä **ehdotuksessa tarkoitettu ”lupa” ei voi korvata sitä, että henkilötietojen lainmukainen käsittely edellyttää yhtä yleisen tietosuoja-asetuksen 6 artiklan 1 kohdan mukaisista asianmukaisista oikeusperusteista**. Toisin sanoen yleisen tietosuoja-asetuksen mukaan henkilötietojen käsittely on lainmukaista vain, jos ja siltä osin kuin siihen sovelletaan vähintään yhtä yleisen tietosuoja-asetuksen 6 artiklan 1 kohdan mukaisesta oikeusperusteesta. Epäselvyyksien välttämiseksi ehdotuksessa olisi täsmennettävä selkeästi tämä näkökohta.
50. Vaikka ’luvan’ käsite (joka on joka tapauksessa määriteltävä ehdotuksen säädöstekstissä) tulkittaisiin ”oikeushenkilön tekemäksi päätökseksi (liiketoimintaan liittyväksi valinnaksi) sallia henkilötietojen käsittely, jos kyseisellä oikeushenkilöllä on yleisen tietosuoja-asetuksen 6 artiklan 1 kohdan mukainen oikeudellinen peruste sallia tällainen käsittely”, on huomattava, että ehdotuksen eräiden säännösten kirjaimellinen tulkinta ei näytä tukevan tätä yleisen tietosuoja-asetuksen mukaista tulkintaa. Niissä todetaan esimerkiksi, että ”[j]os datan uudelleenkäyttöä ei voida sallia 3–5 kohdassa säädettyjen velvoitteiden mukaisesti eikä datan välittämiseksi ole asetuksen (EU) 2016/679 nojalla muuta oikeusperustaa, julkisen sektorin elimen on tuettava uudelleenkäyttäjiä suostumuksen hakemisessa rekisteröidyltään ja/tai luvan hakemisessa oikeushenkilöiltään” (ehdotuksen 5 artiklan 6 kohta)¹⁷. Näissä tapauksissa ’lupa’ näyttää muodostavan vaihtoehdon ainakin yhdelle yleisen tietosuoja-asetuksen 6 artiklassa säädetyille oikeusperusteille (rekisteröidyn suostumus).
51. Ehdotuksen johdanto-osan 6 kappale on epäselvä myös henkilötietojen käsittelyn asianmukaisen oikeusperusteen osalta. Siinä viitataan velvollisuuteen, jonka mukaan henkilötietojen käsittelyn olisi ”yleensä” perustuttava johonkin yleisen tietosuoja-asetuksen 6 artiklassa säädetyistä käsittelyperusteista¹⁸.
52. Tietosuojaneuvosto ja Euroopan tietosuojavaltuutettu huomauttavat toisesta näkökulmasta, jota käsitellään lähemmin tässä lausunnossa, että on tarpeen **selventää ehdotuksen ja yleisen tietosuoja-asetuksen 6 artiklan 4 kohdan mukaisten eri skenaarioiden välistä suhdetta** sekä säännellä tilannetta, jossa henkilötietojen käsittely muuhun tarkoitukseen kuin siihen, jota varten ne on kerätty, ei perustu rekisteröidyn suostumukseen.
53. **Tätä varten tietosuojaneuvosto ja Euroopan tietosuojavaltuutettu katsovat ehdotuksen tavoitteen ja sisällön perusteella, että ehdotusta ei voida pitää unionin lainsäädäntönä, joka muodostaa demokraattisessa yhteiskunnassa välttämättömän ja oikeasuhteisen toimenpiteen yleisen tietosuoja-asetuksen 23 artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen tavoitteiden turvaamiseksi ja jonka nojalla käsittely voitaisiin perustella muulla tarkoituksella kuin sillä, jota varten henkilötiedot on**

---

¹⁷ Ks. myös edellä mainitut ehdotuksen 7 artiklan 2 kohdan c alakohta, 11 artiklan 11 kohta ja 19 artiklan 3 kohta.

¹⁸ Ehdotuksen johdanto-osan 6 kappaleessa todetaan erityisesti seuraavaa (lihavointi lisätty): ”Henkilötietojen käsittelyn olisi **yleensä** perustuttava yhteen tai useampaan asetuksen (EU) 2016/679 6 artiklassa säädetyistä käsittelyperusteista.”

alun perin kerätty, jos tällainen käsittely ei perustu suostumukseen yleisen tietosuoja-asetuksen 6 artiklan 4 kohdan mukaisesti.

54. Edellä esitetyn perusteella tietosuojaneuvosto ja tietosuojavaltuutettu suosittelevat, että ehdotuksen säädöstekstissä täsmennetään, että henkilötietojen käsittelyn on aina perustuttava yleisen tietosuoja-asetuksen 6 artiklan mukaiseen asianmukaiseen oikeusperusteeseen.
55. Esimerkkinä henkilötietojen käsittelyn oikeusperusteeseen liittyvästä mahdollisesta epä johdonmukaisuudesta tietosuojaneuvosto ja tietosuojavaltuutettu tuovat esiin ehdotuksen 11 artiklan 2 kohdan säännöksen. Sen mukaan ”*datan jakamispalvelujen tarjoamisesta kerättyä metadataa saa käyttää ainoastaan kyseisen palvelun kehittämiseen*”. Tässä yhteydessä on muistutettava, että ehdotuksessa tarkoitettu metadata¹⁹ voi sisältää tunnistettuun tai tunnistettavissa olevaan luonnolliseen henkilöön liittyviä tietoja. Siinä tapauksessa sitä on käsiteltävä tietosuojasääntöjen ja erityisesti käsittelyn oikeusperustaa koskevien sääntöjen mukaisesti. Ehdotuksessa ei kuitenkaan käsitellä tätä olennaista näkökohtaa, kuten edellä tämän lausunnon 51 kohdassa todetaan.
56. Tämän seikan osalta tietosuojaneuvosto ja tietosuojavaltuutettu katsovat laajemmin, että edellä mainittu säännös ei – kuten muutkaan ehdotuksen säännökset – muodosta itsenäistä oikeusperustetta tietojen käyttäjien suorittamalle henkilötietojen uudelleenkäytölle ja datan jakamispalvelujen tarjoajien tai data-altruismipohjaisten organisaatioiden suorittamille käsittelytoimille. Se ei täytä yleisen tietosuoja-asetuksen 6 artiklan 3 kohdan mukaisesti 6 artiklan 1 kohdan c ja e alakohdassa²⁰ tarkoitettuja käsittelyn perusteita.

D. Henkilötietojen ja muiden kuin henkilötietojen (käsittelyn) eron hämärtyminen ja ehdotuksen epäselvä suhde muiden kuin henkilötietojen vapaata liikkuvuutta koskevaan asetukseen

57. Tietosuojaneuvosto ja Euroopan tietosuojavaltuutettu katsovat yleisesti, että ehdotuksen huomattavin ongelmallinen seikka henkilötietojen suojan osalta on eron hämärtyminen yhtäältä

---

¹⁹ Ehdotuksen 2 artiklan 4 kohdan mukaan ’metadatalalla’ tarkoitetaan dataa, joka on kerätty mistä tahansa luonnollisen henkilön tai oikeushenkilön toiminnasta datan jakamispalvelun tarjoamiseksi, mukaan lukien päivämäärä, kellonaika ja geopaikannusdata, toiminnan kesto ja palvelua käyttävän henkilön yhteydet muihin luonnollisiin henkilöihin tai oikeushenkilöihin.

²⁰ ”3. Edellä olevan 1 kohdan c ja e alakohdassa tarkoitettujen käsittelyn perustasta on säädettävä joko

a) unionin oikeudessa; tai b) rekisterinpitäjään sovellettavassa jäsenvaltion lainsäädännössä.

Käsittelyn tarkoitus määritellään kyseisessä käsittelyn oikeusperusteessa tai, 1 kohdan e alakohdassa tarkoitettussa käsittelyssä, sen on oltava tarpeen yleistä etua koskevan tehtävän suorittamiseksi tai rekisterinpitäjälle kuuluvan julkisen vallan käyttämiseksi. Kyseinen käsittelyn oikeusperuste voi sisältää erityisiä säännöksiä, joilla mukautetaan tämän asetuksen sääntöjen soveltamista, muun muassa: yleisiä edellytyksiä, jotka koskevat rekisterinpitäjän suorittaman tietojenkäsittelyn lainmukaisuutta; käsiteltävien tietojen tyyppiä; asianomaisia rekisteröityjä, yhteisöjä joille ja tarkoituksia joihin henkilötietoja voidaan luovuttaa; käyttötarkoitussidonnaisuutta; säilytysaikoja; sekä käsittelytoimia ja -menettelyjä, mukaan lukien laillisen ja asianmukaisen tietojenkäsittelyn varmistamiseen tarkoitettujen toimenpiteet, kuten toimenpiteet muita IX luvussa esitettyjä erityisiä tietojenkäsittelytilanteita varten. Unionin oikeuden tai jäsenvaltion lainsäädännön on täytettävä yleisen edun mukainen tavoite ja oltava oikeasuhteinen sillä tavoiteltuun oikeutettuun päämäärään nähden.”

muiden kuin henkilötietojen käsittelyn, jota säännellään tiettyjen näkökohtien osalta muiden kuin henkilötietojen vapaan liikkuvuuden kehyksestä Euroopan unionissa 14 päivänä marraskuuta 2018 annetulla asetuksella (EU) 2018/1807²¹, jäljempänä 'muiden kuin henkilötietojen vapaata liikkuvuutta koskeva asetus', ja toisaalta henkilötietojen käsittelyn, jota säännellään unionin tietosuojasäännöstöllä ja erilaisten periaatteiden perusteella, välillä. Se saattaa myös olla syynä säädöstekstin edellä mainittuihin ristiriitaisuuksiin tai ainakin epäselvyyteen.

58. Tietosuojaneuvosto ja Euroopan tietosuojavaltuutettu korostavat tässä suhteessa, että henkilötietojen ja muiden kuin henkilötietojen luokkien välistä eroa on käytännössä vaikea soveltaa. Käytännössä muiden kuin henkilötietojen yhdistelmästä on mahdollista päätellä tai tuottaa henkilötietoja eli tunnistettuun tai tunnistettavissa olevaan henkilöön liittyviä tietoja²². Näin voi käydä erityisesti silloin, kun muut kuin henkilötiedot ovat tulosta henkilötietojen anonymisoinnista ja siten alun perin luonnollisiin henkilöihin liittyvää tietoa. Lisäksi mitä enemmän ehdotuksessa esitetyissä tietojen saatavuuden, uudelleenkäytön ja jakamisen lisäämistä koskevissa skenaarioissa, jotka "mahdollistaisivat massadatan tavoin toistuvuuksien havainnointia tai koneoppimisen hyödyntämistä"²³, yhdistetään muita kuin henkilötietoja muihin saatavilla oleviin tietoihin, sitä vaikeampaa on varmistaa anonymisointi rekisteröityjen uudelleentunnistamisen riskin lisääntymisen vuoksi. Tämä skenaario huomioon ottaen rekisteröityjen perusoikeudet yksityisyyteen ja tietosuojaan olisi näin ollen joka tapauksessa varmistettava erilaisissa ehdotuksessa esitetyissä yhteyksissä.
59. Samalla saattaa esiintyä tapauksia, joissa on kyse muista kuin henkilötiedoista, joihin ei sovelleta yleistä tietosuoja-asetusta ja jotka alkuperänsä vuoksi eivät liity luonnollisiin henkilöihin. Tämä koskee esimerkiksi teollisuuskoneiden ääriääntureista peräisin olevia muita kuin henkilötietoja yhdistettyinä toisiin muihin kuin henkilötietoihin, kuten koneiden geopaikannustietoihin. Tällaiset muut kuin henkilötiedot eivät edellytä samantasoisia suoja-toimia kuin sellaiset muut kuin henkilötiedot, jotka on saatu anonymisoimalla henkilötietoja. Tämä johtuu siitä, että vain jälkimmäiset tiedot (kuten myös pseudonymisoidut tiedot) ovat todennäköisesti alttiita uudelleentunnistamisen riskille.
60. **Jotta vältettäisiin epäselvyys siitä, miten ehdotusta sovellettaisiin "yhdessä yleisen tietosuoja-asetuksen kanssa", tietosuojaneuvosto ja tietosuojavaltuutettu suosittelevat ehdotuksen muokkausta siten, että henkilötietojen ja muiden kuin henkilötietojen välinen ero sekä erityyppisten muiden kuin henkilötietojen ero otetaan paremmin huomioon.**
61. Euroopan tietosuojavaltuutettu on jo esittänyt huolensa yhdistelmä-tietojoukkojen käsitteestä, "erottamattomasti toisiinsa liittyvistä" henkilötiedoista ja muista kuin henkilötiedoista.²⁴ Tästä syystä tietosuojaneuvosto ja tietosuojavaltuutettu muistuttavat lisäksi, että muiden kuin henkilötietojen vapaasta liikkuvuudesta annetun asetuksen 2 artiklan 2 kohdassa säädetään seuraavaa: "Jos

---

²¹ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2018/1807, annettu 14 päivänä marraskuuta 2018, muiden kuin henkilötietojen vapaan liikkuvuuden kehyksestä Euroopan unionissa (ETA:n kannalta merkityksellinen teksti), EUVL L 303, 28.11.2018, s. 59–68.

²² Ks. Euroopan tietosuojavaltuutetun lausunto 3/2020 Euroopan datastrategiasta (EDPS Opinion 3/2020 on the European strategy for data), kohta 30.

²³ Perustelut, s. 3.

²⁴ Ks. Euroopan tietosuojavaltuutetun 8. kesäkuuta 2018 esittämät huomautukset ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi muiden kuin henkilötietojen vapaan liikkuvuuden puitteista Euroopan unionissa. Ne ovat saatavilla osoitteessa https://edps.europa.eu/sites/edp/files/publication/18-06-08-edps_formal_comments_freeflow_non_personal_data_en.pdf

tietojoukko sisältää sekä henkilötietoja että muita kuin henkilötietoja, tätä asetusta sovelletaan muita kuin henkilötietoja koskevaan tietojoukon osaan. Jos tietojoukossa olevat henkilötiedot ja muut kuin henkilötiedot liittyvät erottamattomasti toisiinsa, tämä asetusta ei rajoita asetuksen (EU) 2016/679 soveltamista.” Näin ollen yhdistelmätietojoukkoihin sovelletaan tavallisesti rekisterinpitäjien ja henkilötietojen käsittelijöiden velvollisuuksia ja yleisessä tietosuojasetuksessa vahvistettuja rekisteröidyn oikeuksia. Tämä näkökohta on erityisen merkityksellinen ehdotuksen yhteydessä. Useimmissa tapauksissa on nimittäin mahdollista, että datan jakamispalvelujen tarjoajan tai data-altruismipohjaisen organisaation kautta jaettavat data-aineistot sisältävät myös henkilötietoja. Koska ei ole olemassa henkilötietojen ja muiden kuin henkilötietojen väliin sijoitettavaa ”kolmatta luokkaa”, tämä ei muuttaisi data-aineiston luonnetta henkilötietoina eikä siihen sovellettavaa ”oikeudellista järjestelmää”²⁵.

62. **Edellä esitetyn perusteella tietosuojaneuvosto ja Euroopan tietosuojavaltuutettu huomauttavat riskinä olevan, että ehdotuksella luodaan rinnakkaiset säännöt. Nämä säännöt eivät ole yhdenmukaisia yleisen tietosuojasetuksen eivätkä muiden kuin henkilötietojen vapaata liikkuvuutta koskevan asetuksen kanssa. Tämä heikentää ehdotusta ja aiheuttaa vaikeuksia sen käytännön soveltamisessa.**

E. Ehdotuksen mukaisesti nimettävien toimivaltaisten elinten ja viranomaisten hallinto tai tehtävät ja valtuudet sekä tietosuojaviranomaisten tehtävät ja valtuudet

63. Ehdotuksen mukaan jäsenvaltioiden on nimettävä toimivaltaisia elimiä tukemaan julkisen sektorin elimiä niiden hoitaessa tehtävää, joka koskee pääsyn myöntämistä dataan uudelleenkäyttöä varten (ehdotuksen II luku). Jäsenvaltioiden on myös nimettävä toimivaltaisia viranomaisia seuraamaan datan jakamispalveluja ja data-altruismia koskevien säännösten noudattamista (ehdotuksen III ja IV luku).
64. **Tietosuojaneuvosto ja Euroopan tietosuojavaltuutettu huomauttavat yleisemmin, että koska monet ehdotuksen mukaisten toimivaltaisten elinten ja viranomaisten tehtävistä liittyvät henkilötietojen käsittelyyn, vaarana on, että ehdotuksen mukaisesti nimetyt toimivaltaiset elimet ja viranomaiset puuttuvat riippumattomien tietosuojaviranomaisten toimivaltaan ja tehtäviin. Näin ollen muiden toimivaltaisten viranomaisten tai elinten kuin tietosuojaviranomaisten nimeäminen saattaisi aiheuttaa digitaalisille toimijoille ja rekisteröidyille todella monimutkaisen tilanteen. Se myös saattaisi vaikuttaa yleisen tietosuojasetuksen säännösten soveltamisen valvonnan johdonmukaisuuteen. Koska toimivaltaisten elinten ja viranomaisten nimeäminen on jätetty jäsenvaltioiden harkintavaltaan, se voi myös aiheuttaa epä johdonmukaisuuksia ja eroja sääntelyä koskevissa lähestymistavoissa eri puolilla unionia.**

---

²⁵ Ks. myös komission tiedonanto neuvostolle ja Euroopan parlamentille ”Muiden kuin henkilötietojen vapaan liikkuvuuden kehiksestä Euroopan unionissa annettua asetusta koskevat ohjeet”. Ne ovat saatavilla osoitteessa <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/HTML/?uri=CELEX:52019DC0250&from=EN>

3.3 Julkisen sektorin hallussa olevien tiettyjen suojatun datan luokkien uudelleenkäyttö

3.3.1 Ehdotuksen suhde avointa dataa koskevaan direktiiviin ja yleiseen tietosuojasetukseen

65. Ehdotuksen perusteluissa todetaan, että ehdotuksella ”täydennetään avoimesta datasta ja julkisen sektorin hallussa olevien tietojen uudelleenkäytöstä 20 päivänä kesäkuuta 2019 annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviä (EU) 2019/1024²⁶”, ja johdanto-osan 5 kappaleessa täsmennetään lisäksi seuraavaa: ”Direktiivillä (EU) 2019/1024 ja alakohtaisella lainsäädännöllä varmistetaan, että julkinen sektori asettaa entistä suuremman osan tuottamastaan datasta helposti saataville käyttöä ja uudelleenkäyttöä varten. Tiettyjä julkisissa tietokannoissa olevia datan luokkia (kaupallisesti luottamuksellinen data, salassapidettävät tilastotiedot, kolmansien osapuolten teollis- ja tekijänoikeuksilla suojattu data, mukaan lukien liikesalaisuudet ja henkilötiedot, joihin ei ole pääsyä erityisen kansallisen tai unionin lainsäädännön, kuten asetuksen (EU) 2016/679 ja direktiivin (EU) 2016/680, perusteella) ei useinkaan aseteta saataville edes tutkimusta tai innovointia varten. Tällaisen datan arkaluonteisuuden vuoksi on täytettävä tietyt tekniset ja oikeudelliset menettelyvaatimukset ennen kuin sitä voi asettaa saataville, jotta voidaan varmistaa, että muiden osapuolten oikeuksia tällaiseen dataan kunnioitetaan. Se, että vaatimusten täyttäminen vaatii tavallisesti aikaa ja osaamista, on johtanut tällaisen datan vajaan käyttöön. Jotkin jäsenvaltiot ovat perustamassa rakenteita, ottamassa käyttöön prosesseja ja joissakin tapauksissa myös antamassa lainsäädäntöä tällaisen uudelleenkäytön helpottamisesta, mutta näin ei ole kaikkialla unionissa.”
66. Tietosuojaneuvosto ja Euroopan tietosuojavaltuutettu toteavat, että edellä mainituista täsmennyksistä huolimatta ehdotuksen ja avointa dataa koskevan direktiivin välinen rajapinta vaikuttaa epäselvältä. Oikeudellista epävarmuutta saattaisi syntyä erityisesti julkisen sektorin hallussa olevien tietojen laajennetusta uudelleenkäytöstä, jota ehdotuksen 3 artiklan (datan luokat) mukaan sovellettaisiin
- ”[...] julkisen sektorin elinten hallussa olevaan dataan, joka on suojattu seuraavilla perusteilla:
- (a) kaupallinen luottamuksellisuus;
  - (b) tilastosalaisuus;
  - (c) kolmansien osapuolten teollis- ja tekijänoikeuksien suoja;
  - (d) henkilötietojen suoja.”
67. Ehdotuksen perusteluissa²⁷ ei selvennetä riittävästi tällaisen laajennetun uudelleenkäytön soveltamisalaa eikä ehdotuksen vuorovaikutusta avointa dataa koskevan direktiivin kanssa. Lisäksi

---

²⁶ EUVL L 172, 26.6.2019, s. 56–83.

²⁷ Ks. s. 7: ”Asetuksen II luvussa luodaan mekanismi, jonka avulla voidaan käyttää uudelleen tiettyjä suojatun julkisen sektorin datan luokkia ja jonka ehtona on muiden osapuolten oikeuksien kunnioittaminen (erityisesti henkilötietojen mutta myös teollis- ja tekijänoikeuksien ja kaupallisen luottamuksellisuuden suoja). Tämä mekanismi ei vaikuta tällaiseen dataan pääsyä ja sen uudelleenkäyttöä koskevaan alakohtaiseen EU:n lainsäädäntöön. Tällaisen datan uudelleenkäyttö ei kuulu direktiivin (EU) 2019/1024 (avointa dataa koskeva direktiivi) soveltamisalaa. Tämän luvun säännöksillä ei luoda oikeutta tällaisen datan uudelleenkäyttöön, vaan

siinä asetetaan ”henkilötietojen mutta myös teollis- ja tekijänoikeuksien ja kaupallisen luottamuksellisuuden suoja” saman ”yleismekanismin” alaisuuteen (kuin ”muiden osapuolien oikeuksien kunnioittaminen”, mikä on henkilötietojen suoja huomioon ottaen epäasianmukaista).

68. Voidaan väittää, että ilmaisu ”julkisen sektorin elinten hallussa oleva data, joka on suojattu seuraavilla perusteilla”, joihin kuuluu muun muassa ”henkilötietojen suoja” (3 artiklan d alakohta) on sekä
- valitettava, koska se viittaa siihen, että tietosuojasetuksen ajatuksena olisi estää henkilötietojen vapaa liikkuvuus sen sijaan, että sillä vahvistetaan henkilötietojen vapaata liikkuvuutta koskevat säännöt ja suojellaan samalla asianomaisten henkilöiden oikeuksia ja etuja, että
  - osittain paikkansapitämätön, sillä sen sijaan, että avointa dataa koskevassa direktiivissä suljettaisiin henkilötiedot sen soveltamisalan ulkopuolelle²⁸, sen 1 artiklan 2 kohdan h alakohdassa säädetään, että avointa dataa koskevaa direktiiviä ei sovelleta ”asiakirjoihin, jotka eivät ole saatavilla tai joiden saatavuutta on rajoitettu asiakirjojen saatavuutta koskevien menettelysääntöjen perusteella henkilötietojen suojaamiseksi, ja sellaisiin kyseisten menettelysääntöjen perusteella saatavilla olevien asiakirjojen osiin, jotka sisältävät henkilötietoja, joiden uudelleenkäyttö on ristiriidassa yksilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä annetun lain kanssa tai voi vahingoittaa yksityiselämän ja yksilön koskemattomuuden suoja erityisesti henkilötietojen suoja koskevan unionin oikeuden tai kansallisen lainsäädännön mukaan”²⁹.
69. Tätä viimeksi mainittua näkökohtaa täsmennetään kuitenkin ehdotuksen johdanto-osan 7 kappaleessa³⁰. Tietosuojaneuvosto ja Euroopan tietosuojavaltuutettu ihmettelevät, miksi tämä tärkeä asia (samoin kuin monet muut henkilötietojen suoja koskevat kysymykset) on sisällytetty johdanto-osan kappaleeseen eikä ehdotuksen artiklaosaan.
70. Lisäksi avointa dataa koskevan direktiivin 3 artiklan 1 kohdan mukaan henkilötiedot, jotka eivät kuulu tämän poikkeuksen soveltamisalaan, jotka ovat vapaasti saatavilla unionin tai kansallisten tietoihin pääsyä koskevien järjestelmien mukaisesti ja joita voidaan käyttää uudelleen yhteensopiviin käyttötarkoituksiin vaarantamatta yksityiselämän ja yksilön koskemattomuuden suoja, kuuluvat direktiivin soveltamisalaan. Ne voidaan asettaa uudelleenkäytettäviksi samassa direktiivissä säädettyjen edellytysten mukaisesti ja tietosuojalainsäädännön vaatimuksia noudattaen. Kuten yleisen tietosuojasetuksen johdanto-osan 154 kappaleessa todetaan, julkisen sektorin hallussa olevien tietojen uudelleenkäyttöä koskevalla EU:n lainsäädännöllä ”ei puututa eikä millään tavalla vaikuteta unionin ja jäsenvaltion lainsäädännön säännösten mukaiseen luonnollisten henkilöiden suojelun tasoon henkilötietojen käsittelyssä, eikä sillä etenkään muuteta tässä [yleisessä tietosuojaj-

---

niissä säädetään yhdenmukaistetuista perusedellytyksistä, joiden mukaisesti tällaisen datan uudelleenkäyttö voidaan sallia (esim. yksinoikeudettomuutta koskeva vaatimus).”

²⁸ Ks. avointa dataa koskevan direktiivin 1 artikla.

²⁹ Ks. tältä osin myös avointa dataa koskevan direktiivin johdanto-osan 52 ja 53 kappale sekä 1 artiklan 4 kohta ja 10 artikla, jossa viitataan erityisesti tutkimustietoon.

³⁰ ”Julkisen sektorin elinten hallussa olevan datan luokat, joiden uudelleenkäytön olisi oltava mahdollista tämän asetuksen nojalla, **eivät kuulu direktiivin (EU) 2019/1024 soveltamisalaan**, sillä sen ulkopuolelle on jätetty tiedot, jotka eivät ole saatavilla kaupallisen tai tilastollisen luottamuksellisuuden vuoksi, sekä tiedot, joihin kohdistuu kolmansien osapuolten teollis- ja tekijänoikeuksia. **Henkilötiedot eivät kuulu direktiivin (EU) 2019/1024 soveltamisalaan, koska tietoihin pääsyä koskeva järjestelmä sulkee pois pääsyn tällaisiin tietoihin tai rajoittaa sitä tietosuojaan, yksityisyyden suojaan ja yksilön koskemattomuuteen liittyvistä syistä, erityisesti tietosuojasääntöjen mukaisesti.**” (Lihavointi lisätty.)

asetuksessa] säädettyjä velvollisuuksia ja oikeuksia”. Tätä varten EU:n lainsäätäjän olisi julkisen sektorin hallussa olevien tietojen uudelleenkäyttöä koskevia uusia periaatteita ja sääntöjä laatiessaan säädettävä, että tällainen uudelleenkäyttö on sovittava yhteen yleisen tietosuoja-asetuksen mukaisen henkilötietojen suojaa koskevan oikeuden kanssa³¹.

71. **Tietosuojaneuvosto ja Euroopan tietosuojavaltuutettu korostavat tästä syystä, että avointa dataa koskevan direktiivin sekä yleisen tietosuoja-asetuksen säännöksissä säädetään jo mekanismeista, jotka mahdollistavat julkisen sektorin elinten hallussa olevien henkilötietojen jakamisen yksilöiden perusoikeuksien suojelua koskevien vaatimusten mukaisesti. Näin ollen tietosuojaneuvosto ja Euroopan tietosuojavaltuutettu suosittelevat ehdotuksen II luvun mukauttamista yleisessä tietosuoja-asetuksessa ja avointa dataa koskevassa direktiivissä säädettyihin voimassa oleviin henkilötietojen suojaa koskeviin sääntöihin. Näin varmistetaan, että henkilötietojen suojan taso EU:ssa ei vaarannu. Samalla vältetään se, että nämä epäjohtonmukaisuudet aiheuttaisivat oikeudellista epävarmuutta yksilöille, julkisen sektorin elimille ja uudelleenkäyttäjille. Vaihtoehtoisesti henkilötiedot voitaisiin jättää sen soveltamisalan ulkopuolelle, sanotun kuitenkin rajoittamatta tässä yhteisessä lausunnossa esitettyjä muita lausumia julkisen sektorin elinten hallussa olevien tiettyjen suojatun datan luokkien uudelleenkäyttöä sääntelevien, ehdotuksessa esitettyjen sääntöjen yksityisyyden suojaa ja tietosuojaa koskevaan yksilön oikeuteen kohdistuvista vaikutuksista.**

3.3.2 5 artikla: julkisen sektorin elinten asettamat datan uudelleenkäytön ehdot

72. Julkisen sektorin elinten hallussa olevien tietojen uudelleenkäyttöä koskevista ehdoista säädetään ehdotuksen 5 artiklassa. Niitä täsmennetään johdanto-osan 11 kappaleessa. Tietosuojaneuvosto ja tietosuojavaltuutettu katsovat, että ehdotus herättää tältä osin joitakin huolenaiheita.
73. **Tietosuojaneuvosto ja Euroopan tietosuojavaltuutettu toistavat, että ehdotuksessa tarkoitettussa henkilötietojen käsittelyssä on noudatettava täysimääräisesti yleistä tietosuoja-asetusta. Siihen on näin ollen liitettävä asianmukaisia tietosuojaa koskevia suojatoimia. Tämä tarkoittaa, että henkilötietojen uudelleenkäytössä olisi aina noudatettava yleisen tietosuoja-asetuksen 5 artiklan mukaisesti lainmukaisuuden, kohtuullisuuden ja läpinäkyvyyden periaatteita sekä käyttötarkoitussidonnaisuutta, tietojen minimointia, täsmällisyyttä, säilytyksen rajoittamista, eheyttä ja luottamuksellisuutta.**
74. Tässä skenaariossa kohtuullisuus, läpinäkyvyys ja käyttötarkoitussidonnaisuus ovat olennaisia suojakeinoja, joiden avulla voidaan luoda luottamusta sellaisten henkilöiden keskuudessa, joiden henkilötietoja on julkisen sektorin hallussa. Näin he voivat luottaa siihen, että heidän antamiensa tietojen uudelleenkäyttö tapahtuu heidän oikeuksiaan ja etujaan kunnioittaen (ks. ehdotuksen johdanto-osan 14 kappale). Tällöin heidän henkilötietojensa ei käytetä heitä vastaan odottamattomalla tavalla. Käyttötarkoitussidonnaisuuden periaatteen merkitys on käynyt selvästi ilmi covid-19:n torjumiseksi harkittavien toimenpiteiden yhteydessä. Tällaisia toimenpiteitä ovat esimerkiksi rekisterinpitäjinä toimivien terveydenhuoltoviranomaisten valvonnassa käsiteltävät terveystiedot. Niitä ei saa käyttää kaupallisiin tai muihin alkuperäisen tarkoituksen kanssa yhteensopimattomiin

---

³¹ Ks. yleisen tietosuoja-asetuksen johdanto-osan 154 kappale ja 86 artikla, joissa viitataan erityisesti virallisten asiakirjojen julkisuutta koskevaan unionin ja jäsenvaltioiden lainsäädäntöön.

tarkoituksiin³². Näin ollen julkisen sektorin elinten, joilla on kansallisen tai EU:n lainsäädännön nojalla toimivalta myöntää tai evätä pääsy tietoihin uudelleenkäyttöä varten, on otettava huomioon, että henkilötietojen uudelleenkäyttö on sallittua vain, jos se on yleisen tietosuoja-asetuksen 5 artiklan 1 kohdan b alakohdassa säädetyn käyttötarkoitussidonnaisuuden periaatteen ja 6 artiklan mukaista³³. Julkisten tehtävien hoitamiseksi (esimerkiksi liikenteen tai liikkuvuuden parantamiseksi tai vakavien rajatylittävien terveysuhkien torjumiseksi) kerättyjen ja/tai jaettujen tietojen myöhempää käyttöä kaupallisiin, voiton tavoitteluun liittyviin tarkoituksiin (esimerkiksi vakuutus- tai markkinointitarkoituksiin) olisi vältettävä. Tällainen tietojen käyttö muuhun kuin alkuperäiseen tarkoitukseen saattaa rikkoa yleisen tietosuoja-asetuksen 5 artiklan mukaisia tietosuojaperiaatteita. Se saattaa myös heikentää yksilöiden tuntemaa luottamusta uudelleenkäytön mekanismia kohtaan. Luottamuksen rakentaminen on kuitenkin ehdotuksen keskeinen tavoite (ks. johdanto-osan 14 ja 19 kappale)³⁴.

75. Tätä osin tietosuojaneuvosto ja Euroopan tietosuojavaltuutettu muistuttavat, että yleisen tietosuoja-asetuksen 6 artiklan 4 kohdassa selvennetään (henkilötietojen) 'alkuperäisen tarkoituksen kanssa yhteensopivan myöhemmän käsittelyn' käsitettä. Ehdotuksen 2 artiklan 2 kohdassa esitetyn 'uudelleenkäytön' määritelmän mukaan uudelleenkäyttöä on henkilötietojen osalta pidettävä tietosuojan näkökulmasta julkisen sektorin elinten hallussa olevien henkilötietojen jatkokäsittelynä myöhempiä, epämääräisesti kuvattuja (kaupallisia tai muita kuin kaupallisia) tarkoituksia varten. Ehdotuksen 5 artiklassa, joka koskee uudelleenkäytön ehtoja, ei kuitenkaan anneta viitteitä siitä, mihin tarkoituksiin uudelleenkäyttö voidaan laillisesti sallia. Siinä ei myöskään täsmennetä, että myöhemmän uudelleenkäytön tarkoitukset on yksilöitävä huolellisesti ja määriteltävä selkeästi unionin tai jäsenvaltion lainsäädännössä yleisen tietosuoja-asetuksen 6 artiklan 1 kohdan c tai e alakohdan ja 6 artiklan 3 kohdan mukaisesti³⁵ ja että niiden on viime kädessä täytettävä yleisen tietosuoja-asetuksen 23 artiklan 1 kohdan vaatimukset kyseisen asetuksen 6 artiklan 4 kohdan mukaisesti³⁶.
76. Yleisemmällä tasolla ehdotuksessa ei näy asetettavan julkisen sektorin elimille oikeudellista velvoitetta asettaa niiden hallussa olevia tietoja saataville uudelleenkäyttöä varten. Siinä ei myöskään nimenomaisesti pyritä turvaamaan yleisen tietosuoja-asetuksen 23 artiklassa lueteltuja tavoitteita.

---

³² Ks. Euroopan tietosuojavaltuutetun lausunto Euroopan datastrategiasta, kohta 10.

³³ Ks. tämän suhteen avointa dataa koskevan direktiivin johdanto-osan 52 kappale.

³⁴ Ks. Euroopan tietosuojavaltuutetun lausunto Euroopan datastrategiasta, kohta 25.

³⁵ Yleisen tietosuoja-asetuksen 6 artiklan 3 kohdan mukaan unionin tai jäsenvaltion lainsäädännössä, jossa säädetään yleisen tietosuoja-asetuksen 6 artiklan 1 kohdan c tai e alakohdassa tarkoitetun käsittelyn perusteesta, olisi yksilöitävä muun muassa henkilötietojen käsittelyn "käyttötarkoitussidonnaisuus" sekä "tarkoitus, johon tietoja voidaan luovuttaa".

³⁶ Toisaalta julkisen sektorin elinten hallussa olevien ja tilastosalaisuuden perusteella suojattujen tietojen sisällyttäminen ehdotuksen II luvun soveltamisalaan sen 3 artiklan 1 kohdan b alakohdan mukaisesti ja sen 3 artiklan 3 kohdassa esitetystä periaatteesta huolimatta saattaa olla ristiriidassa tilastoalan keskeisten tietosuojaperiaatteiden ja erityisesti käyttötarkoitussidonnaisuuden periaatteen – jolla kielletään ehdottomasti luottamuksellisten tietojen käyttö muihin kuin yksinomaan tilastointitarkoituksiin – kanssa. Siten tietojen sisällyttäminen saattaa heikentää luonnollisten henkilöiden luottamusta henkilötietojensa antamiseen tilastointitarkoituksiin (ks. edellä mainitun Euroopan tilastoista annetun asetuksen (EY) N:o 223/2009 johdanto-osan 27 kappale sekä tilastointitarkoituksiin kerättävien ja käsiteltävien henkilötietojen suoja koskevan Euroopan neuvoston suosituksen nro R (97)18 4 artiklan 1 ja 2 kohta).

77. Tästä syystä tietosuojaneuvosto ja Euroopan tietosuojavaltuutettu suosittelevat painokkaasti ehdotuksen muuttamista. Ehdotuksessa tulisi selventää, että julkisen sektorin elinten hallussa olevien henkilötietojen uudelleenkäyttö voidaan sallia vain, jos se perustuu unionin tai jäsenvaltion lainsäädäntöön, jossa vahvistetaan luettelo selkeistä, alkuperäisen käyttötarkoituksen kanssa yhteensopivista tarkoituksista, joihin myöhemmin tapahtuva käsittely voidaan laillisesti sallia, tai jos se muodostaa demokraattisessa yhteiskunnassa tarpeellisen, oikeasuhteisen toimenpiteen yleisen tietosuoja-asetuksen 23 artiklassa tarkoitettujen tavoitteiden turvaamiseksi.
78. Edellä esitetyn suosituksen mukaisesti julkisen sektorin elinten, jotka ovat kansallisen tai EU:n lainsäädännön mukaan toimivaltaisia myöntämään tai epäämään tällaisen pääsyn uudelleenkäyttöä varten, on antaessaan "datan käyttäjille" laillisen pääsyn henkilötietoihin ehdotuksen 2 artiklan 6 kohdassa esitetyn 'datan käyttäjien' määritelmän mukaisesti lisäksi käytettävä yleisen tietosuoja-asetuksen 6 artiklan mukaista asianmukaista oikeusperustetta, jota voidaan soveltaa tällaiseen tietojen luovuttamiseen. Tätä näkökohtaa ei kuitenkaan täsmennetä ehdotuksen 5 artiklassa, jossa viitataan julkisen sektorin elinten hallussa olevien henkilötietojen uudelleenkäytön ehtoihin.
79. Ehdotuksen johdanto-osan 11 kappaleessa ja sitä vastaavissa 5 artiklan 3 ja 6 kohdassa ei viitata unionin tai jäsenvaltioiden lainsäädäntöön, jossa säädettäisiin yleisen tietosuoja-asetuksen 6 artiklan 1 kohdan c tai e alakohdan mukaisesta oikeusperusteesta. Sen sijaan siinä säädetään seuraavaa: *"Erityisesti henkilötietoja pitäisi siirtää uudelleenkäyttöä varten kolmannelle osapuolelle vain, jos oikeusperusta sallii tällaisen siirron."* Tämän suhteen on huomautettava, että tekstissä olisi viitattava "yleisen tietosuoja-asetuksen mukaiseen" oikeusperusteeseen. Lisäksi kyseisessä johdanto-osan kappaleessa tyydytään toteamaan, että *"[j]ulkisen sektorin elinten olisi tarvittaessa helpotettava datan uudelleenkäyttöä rekisteröityjen suostumuksen tai oikeushenkilöiden antamien datansa uudelleenkäyttöä koskevien lupien perusteella asianmukaisin teknisin keinoin. Tältä osin julkisen sektorin elimen olisi tuettava mahdollisia uudelleenkäyttäjää tällaisen suostumuksen hakemisessa ottamalla käyttöön teknisiä mekanismeja, jotka mahdollistavat suostumuspyyntöjen välittämisen uudelleenkäyttäjiltä, jos se on käytännössä mahdollista. Ei pitäisi antaa yhteystietoja, jotka mahdollistaisivat uudelleenkäyttäjien suoran yhteydenoton rekisteröityihin tai yrityksiin."*
80. Myös ehdotuksen johdanto-osan 14 kappaleen sanamuoto, jossa hahmotellaan ehdotuksen tämän luvun suhdetta yleiseen tietosuoja-asetukseen, on epäselvä: *"[...] Sen vuoksi olisi otettava käyttöön lisäsuojatoimenpiteitä sellaisia tilanteita varten, joissa tällaisen julkisen sektorin datan uudelleenkäyttö tapahtuu julkisen sektorin ulkopuolisessa datan käsittelyssä. Tällainen lisäsuojatoimenpide voisi perustua vaatimukseen, jonka mukaan julkisen sektorin elinten olisi otettava kaikilta osin huomioon luonnollisten henkilöiden ja oikeushenkilöiden oikeudet ja edut (erityisesti henkilötietojen, kaupallisesti arkaluonteisten tietojen ja teollis- ja tekijänoikeuksien suojan osalta), jos tällaista dataa siirretään kolmansiin maihin."*³⁷
81. Lisäksi tietosuojaneuvosto ja Euroopan tietosuojavaltuutettu panevat merkille, että ehdotuksen 5 artiklan 6 kohdassa säädetään seuraavaa: *"Jos datan uudelleenkäyttöä ei voida sallia 3–5 kohdassa säädettyjen velvoitteiden mukaisesti eikä datan välittämiseksi ole asetuksen (EU) 2016/679 nojalla muuta oikeusperustaa [...]"*. Tältä osin tietosuojaneuvosto ja Euroopan

---

³⁷ Tietosuojaneuvosto ja tietosuojavaltuutettu toteavat lisäksi, että julkisen sektorin elinten ei pitäisi vain ottaa huomioon rekisteröityjen oikeuksia ja etuja suojaavaa oikeudellista kehystä vaan myös **noudattaa sitä**.

tietosuojavaltuutettu katsovat, että 5 artiklan 3–5 kohdassa lueteltuja edellytyksiä (muun muassa dataan pääsy ja datan uudelleenkäyttö turvatussa käsittely-ympäristössä) ei voida pitää vaihtoehtona yleisen tietosuoja-asetuksen 6 artiklan 2 kohdassa tyhjentävästi luetelluille oikeusperusteille, ellei kyseisissä kohdissa viitata (unionin tai) jäsenvaltioiden lainsäädäntöön³⁸.

82. Lisäksi on epäselvää, missä roolissa julkisen sektorin elin tukee uudelleenkäyttäjiä näiden hankkiessa rekisteröidyltä suostumuksen datan uudelleenkäyttöä varten. Tietosuojaneuvosto ja tietosuojavaltuutettu huomauttavat ehdotuksen 5 artiklan 6 kohdasta lisäksi, että tällä säännöksellä asetetaan julkisen sektorin elimille velvoite ("on tuettava"), jonka sisältöä ei ole määritelty tarkasti. Tarkemmin sanottuna olisi täsmennettävä yleisen tietosuoja-asetuksen mukainen oikeusperuste, jonka nojalla rekisteröityihin voidaan ottaa yhteyttä heidän uudelleenkäyttöä koskevan suostumuksensa hankkimiseksi. Lisäksi olisi täsmennettävä, kenellä on vastuu yleisen tietosuoja-asetuksen 7 artiklan mukaisen pätevän suostumuksen saamisesta³⁹. Tässä yhteydessä olisi myös otettava huomioon rekisteröidyn ja viranomaisten välisessä suhteessa usein vallitseva selkeä valtasapainon epäsuhta⁴⁰. Tietosuojaneuvosto ja Euroopan tietosuojavaltuutettu muistuttavat tässä yhteydessä tietosuoja-asetuksen osoitusvelvollisuusperiaatteen mukaisesti, että on rekisterinpitäjän vastuulla valita asianmukainen oikeusperuste henkilötietojen käsittelyä varten ja osoittaa, että valittua oikeusperustetta (tässä tapauksessa suostumusta) voidaan soveltaa asianmukaisesti.
83. **Tästä syystä tietosuojaneuvosto ja Euroopan tietosuojavaltuutettu suosittelevat tietosuoja-asetuksessa vahvistetun lainmukaisuutta koskevan periaatteen mukaisesti painokkaasti selventämään ehdotuksen 5 artiklassa säädetyissä uudelleenkäytön ehdoissa, että yleisen tietosuoja-asetuksen mukaisesta asianmukaisesta oikeusperusteesta on säädettävä unionin tai jäsenvaltion lainsäädännössä ja että julkisen sektorin elinten on yksilöitävä se huolellisesti henkilötietojen myöhemmän uudelleenkäytön osalta.**
84. Muita ehdotuksessa tavoitellun luottamuksen tason luomisen kannalta tärkeitä osatekijöitä ovat kohtuullisuuden ja läpinäkyvyyden periaatteet. Näiden periaatteiden mukaan yksilöiden on oltava täysin tietoisia siitä, käytetäänkö heidän julkisille elimille antamiaan tai näiden elinten julkisten tehtäviensä hoitamisessa myöhemmin käsittelemiä henkilötietoja uudelleen ja mihin tarkoituksiin tämä uudelleenkäyttö tapahtuu. Yksilöiden on oltava tietoisia myös niistä vastaanottajista tai vastaanottajaryhmistä, joille henkilötiedot luovutetaan. Asiassa tulee ottaa huomioon, että useimmissa tapauksissa rekisteröityjen on kansallisen lainsäädännön nojalla annettava henkilötietojaan julkisille elimille laillisten velvoitteiden vuoksi tai siksi, että he hakevat julkisen vallan toimea tai julkista palvelua⁴¹.
85. Ehdotuksen 5 artiklassa vahvistetuissa uudelleenkäytön ehdoissa ei kuitenkaan mainita julkisen sektorin elinten velvollisuutta tiedottaa rekisteröidyille yleisen tietosuoja-asetuksen mukaisesti

---

³⁸ Selvytyden vuoksi saattaa myös olla syytä täsmentää, että 5 artiklan 7 kohdassa tarkoitettut teollis- ja tekijänoikeudet eivät salli henkilötietojen käsittelyä (ne eivät muodosta sen oikeusperustetta).

³⁹ Olisiko se julkisen sektorin elimen vai uudelleenkäyttäjän vastuulla?

⁴⁰ Toisaalta on syytä muistuttaa, että suostumus ei useimmissa tapauksissa ole asianmukainen oikeusperuste viranomaisten suorittamille käsittelytoimille. Ks. Euroopan tietosuojaneuvoston asetuksen 2016/679 mukaista suostumusta koskevat suuntaviivat 05/2020. Ne ovat saatavilla osoitteessa https://edpb.europa.eu/our-work-tools/our-documents/guidelines/guidelines-052020-consent-under-regulation-2016679_fi

⁴¹ Ks. unionin tuomioistuimen tuomio 1.10.2015, Smaranda Bara ym., C-201/14, ECLI:EU:C:2015:638.

näiden henkilötietojen käsittelystä eikä tarvetta antaa rekisteröidyille mahdollisuus osallistua henkilötietojensa uudelleenkäytön mahdollistavaan prosessiin. Tämä heikentää yleisessä tietosuojasetuksessa vahvistettuja kohtuullisuuden ja läpinäkyvyyden periaatteita, joilla pyritään varmistamaan, että yksilöt saavat selkeän yleiskuvan omien henkilötietojensa mahdollisesta käytöstä ja voivat valvoa sitä. Se on myös ristiriidassa ehdotuksen samanlaisten tavoitteiden kanssa, joilla pyritään lisäämään rekisteröityjen luottamusta siihen, että uudelleenkäyttö ”tapahtuu heidän oikeuksiaan ja etujaan kunnioittaen”⁴². **Tästä syystä tietosuojaneuvosto ja Euroopan tietosuojavaltuutettu suosittelevat, että ehdotukseen sisällytetään nimenomainen viittaus julkisen sektorin elinten velvoitteisiin tiedottaa rekisteröidyille näiden henkilötietojen käsittelystä yleisen tietosuojasetuksen mukaisesti. Näin voidaan edistää rekisteröidyille tietosuojalainsäädännössä annettujen oikeuksien, erityisesti tietosuojasetuksen 21 artiklan mukaisen vastustamisoikeuden, käyttöä. Tietosuojaneuvosto ja Euroopan tietosuojavaltuutettu suosittelevat myös, että ehdotuksessa määritellään riittävät keinot, joilla yksilöt voivat osallistua avoimesti ja yhteistyöhön perustuen henkilötietojensa uudelleenkäytön mahdollistavaan prosessiin.**

86. Jotta voidaan saavuttaa kohtuullinen luottamus uudelleenkäytön mekanismiin, julkisen sektorin elinten, joilla on kansallisen tai EU:n lainsäädännön nojalla toimivalta sallia uudelleenkäyttö, on noudatettava tietojen minimoinnin periaatteita. Niiden on myös otettava huomioon erityisuoja, jota tarvitaan tietyillä erityisiä henkilötietoryhmiä rutiininomaisesti käsittelevillä aloilla, kuten terveydenhuollossa, vahvistaessaan uudelleenkäyttöä varten myönnettävän dataan pääsyn laajuuden ja edellytykset. Näitä päätöksiä tehtäessä olisi myös pohdittava huolellisesti täsmällisyyttä, säilytyksen rajoittamista, henkilötietojen eheyttä ja luottamuksellisuutta sekä mahdollisia vaikutuksia asianomaisiin rekisteröityihin.
87. **Tietosuojaneuvosto ja Euroopan tietosuojavaltuutettu kiinnittävät tältä osin lainsäätäjän huomion tarpeeseen ottaa huomioon tarvittavat henkilötietojen suojaa koskevat vaatimukset erityisesti terveydenhuollon kaltaisilla ”arkaluonteisilla aloilla” vahvistettaessa henkilötietojen uudelleenkäyttöä koskevia sääntöjä sekä siihen liittyviä ehtoja ja erityisiä tietosuojaa koskevia suojaotoimia.**
88. Yleisen tietosuojasetuksen mukaan etenkin tietosuojaa koskeva vaikutustenarviointi on keskeinen väline sen varmistamiseksi, että tietosuojaa koskevat vaatimukset otetaan asianmukaisesti huomioon ja että yksilöiden oikeuksia ja etuja suojellaan asianmukaisesti. Näin voidaan lisätä yksilöiden luottamusta uudelleenkäytön mekanismiin. Näin ollen tietosuojaneuvosto ja Euroopan tietosuojavaltuutettu suosittelevat sisällyttämään ehdotuksen tekstiin maininnan siitä, että julkisen sektorin elinten on suoritettava tietosuojaa koskeva vaikutustenarviointi, jos tietojen käsittely kuuluu yleisen tietosuojasetuksen 35 artiklan soveltamisalaan⁴³. Tietosuojaa koskeva vaikutustenarviointi auttaa tunnistamaan riskit ja yksilöimään uudelleenkäyttöä koskevat asianmukaiset tietosuojaa koskevat suojaotimet, joilla näitä riskejä voidaan torjua, erityisesti tietyillä erityisiä henkilötietoryhmiä rutiininomaisesti käsittelevillä aloilla. Uudelleenkäyttöä koskevan päätöksen olisi perustuttava unionin tai jäsenvaltioiden lainsäädäntöön, mutta sen olisi – erityisesti jos se koskee tiettyjä ”arkaluonteisia aloja” (terveydenhuoltoala mutta myös liikenne- tai energiaverkot) – myös perustuttava tällaiseen arviointiin sekä uudelleenkäyttäjiä koskeviin erityisehtoihin ja rekisteröityjä

---

⁴² Ks. ehdotuksen johdanto-osan 14 kappale.

⁴³ Ks. tämän suhteen avointa dataa koskevan direktiivin johdanto-osan 53 kappale.

suojaaviin konkreettisiin suoja toimiin (esimerkiksi anonymisoitujen tietojen uudelleentunnistamisriskien sekä näitä riskejä torjuvien suoja toimien selventäminen). Lisäksi tällaisen arvioinnin tulokset olisi mahdollisuuksien mukaan julkistettava luottamusta ja läpinäkyvyyttä lisäävänä lisätoimenpiteenä⁴⁴.

89. Uudelleenkäytön ehtojen osalta ehdotuksen 5 artiklan 3 kohdassa täsmennetään, että julkisen sektorin elimet ”voivat” vaatia, että uudelleen saa käyttää vain henkilötietoja, jotka on anonymisoitu tai pseudonymisoitu ennen uudelleenkäyttöä. Tämä tarkoittaa sitä, että julkisen sektorin elimillä ei ole velvollisuutta esikäsitellä henkilötietoja siten, että uudelleenkäyttäjien käyttöön asetetaan vain etukäteen anonymisoituja tai pseudonymisoituja henkilötietoja. Näin ollen julkisen sektorin elimet voivat luovuttaa uudelleenkäyttäjille jopa sellaista dataa, jonka avulla luonnolliset henkilöt – joita data koskee – voidaan suoraan tunnistaa, jos anonymisoidun datan toimittaminen ”ei vastaisi uudelleenkäyttäjän tarpeita”⁴⁵. Tässä tapauksessa julkisen sektorin elimet voisivat edelleen sallia henkilötietojen uudelleenkäytön joko toimitiloissa tai etänä turvatussa käsittely-ympäristössä ehdotuksen 5 artiklan 4 kohdan mukaisesti. Koska tunnistamistekniikat kehittyvät nopeasti ja kehittyneitä tietojenkäsittelyresursseja on saatavilla yhä enemmän, lainsäätäjän olisi kuitenkin otettava huomioon, että anonymisointia, pseudonymisointia tai edes turvattujen käsittely-ympäristöjen käyttöä ei voida kaikissa tapauksissa pitää haavoittumattomina, etenkin pitkällä aikavälillä.
90. Tässä yhteydessä tietosuojaneuvosto ja Euroopan tietosuojavaltuutettu suhtautuvat myönteisesti siihen, että ehdotuksen johdanto-osan 11 kappaleen mukaan julkisen sektorin elin ”*voisi asettaa tällaisen turvatus käsittely-ympäristön käytön ehdoksi sen, että uudelleenkäyttäjä allekirjoittaa luottamuksellisuutta koskevan sopimuksen, jossa kielletään sellaisten tietojen luovuttaminen, jotka vaarantavat kolmansien osapuolten oikeudet ja edut ja jotka uudelleenkäyttäjä on mahdollisesti saanut käyttöönsä toteutetuista suoja toimenpiteistä huolimatta*”. **Tietosuojaneuvosto ja Euroopan tietosuojavaltuutettu suosittelevat kuitenkin myös, että 5 artiklassa säädettyihin uudelleenkäyttöä koskeviin ehtoihin sisällytetään viittaus tällaiseen luottamuksellisuutta koskevan sopimukseen ehdotuksen artiklaosassa. Tällaisessa sopimuksessa olisi myös kiellettävä uudelleenkäyttäjiä tunnistamasta uudelleen henkilöitä, joita tiedot koskevat. Lisäksi sen olisi sisällettävä uudelleenkäyttäjien velvollisuus arvioida jatkuvasti uudelleentunnistamisen riskejä ja ilmoittaa kaikista tietoturvaloukkauksista, jotka johtavat asianomaisten henkilöiden tunnistamiseen uudelleen, paitsi tietosuojaviranomaiselle ja rekisteröidyille yleisen tietosuoja-asetuksen 33 ja 34 artiklan mukaisesti myös asianomaiselle julkisen sektorin elimelle.**
91. Tietosuojaneuvosto ja Euroopan tietosuojavaltuutettu korostavat joka tapauksessa, että anonymisointia ja pseudonymisointia ei voida asettaa samalle tasolle. Julkisen sektorin elinten olisi painotettava niitä eri tavalla arvioitaessa uudelleenkäyttöä tietosuoja näkökulmasta. Anonymisointi on keino edistää julkisen sektorin hallussa olevien tietojen uudelleenkäyttöä kilpailun edistämiseksi ja täyttää samalla tietosuojalainsäädännön vaatimukset. Yleisen tietosuoja-asetuksen johdanto-osan 26 kappaleessa määritellyt ’anonyymit tiedot’ eivät nimittäin kuulu

---

⁴⁴ Ks. Euroopan tietosuojavaltuutetun lausunto ehdotuksesta julkisen sektorin hallussa olevien tietojen uudelleenkäyttöä koskevaksi uudelleenlaadituksi direktiiviksi (EDPS Opinion on the proposal for a recast of the Public Sector Information (PSI) re-use Directive). Se on saatavilla osoitteessa https://edps.europa.eu/sites/edp/files/publication/18-07-11_psi_directive_opinion_en.pdf

⁴⁵ Ks. ehdotuksen johdanto-osan 11 kappale.

tämän lainsäädännön soveltamisalaan. Sitä vastoin pseudonymisoituja tietoja (joiden perusteella luonnollinen henkilö voidaan tunnistaa uudelleen lisätietojen avulla) olisi edelleen pidettävä ”henkilötietoina”. Tämä edellyttää muiden tietosuojalainsäädännön edellyttämien toimenpiteiden soveltamista. Samalla se vähentää rekisteröidyille aiheutuvia riskejä sekä auttaa julkisen sektorin elimiä ja uudelleenkäyttäjiä täyttämään tietosuojavelvoitteet (erityisesti noudattamaan sisäänrakennetun ja oletusarvoisen tietosuojan sekä tietojen minimoinnin periaatteita). Viimeksi mainitut näkökohdat koskevat myös ehdotuksen 5 artiklan 4 kohdassa tarkoitettuja toimenpiteitä, joita julkisen sektorin elimet voivat asettaa uudelleenkäytön ehdoiksi.

3.3.3 5 artiklan 11 kohta: ”erittäin arkaluonteisten” muiden kuin henkilötietojen uudelleenkäyttö

92. Ehdotuksen 5 artiklan 11 kohdassa otetaan käyttöön sellaisten muiden kuin henkilötietojen käsite, joita on unionin lainsäädännössä todettu voitavan pitää ”erittäin arkaluonteisina” kolmansiin maihin tapahtuvan siirron osalta. Ehdotuksen johdanto-osan 19 kappaleessa esitetään joitakin esimerkkejä tällaisista tiedoista: ”terveydenhuollon alalla tietyt julkisen terveydenhuoltojärjestelmän toimijoiden, kuten julkisten sairaaloiden, hallussa olevat data-aineistot voitaisiin määritellä erittäin arkaluonteisiksi terveystiedoiksi” ”esimerkiksi eurooppalaisen terveysdata-avaruuden yhteydessä tai muussa alakohtaisessa lainsäädännössä”. Tällaisten muiden kuin henkilötietojen osalta komissio antaa delegoituja säädöksiä. Niissä vahvistetaan erityiset edellytykset, joita sovelletaan tällaisten tietojen siirtämiseen kolmansiin maihin.
93. Tietosuojaneuvosto ja Euroopan tietosuojavaltuutettu huomauttavat tältä osin, että vaikka anonymisoidun data-aineiston sisältämät tiedot eivät aiheuta riskiä luonnollisen henkilön välittömästi tunnistamisesta tai yksilöimisestä, ne voivat aiheuttaa epäsuoran tunnistamisen riskin, kun ne yhdistetään muihin saatavilla oleviin tietoihin. Näin ollen ne todennäköisesti kuuluvat henkilötietojen määrittelyn soveltamisalaan. Mitä enemmän tietoa on saatavilla ja mitä enemmän dataa käytetään uudelleen ja jaetaan, sitä vaikeampaa on taata tietojen anonymisointi ajan mittaan⁴⁶. Näin ollen Euroopan tietosuojavaltuutettu ja tietosuojaneuvosto haluavat kiinnittää huomiota siihen, että suuri osa datasta, jota jo nykyisin ja yhä enemmän tulevaisuudessa tuotetaan ja käsitellään tekoälyn, koneoppimisen, esineiden internetin, pilvipalvelujen ja massadata-analyysin tekniikoilla, kuuluu todennäköisesti henkilötietojen määrittelyn piiriin. Tässä skenaariossa **tietosuojaneuvosto ja Euroopan tietosuojavaltuutettu kehottavat lainsäätäjää ottamaan huomioon, että myös ehdotuksessa suunnitellulla ”erittäin arkaluonteisten” muiden kuin henkilötietojen uudelleenkäytöllä voi olla vaikutusta henkilötietojen suojaan etenkin siinä tapauksessa, että tällaiset muut kuin henkilötiedot on saatu henkilötietojen anonymisoinnin tuloksena ja ne ovat siten alun perin henkilöihin liittyviä tietoja.** Myös näissä tapauksissa on varmistettava täysimääräisesti rekisteröityjen perusoikeudet yksityisyydensuojaan ja tietosuojaan. Tietosuojaneuvosto ja Euroopan tietosuojavaltuutettu suosittelevat lisäksi painokkaasti, että ”erittäin

---

⁴⁶ Ks. tältä osin tietosuojatyöryhmän lausunto 5/2014 anonymisointitekniikoista (WP216) sekä unionin tuomioistuimen asiassa C-582/14, Patrick Breyer v. Bundesrepublik Deutschland, 19. lokakuuta 2016 antama tuomio, jossa viitataan direktiivin 95/46/EY johdanto-osan 26 kappaleeseen. Kyseisessä johdanto-osan kappaleessa tarkastellaan oikeudellisia ja käytännön keinoja, joilla kolmansien osapuolien suorittama lisätietojen käyttö voi vaikuttaa uudelleentunnistamiseen. Euroopan tietosuojaneuvoston tulevissa anonymisointia ja pseudonymisointia koskevissa suuntaviivoissa käsitellään tätä asiaa lähemmin.

arkaluonteisten muiden kuin henkilötietojen” käsitettä selvennetään vähintään esittämällä konkreettisia esimerkkejä.

3.3.4 6 artikla: datan uudelleenkäytöstä perittävät maksut

94. Ehdotuksen 6 artiklassa kaavailtujen maksujen osalta tietosuojaneuvosto ja Euroopan tietosuojavaltuutettu toteavat, että avointa dataa koskevan direktiivin johdanto-osan 36 ja 38 kappaleessa sekä 6 artiklan 1, 4 ja 5 kohdassa viitataan nimenomaisesti ”anonymisoinnista aiheutuviin kustannuksiin”. Avointa dataa koskevassa direktiivissä säädetään erityisesti asiakirjojen maksutonta uudelleenkäyttöä koskevasta poikkeuksesta. Näin julkisen sektorin elimet voivat veloittaa uudelleenkäyttäjiltä kohtuulliset kustannukset, joita niille aiheutuu uudelleenkäyttöä varten tarjottavien henkilötietojen esikäsittelystä, kokoamisesta ja/tai anonymisoinnista tilanteissa, joissa tällaisten tekniikoiden käyttö on perusteltua tällaisten tietojen uudelleenkäyttöön tarjoamisesta aiheutuvien lisääntyneiden riskien vuoksi.
95. Joissakin tapauksissa julkisen sektorin elinten hallussa olevien tietojen pseudonymisointi tai anonymisointi voi olla monimutkainen, aikaa vievä ja kallis tehtävä, joka edellyttää asiantuntemusta, jota ei aina ole saatavilla. Sen tähden tietosuojaneuvosto ja Euroopan tietosuojavaltuutettu suosittelevat sisällyttämään ehdotuksen 6 artiklan 5 kohtaan maininnan siitä, että **julkisen sektorin elinten datan uudelleenkäytön sallimisesta veloittamissa maksuissa voidaan ottaa asianmukaisesti huomioon julkisen sektorin elimille** uudelleenkäyttöä varten saataville asetettavien henkilötietojen **pseudonymisoinnista tai anonymisoinnista aiheutuneet kustannukset**.
96. Voidaan myös huomata, että **ehdotuksella kumotaan avointa dataa koskevassa direktiivissä vahvistettu yleinen periaate ”maksuttomasta” uudelleenkäytöstä**. Ehdotuksen 6 artiklan 1 kohdassa todetaan, että *”[j]ulkisen sektorin elimet, jotka sallivat 3 artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen datan luokkien uudelleenkäytön, voivat veloittaa maksuja tällaisen datan uudelleenkäytön sallimisesta”*. Ehdotuksen ja avointa dataa koskevan direktiivin välinen suhde on tässä suhteessa epäselvä.
97. Lisäksi voidaan todeta, että vaikka 6 artiklan 5 kohdassa täsmennetään, että *”[m]aksujen on perustuttava kustannuksiin, joita aiheutuu [...] uudelleenkäyttöä koskevien pyyntöjen käsittelystä”*, vaikuttaa siltä, että ehdotuksella otetaan käyttöön taloudellisia kannustimia julkisen sektorin elimille henkilötietojen uudelleenkäytön sallimiseksi.
98. On myös huomattava, että 6 artiklan 4 kohdassa julkisen sektorin elimille asetetaan velvoite, jonka mukaan niiden on *”toteutettava toimenpiteitä, joilla kannustetaan 3 artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen datan luokkien uudelleenkäyttöä muihin kuin kaupallisiin tarkoituksiin sekä pienten ja keski suurten yritysten toteuttamaa uudelleenkäyttöä valtioneuvoston mukaisesti”*.
99. Tämä näkökohta on – myös tämän yhteisen lausunnon yleisissä huomautuksissa kuvailtujen ehdotuksen ongelmallisten seikkojen valossa – tietosuojan kannalta ongelmallinen sekä oikeudellisesta että käytännön täytäntöönpanon näkökulmasta. Erityisesti epäselvyys kannustimista ja niiden saajista voi herättää lisäkysymyksiä siitä, onko suostumus yhtenä ehdotuksen 5 artiklan 6 kohdan mukaisena henkilötietojen uudelleenkäytön oikeusperusteena asianmukainen peruste,

erityisesti kun on kyse yksilöiden vapaudesta kieltäytyä antamasta suostumustaan henkilötietojensa uudelleenkäyttöön tai peruuttaa se⁴⁷.

3.3.5 Hallinto ja institutionaaliset näkökohdat: 7 artikla (toimivaltaiset elimet), 8 artikla (keskitetty tietopiste)

100. Ehdotuksen mukaan jäsenvaltioiden on perustettava keskitetty tietopiste julkisen sektorin datan uudelleenkäyttöä varten (8 artikla). Sen on myös nimettävä elimiä, jotka vastaavat julkisen sektorin elinten tukemisesta teknisillä välineillä ja oikeudellisella avulla julkisen sektorin datan uudelleenkäyttöä varten (7 artikla). Ehdotuksen 7 artiklan 3 kohdan mukaan tällaisille ”toimivaltaisille elimille” voidaan antaa tehtäväksi myöntää pääsy dataan, myös henkilötietoihin, uudelleenkäyttöä varten.
101. Näin ollen toimivaltaiset elimet muun muassa avustavat julkisen sektorin elimiä siinä, että nämä saavat suostumuksen tai luvan datan uudelleenkäyttöön. Niille voidaan myös antaa tehtävä myöntää pääsy julkisen sektorin elimen hallussa olevaan dataan, myös henkilötietoihin, uudelleenkäyttöä varten.
102. Ensinnäkin 7 artiklan 2 kohdan c alakohdan säännöstä olisi selvennettävä erityisesti siinä käytetyn terminologian epäselvyyden vuoksi (”uudelleenkäyttäjät saavat suostumuksen tai luvan datan uudelleenkäyttöön”; ”altruistisiin tai muihin tarkoituksiin”; ”datan haltijoiden erityisten päätösten mukaisesti”). Näin ollen myös säännöksen merkitys kokonaisuudessaan (”toimivaltaiset elimet avustavat tarvittaessa siinä, että *uudelleenkäyttäjät* saavat suostumuksen tai luvan datan *uudelleenkäyttöön* altruistisiin tai muihin tarkoituksiin datan haltijoiden erityisten päätösten mukaisesti”) on epäselvä.
103. Toiseksi: vaikka näiden elinten tehtävänä on pääasiassa antaa julkisen sektorin elimille tukea ja neuvoja tietojen uudelleenkäyttöä varten, osa niiden tehtävistä koskee tietosuojalainsäädännön mukaisten suojatoimien täytäntöönpanoa sekä yksilöiden oikeuksien ja etujen suojelua heidän henkilötietojensa osalta. Ehdotuksen II luvussa ei kuitenkaan selvennetä, voidaanko tietosuojavaltuutettavien viranomaisia – joille yleisessä tietosuojasetuksessa myönnetään myös muun muassa neuvontavaltuuksia – nimetä toimivaltaisiksi elimiksi ehdotuksen 7 artiklan mukaisesti⁴⁸.
104. Tältä osin Euroopan tietosuojavaltuutettu ja tietosuojaneuvosto korostavat, että sellaisten toimivaltaisten elinten nimeäminen ja lisääntyminen, jotka voivat jossakin määrin käsitellä henkilötietojen käsittelyä ehdotuksen II luvun nojalla, voisi aiheuttaa julkisen sektorin elimille,

---

⁴⁷ Tietosuojaneuvoston yleisen tietosuojasetuksen mukaista suostumusta koskevien suuntaviivojen 05/2020 mukaan voidaan yleisesti todeta, että mikä tahansa rekisteröityyn kohdistuva epäasianmukainen painostus tai vaikuttaminen, joka estää häntä käyttämästä vapaata tahtoaan (ja joka voi ilmetä eri tavoin), tekee suostumuksesta epäpätevän.

⁴⁸ Näin on esimerkiksi nykyisten data-avaruuksien yhteydessä. Esimerkiksi Ranskan Health Data Hubissa Ranskan tietosuojaviranomaisella on valtuudet sallia pääsy tiettyihin henkilötietoihin. Ks. tämän suhteen myös tietosuojaviranomaisille tietosuojan vaikutustenarvioinnin yhteydessä annetut neuvontavaltuudet. Niillä on tarkoitus varmistaa, että viranomaiset noudattavat henkilötietojen suojaamista koskevia sääntöjä yleisen tietosuojasetuksen 57 artiklan 1 kohdan I alakohdan ja 58 artiklan 3 kohdan a alakohdan mukaisesti.

uudelleenkäyttäjille ja rekisteröidyille todella monimutkaisen tilanteen. Se voisi myös haitata yleisen tietosuojasetuksen säännösten soveltamisen valvonnan johdonmukaisuutta. **Siltä osin kuin henkilötietoja käytetään uudelleen ehdotuksen perusteella, tietosuojaneuvosto ja Euroopan tietosuojavaltuutettu katsovat, että tietosuojavaltaviranomaisten olisi oltava ainoat viranomaiset, joilla on toimivalta valvoa tällaista henkilötietojen käsittelyä. Näille viranomaisille olisi annettava riittävät resurssit, jotta ne voivat hoitaa tämän tehtävän vaikuttavasti ja tehokkaasti.**

105. **Lisäksi jos julkisen sektorin elimiä ja datan uudelleenkäyttäjiiä avustamaan nimitetään erityisiä elimiä ja niille annetaan tehtäväksi myöntää pääsy dataan, myös henkilötietoihin, uudelleenkäyttöä varten, tällaisia elimiä ei voida kutsua "toimivaltaisiksi". Ne eivät toimisi valvontaviranomaisena, joka voi valvoa ja panna täytäntöön henkilötietojen käsittelyyn liittyviä säännöksiä. Henkilötietojen suoja koskevan unionin säännösten soveltamisen oikeusvarmuuden ja johdonmukaisuuden varmistamiseksi tällaisten nimettyjen elinten toiminnan ja velvollisuuksien on oltava myös tietosuojaviranomaisten välittömän toimivallan ja valvonnan alaisia, kun kyse on henkilötiedoista.**
106. **Tietosuojaviranomaisilla on tietosuojasetuksen mukaisen toimivaltansa ja tehtäviensä perusteella jo erityistä asiantuntemusta tietojenkäsittelyn vaatimustenmukaisuuden seurannasta sekä rekisterinpitäjän ja henkilötietojen käsittelijän tietoisuuden lisäämisestä niiden henkilötietojen käsittelyyn liittyvistä velvoitteista. Ehdotuksen II luvussa suunnitellun institutionaalisen kehyksen ja yleisen tietosuojasetuksen välisen johdonmukaisuuden varmistamiseksi tietosuojaneuvosto ja tietosuojavaltuutettu suosittelevat selventämään, että henkilötietojen käsittelyyn liittyvien II luvun säännösten valvonnan ja täytäntöönpanon kannalta tärkeimmät toimivaltaiset viranomaiset ovat tietosuojaviranomaiset. Tietosuojaviranomaisten olisi tehtävä tiivistä yhteistyötä niiden erityisten elinten kanssa, jotka on nimetty ehdotuksen mukaisesti avustamaan julkisen sektorin elimiä ja uudelleenkäyttäjiiä ja joiden tehtävänä on – tarvittaessa muita asiaankuuluvia alakohtaisia viranomaisia kuullen – myöntää pääsy dataan uudelleenkäyttöä varten. Näin varmistetaan näiden säännösten johdonmukainen soveltaminen.**
107. Tietosuojaneuvosto ja Euroopan tietosuojavaltuutettu toteavat myös, että ehdotuksen 8 artiklan 4 kohdassa säädetään uudelleenkäyttäjien muutoksenhakumekanismista siinä tapauksessa, että ne haluavat riitauttaa päätöksen dataan pääsyn epäämisestä uudelleenkäyttöä varten. Tämä mekanismi poikkeaa avointa dataa koskevassa direktiivissä säädetystä muutoksenhakumekanismista. Avointa dataa koskevan direktiivin (ks. 4 artiklan 4 kohta) mukaan muutoksenhakekeinoihin on kuuluttava mahdollisuus sellaisen puolueettoman muutoksenhakuelimen suorittamaan uudelleenarviointiin, jolla on tarvittava asiantuntemus ja joka voi olla esimerkiksi "asetuksen (EU) 2016/679 mukaisesti perustettu valvontaviranomainen tai kansallinen oikeusviranomainen ja jonka päätökset sitovat kyseistä julkisen sektorin elintä". Tässä suhteessa tietosuojaneuvosto ja tietosuojavaltuutettu kiinnittävät lainsäätäjän huomion näiden kahden sääntökokonaisuuden välisiin epäjohdonmukaisuuksiin, sanotun kuitenkaan rajoittamatta tässä yhteisessä lausunnossa jo esitettyjä huomioita tarpeesta selventää ehdotuksen ja avointa dataa koskevan direktiivin välistä vuorovaikutusta.

3.4 [Datan jakamispalvelujen tarjoajiin sovellettavat vaatimukset](#)

Ehdotuksen perustelujen mukaan "[a]setuksen III luvun tavoitteena on lisätä luottamusta henkilötietojen ja muiden kuin henkilötietojen jakamiseen ja alentaa yritysten väliseen (B2B) ja

henkilöasiakkaiden ja yritysten väliseen (C2B) datan jakamiseen liittyviä liiketoimikustannuksia luomalla datan jakamispalvelujen tarjoajille ilmoitusjärjestelmä. Näiden palveluntarjoajien on noudatettava useita vaatimuksia, erityisesti vaatimusta varmistaa puolueettomuus datanvaihdossa. Ne eivät voi käyttää tällaista dataa muihin tarkoituksiin. Kun on kyse datan jakamispalvelujen tarjoajista, jotka tarjoavat palveluja luonnollisille henkilöille, on myös täytettävä lisävaatimus, joka koskee luottamusvelvollisuuksia näitä palveluja käyttäviä henkilöitä kohtaan. Toimintatavan tarkoituksena on varmistaa, että datan jakamispalvelut toimivat avoimella ja yhteistyöhön perustuvalla tavalla, ja samalla lisätä luonnollisten henkilöiden ja oikeushenkilöiden vaikutusmahdollisuuksia antamalla näille parempi yleiskuva datastaan ja mahdollisuus valvoa dataansa. Jäsenvaltioiden nimeämä toimivaltainen viranomainen vastaa tällaisten palvelujen tarjoamiseen liittyvien vaatimusten noudattamisen valvonnasta.”⁴⁹

108. Ehdotuksen 9 artiklan 1 kohdassa, jota täsmennetään johdanto-osan 22 kappaleessa, esitetään kolme erityyppistä datan jakamispalvelua:
- a alakohdan mukaiset välittäjät datan haltijoiden, jotka ovat oikeushenkilöitä, ja mahdollisten datan käyttäjien välillä
  - b alakohdan mukaiset välittäjät rekisteröityjen ja mahdollisten datan käyttäjien välillä
  - c alakohdan mukaiset ”dataosuuskunnat”.
109. Ensimmäisen datan jakamispalvelun tyyppin muodostavat 9 artiklan 1 kohdan a alakohdan mukaan *”välityspalvelut datan haltijoiden, jotka ovat oikeushenkilöitä, ja mahdollisten datan käyttäjien välillä, mukaan lukien teknisten tai muiden keinojen asettaminen saataville tällaisten palvelujen mahdollistamiseksi; näihin palveluihin voi kuulua kahden- tai monenvälinen datanvaihto tai sellaisten alustojen tai tietokantojen perustaminen, jotka mahdollistavat datan vaihtamisen tai yhteisen hyödyntämisen, sekä erityisen infrastruktuurin perustaminen datan haltijoiden ja datan käyttäjien välisiä yhteyksiä varten”*.
110. Tätä täsmennetään johdanto-osan 22 kappaleessa seuraavasti: *”Datan jakamispalvelujen tarjoajilla (datan välittäjillä) odotetaan olevan keskeinen rooli datataloudessa välineenä, jolla helpotetaan merkittävien datamäärien kokoamista ja vaihtamista. Datan välittäjät, jotka tarjoavat palveluja eri toimijoiden yhdistämiseksi toisiinsa, voivat osaltaan edistää datan tehokasta yhdistämistä ja helpottaa kahdenvälistä datan jakamista. Erikoistuneet datan välittäjät, jotka ovat riippumattomia sekä datan haltijoista että datan käyttäjistä, voivat edistää sellaisten uusien datavetoisten ekosysteemien syntymistä, jotka ovat riippumattomia kaikista sellaisista toimijoista, joilla on huomattavaa markkinavoimaa. Tätä asetusta olisi sovellettava ainoastaan sellaisiin datan jakamispalvelujen tarjoajiin, joiden päätavoitteena on perustaa yritystoiminnallinen, oikeudellinen ja mahdollisesti myös tekninen suhde yhtäältä datan haltijoiden, rekisteröidyt mukaan lukien, ja toisaalta mahdollisten käyttäjien välille, sekä avustaa molempia osapuolia näiden välisissä dataomaisuutta koskevissa liiketoimissa. Sen olisi katettava ainoastaan palvelut, joiden tavoitteena on toimia välittäjänä datan haltijoiden ja käyttäjien välillä, joiden määrää ei ole rajoitettu, ja ulkopuolelle olisi jätettävä datan jakamispalvelut, joita on tarkoitus käyttää datan haltijoiden ja käyttäjien suljetussa ryhmässä.”*

---

⁴⁹ Perustelut, s. 7.

111. Edellä esitetyn perusteella tietosuojaneuvosto ja Euroopan tietosuojavaltuutettu katsovat, että tämän yhteisen lausunnon yleisissä huomautuksissa yleisenä huolenaiheena mainittu ongelma – riski siitä, että ehdotuksella luodaan rinnakkaiset säännöt, jotka eivät ole yhdenmukaiset yleisen tietosuojasetuksen kanssa – on erityisen ilmeinen ehdotuksen III luvun osalta. Ehdotuksen 9 artiklan säännösten, joissa viitataan ”datan haltijoihin”, ”mahdollisiin datan käyttäjiin”, ”datan vaihtamiseen tai yhteiseen hyödyntämiseen” ja ”datan haltijoiden ja datan käyttäjien välisiin yhteyksiin”, sekä yleisen tietosuojasetuksen sääntöjen ja periaatteiden välinen suhde on epäselvä.
112. Tietosuojaneuvosto ja Euroopan tietosuojavaltuutettu muistuttavat, että datan jakamispalvelun, joka toimii ”välittäjänä datan haltijoiden ja käyttäjien välillä, joiden määrää ei ole rajoitettu” – tämä sulkee pois käytön datan käyttäjien suljetussa ryhmässä – on noudatettava erityisesti yleisen tietosuojasetuksen 25 artiklan mukaista sisäänrakennetun ja oletusarvoisen tietosuojan periaatetta⁵⁰ siltä osin kuin välitys liittyy henkilötietoihin.
113. Tietosuojaneuvosto ja Euroopan tietosuojavaltuutettu korostavat myös henkilötietojen käsittelyn läpinäkyvyyttä (ja käyttötarkoitussidonnaisuutta) koskevia tietosuojaperiaatteita. Kuten tietosuojatyöryhmän läpinäkyvyyttä koskevissa suuntaviivoissa todetaan, on tärkeää, että

---

⁵⁰ Ks. yleisen tietosuojasetuksen 25 artiklan 2 kohta: ”Rekisterinpitäjän on toteutettava asianmukaiset tekniset ja organisatoriset toimenpiteet, joilla varmistetaan, että oletusarvoisesti käsitellään vain käsittelyn kunkin erityisen tarkoituksen kannalta tarpeellisia henkilötietoja. Tämä velvollisuus koskee kerättyjen henkilötietojen määriä, käsittelyn laajuutta, säilytysaikaa ja saatavilla oloa. Näiden toimenpiteiden avulla on varmistettava etenkin se, että henkilötietoja **oletusarvoisesti ei saateta rajoittamattoman henkilömäärän saataville ilman luonnollisen henkilön myötävaikutusta.**”

Ks. myös tietosuojaneuvoston ohjeet 4/2019 sisäänrakennetusta ja oletusarvoisesta yksityisyyden suojasta, s. 20:

”Sisäänrakennetun ja oletusarvoisen tietosuojan käyttötarkoitussidonnaisuutta koskevia keskeisiä tekijöitä ovat seuraavat:

- Ennalta määrittäminen – lailliset tarkoitukset on määritettävä ennen käsittelyn suunnitteleminen.
- Nimenomaisuus – tarkoitukset on yksilöitävä ja on selitettävä nimenomaisesti, miksi henkilötietoja käsitellään.
- Tarkoituksenmukaisuus – käsittely on suunniteltava käsittelyn tarkoituksen perusteella, ja sen mukaan on määritettävä myös käsittelyn rajat.
- Tarpeellisuus – käsittelyn tarkoitus määrää sen, mitä henkilötietoja käsittelyssä tarvitaan.
- Yhteensopivuus – kaikkien uusien tarkoitusten on oltava yhteensopivia sen alkuperäisen tarkoituksen kanssa, jota varten tietoja kerättiin, ja sen on ohjattava myös käsittelyn rakenteeseen tehtäviä mahdollisia muutoksia.
- Jatkokäsittelyn rajoittaminen – rekisterinpitäjä ei saa yhdistää tietueita tai tehdä jatkokäsittelyä uusia yhteensopimattomia tarkoituksia varten.
- Uudelleenkäytön rajoitukset – rekisterinpitäjän on käytettävä teknisiä toimenpiteitä, esimerkiksi tiivistämistä ja salausta, rajoittaakseen mahdollisuutta käyttää henkilötietoja toiseen käyttötarkoitukseen. Rekisterinpitäjällä on myös oltava organisatorisia toimenpiteitä, kuten toimintalinjoja ja sopimusveloitteita, joilla rajoitetaan henkilötietojen uudelleenkäyttöä.
- Arviointi – rekisterinpitäjän on arvioitava säännöllisesti, onko tietojen käsittely tarpeellista sitä tarkoitusta varten, johon tietoja kerättiin, ja testattava rakennetta käyttötarkoitussidonnaisuuteen nähden.”

”rekisteröity saa etukäteen tiedon käsittelyn laajuudesta ja seurauksista” [...] ”eli [siitä], miten tietosuojaselosteessa kuvattu henkilötietojen käsittely vaikuttaa rekisteröityyn”.⁵¹

114. **Datan jakamispalvelun käsite alustana, joka toimii ”välittäjänä datan haltijoiden ja käyttäjien välillä, joiden määrää ei ole rajoitettu” ja siten eräänlaisena datan avoimena markkinapaikkana, olisi vastoin edellä mainittuja sisäänrakennetun ja oletusarvoisen yksityisyydensuojan, läpinäkyvyyden ja käyttötarkoitussidonnaisuuden tietosuojaperiaatteita, jos rekisteröidyn ei ole alustalla mahdollista valita ennakolta henkilötietojensa käyttötarkoituksia ja käyttäjiä ja saada tietoja niistä. Selkeyden vuoksi ehdotuksessa olisi täsmennettävä tämä näkökohta vähintään jossakin johdanto-osan kappaleessa.**
115. **Myös datan haltijoiden ja oikeushenkilöiden välisen datan välittäjän käsitteen soveltamisala on epäselvä, joten sitä olisi täsmennettävä.**⁵²
116. Yleisenä huomiona voidaan todeta myös, että ehdotuksessa ei täsmennetä, **miten (minkä yleisen tietosuoja-asetuksen mukaisen oikeusperusteen nojalla) datan jakamispalvelujen tarjoajat keräävät henkilötietoja jakamista varten.**
117. On myös epäselvää, voivatko **datan jakamispalvelujen tarjoajat välittää dataa, jota julkisen sektorin elimet saavat käyttää uudelleen**, ehdotuksen II luvun nojalla.
118. Läpinäkyvyyden vuoksi ja kansalaisten luottamuksen lisäämiseksi (sen sijaan, että se vähenisi) on myös olennaista todeta ehdotuksessa selvästi, että datan jakamispalvelu toimitetaan datan haltijoiden ja datan käyttäjien maksettua siitä ”hinnan”. Tämä seikka voidaan päätellä ehdotuksen 11 artiklan 3 kohdan sanamuodosta⁵³, mutta se on epäselvä ja epätäydellinen (se ei anna selkeää kuvaa

---

⁵¹ Asetuksen (EU) 2016/679 mukaista läpinäkyvyyttä koskevat tietosuojatyöryhmän suuntaviivat, WP260 v.1, s. 7.

⁵² Tätä täsmennetään johdanto-osan 22 kappaleessa seuraavasti: “[...] **Pilvipalvelujen** tarjoajat olisi jätettävä soveltamisalan ulkopuolelle samoin kuin **palveluntarjoajat, jotka saavat dataa datan haltijoilta, kokoavat, rikastavat tai muuntavat dataa ja myöntävät lupia tästä tuloksena olevan datan käyttöön** datan käyttäjille, luomatta suoraa yhteyttä datan haltijoiden ja datan käyttäjien välille. Tällä tarkoitetaan esimerkiksi **mainontaa tai dataa välittäviä tai datakonsulttipalveluja tarjoavia toimistoja ja sellaisten datatuotteiden tarjoajia, jotka ovat tulosta** palveluntarjoajan tuottamasta datan **lisäarvosta**. Samalla olisi sallittava datan jakamispalvelujen tarjoajien suorittama **datan mukauttaminen, jos se parantaa datan käyttäjän mahdollisuuksia käyttää dataa**, mikäli datan käyttäjä niin haluaa. Tällaista voi olla esimerkiksi datan muuntaminen tiettyihin formaatteihin. Lisäksi tämän asetuksen **soveltamisalan ulkopuolelle olisi jätettävä palvelut, joissa keskitytään sisällön ja erityisesti tekijänoikeudella suojatun sisällön välittämiseen**.

Tämän asetuksen soveltamisalan ulkopuolelle olisi niin ikään jätettävä **datanvaihtopalstat, joita käyttää yksinomaan yksi datan haltija**, sekä alustat, joita on kehitetty esineiden internetiin liitettyihin esineisiin ja laitteisiin liittyen ja joiden päätavoitteena on varmistaa verkkoon liitetyn esineen tai laitteen toiminnot ja mahdollistaa lisäarvopalvelut. Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2014/65/EU 4 artiklan 1 kohdan 53 alakohdassa tarkoitettuja ’konsolidoitujen kauppätietojen tarjoajia’ ja Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2015/2366 4 artiklan 19 alakohdassa tarkoitettuja ’tilitietopalvelun tarjoajia’ ei pitäisi katsoa tässä asetuksessa tarkoitetuiksi datan jakamispalvelujen tarjoajiksi. Tämän asetuksen III luvun säännöksiä ei pitäisi soveltaa yhteisöihin, joiden toiminta rajoittuu data-altruismien pohjalta saataville asetetun datan käytön helpottamiseen ja jotka toimivat voittoa tavoittelematta, koska tällainen toiminta palvelee yleisen edun mukaisia tavoitteita lisäämällä näihin tarkoituksiin saatavilla olevan datan määrää.”

⁵³ Ehdotuksen 11 artiklan 3 kohdassa säädetään, että ”palveluntarjoajan on varmistettava, että sen palveluun pääsyä koskeva menettely on oikeudenmukainen, avoin ja syrjimätön sekä datan haltijoiden että datan käyttäjien kannalta, myös **hintojen**”.

henkilötietojen käsittelyyn liittyvästä rahaliikenteestä). Selkeä kannustin henkilötietojen ”rahaksi muuttamiseen” lisää myös tietosuojaan noudattamista koskevien tarkastusten merkitystä⁵⁴. Valitettavasti vaikutustenarvioinnissa⁵⁵ ei tässä suhteessa eikä ehdotuksen muidenkaan lukujen osalta oteta huomioon tietosuojariskejä.

119. Lisäksi tietosuojaneuvosto ja Euroopan tietosuojavaltuutettu huomauttavat, että ehdotuksessa ei anneta selkeää kuvaa esimerkiksi johdanto-osan kappaleissa esitetyillä esimerkeillä datan jakamispalvelujen ”käyttötapauksista” (joiden ”rahaliikennettä koskeva näkökulma”, jota edellä korostettiin, on selvitettävä tarvittaessa yleisölle ja asianomaisille henkilöille). Esimerkiksi johdanto-osan 22 kappaleessa täsmennetään, mikä ei ole ”datan välittäjäksi” katsottava datanvaihtoalusta: *”Tämän asetuksen soveltamisalan ulkopuolelle olisi niin ikään jätettävä datanvaihtoalustat, joita käyttää yksinomaan yksi datan haltija, sekä alustat, joita on kehitetty esineiden internetiin liitettyihin esineisiin ja laitteisiin liittyen ja joiden päätavoitteena on varmistaa verkkoon liitetyn esineen tai laitteen toiminnot ja mahdollistaa lisäarvopalvelut.”* Siinä ei kuitenkaan esitetä tätä koskevaa suunniteltua tilannetta.

3.4.1 9 artiklan 1 kohdan b alakohdan mukaiset datan välittäjät: välityspalvelut rekisteröityjen ja mahdollisten datan käyttäjien välillä⁵⁶

120. Tietosuojaneuvosto ja Euroopan tietosuojavaltuutettu huomauttavat, että säännöksiä, jotka koskevat välityspalveluja rekisteröityjen, jotka ovat valmiita antamaan henkilötietonsa saataville, ja mahdollisten datan käyttäjien välillä asetuksessa (EU) 2016/679 säädettyjen oikeuksien käyttämiseksi 9 artiklan 1 kohdan b alakohdan mukaisesti, on sovellettava tämän rajoittamatta yleisen tietosuoja-asetuksen mukaisten rekisteröidyn oikeuksien ja rekisterinpitäjän velvoitteiden tehokasta soveltamista.
121. Ehdotuksessa ei kuitenkaan täsmennetä, millä tavoin tällaiset palveluntarjoajat tehokkaasti auttaisivat yksilöitä käyttämään yleisen tietosuoja-asetuksen mukaisia oikeuksiaan. Siinä ei myöskään anneta tietoja siitä, millaiseen henkilötietojen käsittelyyn tällaista apua sovellettaisiin ja mille datan käyttäjille sitä tarkalleen ottaen annettaisiin⁵⁷.

---

⁵⁴ Tietosuojaneuvosto laatii tältä osin ohjeita henkilötietojen keräämisestä ja käytöstä taloudellista korvausta vastaan.

⁵⁵ Datahallintosäädösehdotukseen liittyvä vaikutustenarviointi, SWD(2020) 295 final. Se on saatavilla osoitteessa

<https://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=SWD:2020:0295:FIN:EN:PDF>

⁵⁶ Ehdotuksen 9 artiklan 1 kohdan b alakohdassa viitataan ”[välityspalveluihin] rekisteröityjen, jotka ovat valmiita antamaan henkilötietonsa saataville, ja mahdollisten datan käyttäjien välillä, mukaan lukien sellaisten teknisten tai muiden keinojen asettaminen saataville, jotka mahdollistavat tällaiset palvelut asetuksessa (EU) 2016/679 säädettyjen oikeuksien käyttämiseksi”.

⁵⁷ Myös ehdotuksen 11 artiklan 10 kohdan sanamuoto on melko epämääräinen: ”palveluntarjoajan, joka tarjoaa palveluja rekisteröidyille, **on toimittava rekisteröityjen etujen mukaisesti helpottaessaan heidän oikeuksiensa käyttämistä**, erityisesti antamalla rekisteröidyille neuvontaa datan mahdollisista käyttötarkoituksista ja tällaisiin käyttötarkoituksiin liittyvistä vakioehdoista ja edellytyksistä.”

122. Tietosuojaneuvosto ja Euroopan tietosuojavaltuutettu katsovat ensinnäkin, että yleisessä tietosuojasetuksessa säädetään rekisteröityjen oikeuksien tehokkaasta käytöstä ja sitä koskevista mahdollisista yksityiskohtaisista säännöistä, joita sovelletaan kyseisen asetuksen 51 artiklan mukaisesti kansallisten valvontaviranomaisten valvonnassa. Epäselvyys rekisteröityjen oikeuksien käyttämiseen annettavaa apua koskevista tarkoista yksityiskohtaisista säännöistä sekä tällaisen prosessin vastaanottajista ja heidän velvoitteistaan suhteessa rekisteröityihin saattaa lisätä oikeudellista epävarmuutta yleisen tietosuojasetuksen mukaisten rekisteröidyn oikeuksien tehokkaan käytön suhteen.
123. **Tietosuojaneuvosto ja Euroopan tietosuojavaltuutettu suosittelevat tästä syystä, että ehdotuksessa otetaan huomioon EU:n oikeudellinen kehys (yleinen tietosuojasetus), jonka mukaan Euroopan tietosuojaneuvosto voi yleisen tietosuojasetuksen 70 artiklan mukaisesti täsmentää edelleen näitä yksityiskohtaisia sääntöjä ja niihin liittyviä, datan jakamispalvelujen tarjoajiin ja vastaanottajiin sovellettavia velvoitteita⁵⁸.**
124. On myös epäselvää, viitataan ehdotuksen 9 artiklan 1 kohdan b alakohdan mukaisilla välityspalveluilla, joiden määritelmää ei esitetä ehdotuksen 2 artiklassa, henkilötietojen hallintajärjestelmiin ja ainoastaan niihin, ja jos viitataan, missä määrin. Tietosuojaneuvosto ja Euroopan tietosuojavaltuutettu korostavat eroa yhtäältä henkilötietojen hallintajärjestelmien, joilla hallitaan henkilötietoja ja helpotetaan rekisteröityjen oikeuksien käyttöä (yhteydessä rekisteröityyn)⁵⁹, ja toisaalta yritysten välisten datan jakamispalvelujen tarjoajien (joiden suhde ”dataa välittäviin toimistoihin” on epäselvä) välillä. Suhteessa näihin datan jakamispalveluihin, joissa rekisteröity on etäämmällä eikä hänellä ehkä ole selkeää yleiskuvaa henkilötietojensa jakamisesta eikä mahdollisuutta valvoa sitä, riskit saattavat tietosuojan näkökulmasta olla suuremmat⁶⁰.
125. Kaikissa tapauksissa on kuitenkin sovellettava läpinäkyvyyden, kohtuullisuuden ja käyttötarkoitussidonnaisuuden periaatteita.
126. Henkilötietojen hallintapalveluja koskevassa lausunnossaan Euroopan tietosuojavaltuutettu totesi, että on joka tapauksessa olennaisen tärkeää varmistaa liiketoimintamallin läpinäkyvyys suhteessa yksilöihin, joiden tietoja käsitellään. Heidän tulee olla tietoisia asiaan liittyvistä (henkilötietojen

---

⁵⁸ Tietosuojaneuvosto laatii parhaillaan rekisteröityjen oikeuksia koskevia suuntaviivoja.

⁵⁹ Ks. Euroopan tietosuojavaltuutetun henkilötietojen hallintajärjestelmiä koskeva lausunto (EDPS Opinion on Personal Information Management Systems), 20. lokakuuta 2016. Se on saatavilla osoitteessa https://edps.europa.eu/sites/edp/files/publication/16-10-20_pims_opinion_en.pdf

⁶⁰ Ks. Euroopan tietosuojavaltuutetun lausunto Euroopan datastrategiasta (EDPS Opinion on the European Strategy for Data), kohta 20: ”Euroopan tietosuojavaltuutettu korostaa samalla, että on suhtauduttava varovaisesti niiden dataa välittävien toimistojen rooliin, jotka osallistuvat aktiivisesti valtaviin data-aineistojen, muun muassa eri lähteistä peräisin olevien henkilötietojen, keräämiseen. Ne hyödyntävät erilaisia tietolähteitä, joita käytetään dataan liittyvissä palveluissa, kuten muihin, alkuperäiseen käyttötarkoitukseen liittymättömiin tarkoituksiin luovutettavia tietoja, julkisista rekistereistä saatavia tietoja (avoin data) sekä internetistä ja sosiaalisesta mediasta hakurobottien avulla kerättyjä tietoja, usein tietosuojalainsäädännön vastaisesti. Euroopan tietosuojavaltuutettu toteaa tässä yhteydessä, että massadataa välittävien toimistojen toimintaa valvotaan entistä enemmän ja että useat kansalliset tietosuojaviranomaiset tutkivat sitä.”

hallintapalvelujen ja muiden palveluntarjoajien) eduista ja pystyä käyttämään henkilötietojen hallintapalveluja tietoisina niistä⁶¹.

127. Ehdotuksessa esitetään joitakin selvennyksiä, jotka koskevat unioniin sijoittautumattomien datan jakamispalvelujen tarjoajia, sen määrittämiseksi, tarjoaako tällainen palveluntarjoaja palveluja unionissa. Tämä ehdotuksen johdanto-osan 27 kappaleessa esitetty täsmennys vaikuttaa olevan yleisen tietosuoja-asetuksen johdanto-osan 23 kappaleen mukainen. Oikeusvarmuuden vuoksi voisi kuitenkin olla hyödyllistä täsmentää, että henkilötietojen käsittelyn yhteydessä unioniin sijoittautumattomiin datan jakamispalvelujen tarjoajiin sovelletaan yleisen tietosuoja-asetuksen sääntöjä ja periaatteita.

3.4.2 9 artiklan 1 kohdan c alakohdan mukaiset datan välittäjät: ”dataosuuskunnat”

128. Tietosuojaneuvosto ja Euroopan tietosuojavaltuutettu korostavat, että ehdotuksen 9 artiklan 1 kohdan c alakohdassa esitetty käsite ”dataosuuskuntien palvelut”⁶² on edelleen epäselvä sekä näiden palvelujen luonteen että niitä koskevien velvoitteiden osalta. Ehdotuksessa olisi esitettävä tällaisten datan jakamispalvelujen tarjoajien selkeä määritelmä ja niihin sovellettavat veloitteet. Näin vältetään oikeudellinen epävarmuus tällaisten palvelujen tarjoamisessa.
129. Vaikka ehdotuksessa täsmennetään, että dataosuuskuntien tavoitteena on ”vahvistaa yksilöiden asemaa tietoon perustuvien valintojen tekemisessä ennen datan käyttöä koskevaa suostumusta, datan käyttöön liittyviin datan käyttäjäorganisaatioiden ehtoihin ja edellytyksiin vaikuttamisessa tai mahdollisesti ryhmän jäsenten välisten kiistojen ratkaisemisessa sen suhteen, miten dataa voidaan käyttää, kun se koskee useita kyseiseen ryhmään kuuluvia rekisteröityjä”⁶³, on muistettava, että läpinäkyvyyttä koskevat veloitteet, rekisteröidyn asetuksen (EU) 2016/679 6 artiklan 1 kohdan

---

⁶¹ Ks. henkilökohtaisia tiedonhallintajärjestelmiä koskeva Euroopan tietosuojavaltuutetun lausunto (EDPS Opinion on the European Strategy for Data), 20. lokakuuta 2016, s. 13, 52 kohta. Lausunto on saatavilla osoitteessa https://edps.europa.eu/sites/edp/files/publication/16-10-20_pims_opinion_en.pdf

Ks. myös sivulla 13 oleva 53 kohta: ”Henkilötietojen hallintapalvelujen malli näyttäisi edellyttävän keskustelua siitä, kuka ’omistaa’ henkilötiedot. Yksityishenkilöillä on EU:ssa perusoikeus henkilötietojen suojaan EU:n perusoikeuskirjan 8 artiklan perusteella. Tämän oikeuden käyttöön liittyviä yksityiskohtaisia oikeuksia ja velvoitteita säännellään tarkemmin hiljattain hyväksytyssä yleisessä tietosuoja-asetuksessa. Nämä ongelmat eivät koske ainoastaan henkilötietojen hallintapalveluita: henkilötiedot käsitetään usein ’valuuttana’, jolla niin kutsutut ilmaiset palvelut internetissä maksetaan. Tämä suuntaus ei kuitenkaan tarkoita sitä, että yksilöiden henkilötietoja voitaisiin oikeudellisesti pitää omaisuutena, jolla voidaan minkä tahansa muun omaisuuden tavoin käydä vapaasti kauppaa markkinoilla. Henkilötietojen hallintapalvelut eivät päinvastoin periaatteessa pysty ’myymään’ henkilötietoja, vaan niiden tehtävänä on antaa kolmansille osapuolille mahdollisuus käyttää henkilötietoja tiettyihin tarkoituksiin ja tiettyinä ajanjaksoina yksilöiden itsensä määrittelemien ehtojen mukaisesti sekä kaikkia muita sovellettavan tietosuojalainsäädännön mukaisia suojatoimia noudattaen.”

⁶² Ehdotuksen 9 artiklan 1 kohdan c alakohdassa viitataan dataosuuskuntien palveluihin eli palveluihin, ”joilla tuetaan rekisteröityjä taikka yhden henkilön yrityksiä tai mikroyrityksiä tai pieniä ja keskisuuria yrityksiä, jotka ovat osuuskunnan jäseniä tai jotka antavat osuuskunnalle valtuudet neuvotella datan käsittelyä koskevista ehdoista ennen suostumustaan, kun ne tekevät tietoon perustuvia valintoja ennen suostumuksen antamista datan käsittelyyn, sekä mahdollistetaan mekanismit näkemysten vaihtamiseksi datan käsittelyn tarkoituksista ja edellytyksistä, jotka parhaiten edustaisivat rekisteröityjen tai oikeushenkilöiden etuja”.

⁶³ Ehdotuksen johdanto-osan 24 kappale.

a alakohdan mukaisen pätevän suostumuksen edellytykset sekä tämän oikeusperusteen mukaisen henkilötietojen käsittelyn edellytykset määritellään ja niistä säädetään tuossa samassa asetuksessa.

130. **Tästä syystä tietosuojaneuvosto ja Euroopan tietosuojavaltuutettu katsovat, että yksilöiden asemaa tietoon perustuvien valintojen tekemisessä tai datan käyttöä koskevien mahdollisten kiistojen ratkaisemista ei tule pitää ehtoina, joista voidaan neuvotella. Sen sijaan niitä tulee pitää asetuksen (EU) 2016/679 mukaisina rekisterinpitäjien velvoitteina. Tässä yhteydessä on myös huomautettava, että ehdotuksen johdanto-osan 24 kappaleessa oleva viittaus dataan, joka ”koskee” useita rekisteröityjä, ei – siltä osin kuin se liittyy henkilötietoihin – välttämättä ole yhdenmukainen asetuksen (EU) 2016/679 mukaisen henkilötietojen määritelmän⁶⁴ kanssa. Asetuksen määritelmän mukaan henkilötiedoilla tarkoitetaan ”tunnistettuun tai tunnistettavissa olevaan luonnolliseen henkilöön liittyviä tietoja”.**
131. Kuten ehdotuksen johdanto-osan 24 kappaleessa lisäksi muistutetaan, ”*asetuksen (EU) 2016/679 mukaiset oikeudet koskevat vain yksityishenkilöitä, eikä niitä voi siirtää tai delegoida dataosuuskunnalle*”. Tietosuojaneuvosto ja tietosuojavaltuutettu katsovat, että tällaisten periaatteiden kytkeminen mahdollisuuteen antaa osuuskunnille valtuudet ”neuvotella datan käsittelyä koskevista ehdoista ennen suostumusta” on ainakin epäselvää, ellei jopa suorastaan ristiriitaista. Datan käsittelyä koskevat ”ehdot” ovat itse asiassa yleisessä tietosuoja-asetuksessa vahvistetut ehdot. Näin ollen niitä ei voida muuttaa tai korvata sopimuksella tai muilla yksityisillä järjestelyillä.

[3.4.3 10 artikla: ilmoitusjärjestelmä – yleiset rekisteröintikelpoisuusvaatimukset – ilmoituksen sisältö, ilmoituksen tulos \(ja ajoitus\), 11 artikla: datan jakamispalvelujen tarjoamisen edellytykset](#)

132. Ehdotuksen III luvussa säädetään 9 artiklan 1 kohdan mukaisten datan jakamispalvelujen tarjoajien velvoitteesta tehdä toimivaltaiselle viranomaiselle ilmoitus (pakollinen ilmoitus). Ehdotuksen 10 artiklan 1 ja 2 kohdassa säädetään säännöistä, jotka koskevat jäsenvaltion lainkäyttövallan määrittämistä ehdotuksen soveltamiseksi. Datan jakamispalvelujen tarjoajan katsotaan kuuluvan sen jäsenvaltion lainkäyttövaltaan, jossa sen päätoimipaikka sijaitsee, tai sen jäsenvaltion lainkäyttövaltaan, johon unioniin sijoittumattoman datan jakamispalvelujen tarjoajan laillinen edustaja on sijoittautunut.
133. Ilmoitukseen sisällytettävistä tiedoista säädetään ehdotuksen 10 artiklan 6 kohdan a–h alakohdassa⁶⁵. Lisäksi ehdotuksen 10 artiklan 7 kohdassa säädetään, että ”*[t]oimivaltaisen viranomaisen on*

⁶⁴ Yleisen tietosuoja-asetuksen 4 artiklan 1 kohdassa esitetty määritelmä.

⁶⁵ ”Ilmoituksessa on oltava seuraavat tiedot:

- (a) datan jakamispalvelujen tarjoajan nimi;
- (b) palveluntarjoajan oikeudellinen asema ja muoto sekä rekisterinumero, jos palveluntarjoaja on rekisteröity unionissa kaupparekisteriin tai muuhun vastaavaan julkiseen rekisteriin;
- (c) palveluntarjoajan mahdollisen päätoimipaikan osoite unionissa ja tapauksen mukaan mahdollisen sivutoimipaikan tai 3 kohdan mukaisesti nimetyn laillisen edustajan osoite;
- (d) verkkosivusto, josta on tarvittaessa löydettävissä tiedot palveluntarjoajasta ja sen toiminnasta;
- (e) palveluntarjoajan yhteystiedot;
- (f) kuvaus palvelusta, jota palveluntarjoaja aikoo tarjota;

palveluntarjoajan pyynnöstä annettava viikon kuluessa vakiomuotoinen vahvistus siitä, että palveluntarjoaja on antanut 4 kohdassa tarkoitetun ilmoituksen”.

134. Kuten ehdotuksen perusteluissa korostetaan, ilmoitusjärjestelmä ”koostuu ilmoitusvelvollisuudesta, johon kuuluu jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten suorittama toiminnan harjoittamista koskevien vaatimusten noudattamisen jälkivalvonta”⁶⁶. Tätä näkökohtaa täsmennetään ehdotuksen johdanto-osan 30 ja 31 kappaleissa⁶⁷.
135. Näin ollen tietojen jakamispalvelun tarjoajan ”tarkastaminen” rajoittuu siihen, että toimivaltainen viranomainen tarkastaa 10 artiklassa säädetyt (lähinnä muodolliset) vaatimukset. Tarkastamisen on tapahduttava hyvin lyhyessä määräajassa (viikon kuluessa ilmoituksen päivämäärästä).
136. **Tältä osin tietosuojaneuvosto ja Euroopan tietosuojavaltuutettu toteavat, että ”tarkastusjärjestelmä” on lähes ”ilmoitusluonteinen” ja että komissio on valinnut kaikkein löyhimmän järjestelmän (toisin kuin esimerkiksi lupajärjestelmä). Tietosuojaneuvosto ja Euroopan tietosuojavaltuutettu toteavat, että ainakin henkilötietojen käsittelyn osalta järjestelmän olisi oltava suojaavampi (toisin sanoen siihen olisi sisällyttävä enemmän tarkastuksia ja takeita rekisteröidyille muun muassa olennaisen tärkeistä tietosuojanäkökohdista). Tämä mahdollistaisi myös luottamuksen lisäämisen, johon komissio pyrki.**
137. **Tämän ongelman ratkaisemiseksi erityisesti ehdotuksen johdanto-osan 31 kappaletta olisi muutettava.**
138. Osoitusvelvollisuutta koskevan tietosuojaperiaatteen mukaisesti datan jakamispalvelujen tarjoajien on pystyttävä muun muassa osoittamaan, että ne ottavat käyttöön toimintaperiaatteita ja menettelyjä, joiden avulla rekisteröidyt voivat helposti käyttää henkilökohtaisia tietosuojaoikeuksiaan (menettelyt, joilla varmistetaan rekisteröityjen oikeuksien noudattaminen). Niiden olisi dokumentoitava datan jakamista koskevat päätökset (mukaan lukien erityisesti tarkoitukset, joihin henkilötiedot jaetaan, sekä vastaanottajat tai vastaanottajaryhmät, joille ne luovutetaan) ja osoitettava tietosuojalainsäädännön noudattaminen⁶⁸. Nämä näkökohdat (joiden olisi muodostettava

---

(g) toiminnan arvioitu aloituspäivä;

(h) jäsenvaltiot, joissa palveluntarjoaja aikoo tarjota palveluja.”

⁶⁶ Perustelut, s. 5.

⁶⁷ ”(30) Olisi otettava käyttöön datan jakamispalveluja koskeva ilmoitusmenettely, jotta voidaan varmistaa luotettavaan datan vaihtoon perustuva datahallinto unionissa. Luotettavan ympäristön edut voitaisiin parhaiten saavuttaa asettamalla datan jakamispalvelujen tarjoamiselle tiettyjä vaatimuksia **edellyttämättä kuitenkaan toimivaltaisen viranomaisen nimenomaista päätöstä tai hallinnollista toimenpidettä tällaisten palvelujen tarjoamiseksi.**

(31) Tehokkaan rajatylittävän palveluntarjonnan tukemiseksi datan jakamispalvelujen tarjoajaa olisi vaadittava lähettämään ilmoitus ainoastaan sen jäsenvaltion nimetyille toimivaltaiselle viranomaiselle, jossa sen päätoimipaikka sijaitsee tai jossa sillä on laillinen edustaja. Tällaisella ilmoituksella olisi ilmoitettava ainoastaan aikomuksesta tarjota tällaisia palveluja, ja siinä olisi ilmoitettava vain tässä asetuksessa säädetyt tiedot.” (Lihavointi lisätty.)

⁶⁸ Yleisen tietosuojasetuksen 30 artiklassa säädetään seuraavaa: ”Jokaisen rekisterinpitäjän ja tarvittaessa rekisterinpitäjän edustajan on ylläpidettävä selostetta vastuullaan olevista käsittelytoimista. Selosteen on käsitettävä kaikki seuraavat tiedot: a) rekisterinpitäjän ja mahdollisen yhteisrekisterinpitäjän, rekisterinpitäjän edustajan ja tietosuojavastaavan nimi ja yhteystiedot; b) käsittelyn tarkoitukset; c) kuvaus rekisteröityjen ryhmistä ja henkilötietoryhmistä; d) henkilötietojen vastaanottajien ryhmät, joille henkilötietoja on luovutettu

ehdotuksessa kaavailtujen merkintöjen ”ydin”⁶⁹) lisäävät kansalaisten luottamusta datan jakamispalvelujen tarjoajiin.

139. Tietosuojaneuvosto ja Euroopan tietosuojavaltuutettu huomauttavat myös, että 11 artiklassa säädettyihin datan jakamispalveluja koskeviin säännöksiin sovelletaan kyseisen artiklan 1–11 kohdan mukaisia edellytyksiä. Tältä osin tietosuojaneuvosto ja Euroopan tietosuojavaltuutettu toteavat, että vaikka näissä edellytyksissä (9 kohta) viitataan kilpailusääntöjen noudattamiseen, tietosuojasääntöjen noudattaminen ei sisälly näihin (tyhjentävästi lueteltuihin) edellytyksiin.
140. **Edellä esitettyjen seikkojen perusteella ja ottaen huomioon riskin, jonka datan jakamispalvelun tarjoajien mahdollisesti suorittama henkilötietojen käsittely saattaa rekisteröidylle aiheuttaa, tietosuojaneuvosto ja Euroopan tietosuojavaltuutettu katsovat, että ehdotuksen mukaisessa toteavassa ilmoitusjärjestelmässä ei ole riittävän tiukkaa tällaisiin palveluihin sovellettavaa tarkastusmenettelyä. Tietosuojaneuvosto ja Euroopan tietosuojavaltuutettu suosittelevat, että tutkitaan vaihtoehtoisia menettelyjä. Niissä olisi otettava huomioon erityisesti yleisen tietosuoja-asetuksen mukaisten, henkilötietojen käsittelyä koskevien, osoitusvelvollisuuteen ja vaatimusten noudattamiseen liittyvien välineiden – erityisesti käytäntösääntöjen tai sertifiointimekanismin noudattamisen – järjestelmällisempi sisällyttäminen menettelyihin.**
141. Voidaan myös havaita, että ehdotuksen IV luvussa säädetyt data-altruismipohjaisia organisaatioita koskevat suojakeinot (18 artiklan avoimuusvaatimukset ja 19 artiklan erityisvaatimukset) eivät ehdotuksen mukaan koske datan jakamispalvelujen tarjoajia, vaikka myös nämä datan jakamispalvelut saattavat vaikuttaa kyseessä olevien henkilöiden oikeuksiin ja vapauksiin.
142. Näiden kahden ilmoitusjärjestelmän välinen ero voi johtaa vastakohtaispäätelmään siitä, että data-altruismipohjaisille organisaatioille asetettuja vaatimuksia, jotka liittyvät henkilötietojen käsittelyn osalta henkilötietojen suojaan (esimerkiksi tiedottaminen datan haltijoille unionin ulkopuolella tapahtuvasta datan käsittelystä⁷⁰), ei sovelleta datan jakamispalvelujen tarjoajiin.
143. **Tässä suhteessa tietosuojaneuvosto ja Euroopan tietosuojavaltuutettu panevat erityisesti merkille, että datan yhdistämisen- tai jakamisjärjestelyihin osallistuvien organisaatioiden olisi noudatettava tiettyjä yhteisiä standardeja. Niitä koskevasta riippumattomien tietosuojaviranomaisten suorittamasta valvonnasta olisi nimenomaisesti muistutettava ehdotuksessa. Standardit liittyisivät yhteentoimivuuden edellytysten lisäksi edellytyksiin, joilla varmistetaan henkilötietojen käsittelyn**

---

tai luovutetaan, mukaan lukien kolmansissa maissa tai kansainvälisissä järjestöissä olevat vastaanottajat; e) tarvittaessa tiedot henkilötietojen siirtämisestä kolmanteen maahan tai kansainväliselle järjestölle, mukaan lukien tieto siitä, mikä kolmas maa tai kansainvälinen järjestö on kyseessä, sekä asianmukaisia suojatoimia koskevat asiakirjat, jos kyseessä on 49 artiklan 1 kohdan toisessa alakohdassa tarkoitettu siirto; f) mikäli mahdollista, suunnitellut määräajat eri tietoryhmiin kuuluvien tietojen poistamiseksi; g) mahdollisuuksien mukaan yleinen kuvaus 32 artiklan 1 kohdassa tarkoitetuista teknisistä ja organisatorisista turvatoimista. [...]”

⁶⁹ Ehdotukseen liittyvässä vaikutustenarvioinnissa viitataan merkintöihin tai sertifiointiin muun muassa sivulla 19. Siellä todetaan, että sertifiointi- tai merkintämekanismien ja data-altruismia koskevan luottamusjärjestelmän vastavuoroinen tunnustaminen mahdollistaa datan keräämisen ja käytön tarvittavassa laajuudessa. Vaikutustenarvioinnin sivulla 25 puhutaan datan välittäjien sertifiointi- tai merkintäkehyksestä. Sivulla 26 taas todetaan, että sertifiointi- tai merkintäkehyksen avulla uudet datan välittäjät voisivat lisätä näkyvyyttään datan jakamisen tai yhdistämisen luotettavina järjestäjinä tai koordinoijina.

⁷⁰ Ehdotuksen 19 artiklan 1 kohdan b alakohta.

lainmukaisuus ja helpotetaan rekisteröityjen oikeuksien käyttöä (esimerkiksi yleisen tietosuoja-asetuksen 26 artiklan mukaisten yhteisrekisterinpitäjien järjestelyjen avulla).

144. Lisäksi tietosuojaneuvosto ja Euroopan tietosuojavaltuutettu panevat merkille, että ehdotuksessa viitataan seuraaviin skenaarioihin: metadatan käyttö datan jakamispalvelun kehittämiseen 11 artiklan 2 kohdan mukaisesti sekä datan haltijoiden ja käyttäjien jatkuva pääsy datan jakamispalvelujen tarjoajan tallentamaan dataan palveluntarjoajan maksukyvyttömyystilanteessa 11 artiklan 6 kohdan mukaisesti. Näitä skenaarioita olisi täsmennettävä, jotta ne vastaisivat henkilötietojen suojaamista koskevia sääntöjä ja periaatteita.
145. Tietosuojaneuvosto ja Euroopan tietosuojavaltuutettu huomauttavat myös, että tämän lausunnon yleisissä huomautuksissa esitetyt huomiot, jotka liittyvät ehdotuksessa käytettyihin määritelmiin ja kysymykseen yleisen tietosuoja-asetuksen mukaisesta henkilötietojen käsittelyn oikeusperusteesta, pätevät myös ehdotuksen III luvun säännöksiin.
146. Lisäksi muistutetaan, että käyttötarkoitussidonnaisuuden periaate on hyvin tärkeä yritysten välisten datan välittäjien kannalta. Erityisen tärkeä se on silloin, kun otetaan huomioon tavoite, jonka mukaan rekisteröityjen on voitava valvoa paremmin henkilötietoihin pääsyä ja niiden käyttöä. Ehdotuksen johdanto-osan 26 kappale⁷¹, jossa ilmeisesti katsotaan asiaa lähemmin täsmentämättä, että välityksen yhteydessä tapahtuvan henkilötietojen käsittelyn tarkoitus on datan jakaminen, saattaa herättää huolta tietosuojan näkökulmasta⁷².
147. Tietosuojaneuvosto ja Euroopan tietosuojavaltuutettu katsovat, että tämän yhteisen lausunnon 3.3 jaksossa esitetyt huomautukset, jotka koskevat julkisen sektorin elinten hallussa olevien henkilötietojen uudelleenkäyttöä, pätevät myös datan jakamispalveluihin:

– Henkilötietojen jakamisen tai niihin pääsyn laajuus ja tarkoitus on määriteltävä tarkasti. Jakamisen ja pääsyn on tapahduttava kaikilta osin yleisen tietosuoja-asetuksen mukaisesti ottaen huomioon lainmukaisuutta, käyttötarkoitussidonnaisuutta ja rekisteröityjen oikeutettuja odotuksia koskevat vaatimukset.

– Olisi oltava selvää, että jokaisen tietojenkäsittelyketjun ”toimijan”, datan jakamispalvelujen tarjoaja ja käyttäjä tai käyttäjät mukaan lukien, on toimitettava rekisteröidyille yleisen tietosuoja-asetuksen 13 ja 14 artiklan mukaiset tiedot (14 artikla, jota sovelletaan, jos rekisteröity ei ole saanut henkilötietoja, on tässä yhteydessä usein yleisen tietosuoja-asetuksen asiaankuuluva säännös). Tietosuojaneuvosto ja Euroopan tietosuojavaltuutettu suosittelevat tältä osin, että datan jakamispalvelujen tarjoaja antaa rekisteröidyille käyttäjäystävälliset välineet, joiden avulla tämä saa kattavan kuvan siitä, miten hänen henkilötietojaan jaetaan, sekä käyttäjäystävällisen välineen

---

⁷¹ Ehdotuksen johdanto-osan 26 kappale kuuluu seuraavasti: ”Keskeinen tekijä datan haltijoiden ja datan käyttäjien luottamuksen lisäämiseksi ja valvontamahdollisuuksien parantamiseksi datan jakamispalveluissa on datan jakamispalvelujen tarjoajien puolueettomuus datan haltijoiden ja datan käyttäjien välillä vaihdettavan datan suhteen. Sen vuoksi on tarpeen, että datan jakamispalvelujen tarjoajat **toimivat ainoastaan välittäjinä** liiketoimissa eivätkä käytä vaihdettuja tietoja **mihinkään muuhun tarkoitukseen**. [...]”

⁷² Ks. myös ehdotuksen 2 artiklan 4 kohta: ”’metadatalalla’ [tarkoitetaan] dataa, joka on kerätty mistä tahansa luonnollisen henkilön tai oikeushenkilön toiminnasta **datan jakamispalvelun tarjoamiseksi**”; 2 artiklan 7 kohta: ”’datan jakamisella’ [tarkoitetaan] sitä, että datan haltija toimittaa datan käyttäjälle dataa **käytettäväksi yhteisesti tai yksittäin**”, 11 artiklan 1 kohta: ”palveluntarjoaja ei saa käyttää palvelunsa kohteena olevaa dataa **muihin tarkoituksiin kuin datan asettamiseen datan käyttäjien saataville**”.

suostumuksen peruuttamiseksi, jos tarjottava palvelu on ehdotuksen 11 artiklan 11 kohdan mukainen väline suostumuksen saamiseksi rekisteröidyiltä heidän henkilötietojensa käsittelyyn.

– Tietosuojaa koskeva vaikutustenarviointi on keskeinen väline sen varmistamiseksi, että tietosuojaa koskevat vaatimukset otetaan asianmukaisesti huomioon ja että yksilöiden oikeuksia ja etuja suojellaan asianmukaisesti. Näin voidaan edistää yksilöiden luottamusta uudelleenkäytön mekanismiin. Tämän vuoksi tietosuojaneuvosto ja Euroopan tietosuojavaltuutettu suosittelevat sisällyttämään ehdotuksen tekstiin vaatimuksen siitä, että **datan jakamispalvelujen tarjoajien (ja datan käyttäjän) on tehtävä tietosuojaa koskeva vaikutustenarviointi, jos datan käsittely kuuluu yleisen tietosuojaa-asetuksen 35 artiklan soveltamisalaan.** Ehdotuksessa kaavailtuun datan jakamiseen voi sisältyä laajamittaista käsittelyä, jossa yhdistetään eri lähteistä peräisin olevaa dataa. Siihen voi myös sisältyä erityisiä henkilötietoryhmiä ja/tai heikossa asemassa olevien rekisteröityjen ryhmien henkilötietoja. Tässä tapauksessa rekisterinpitäjillä on velvollisuus tehdä tietosuojaa koskeva vaikutustenarviointi yleisen tietosuojaa-asetuksen 35 artiklan mukaisesti. Lisäksi datan jakamispalvelujen tarjoajan ja käyttäjien on mahdollisuuksien mukaan julkistettava tällaisten arviointien tulokset luottamusta ja läpinäkyvyyttä edistävänä toimenpiteenä.

3.4.4 12 ja 13 artikla: toimivaltaiset viranomaiset ja (10 ja 11 artiklan) noudattamisen valvonta

148. Ehdotuksen 12 artiklan 3 kohta kuuluu seuraavasti: *”Nimettyjen toimivaltaisten viranomaisten, tietosuojaviranomaisten, kansallisten kilpailuviranomaisten, kyberturvallisuudesta vastaavien viranomaisten ja muiden asiaankuuluvien alakohtaisten viranomaisten on vaihdettava tietoja, jotka ovat tarpeen niiden tehtävien hoitamiseksi, joita niillä on datan jakamispalvelujen tarjoajiin liittyen.”*
149. Tällä sanamuodolla tietosuojaviranomaisille annetaan vielä vähäisempi rooli kuin data-altruismipohjaisten organisaatioiden yhteydessä ehdotuksessa käytetyllä ilmauksella⁷³, jossa viitataan *”yhteistyöhön tietosuojaviranomaisten kanssa”*.
150. Tietosuojaneuvosto ja Euroopan tietosuojavaltuutettu muistuttavat tässä suhteessa, että monet tämän luvun sekä ehdotuksen muiden lukujen säännökset liittyvät henkilötietojen käsittelyyn ja että tietosuojaviranomaiset ovat *”perustuslaillisesti”* toimivaltaisia valvomaan henkilötietojen suojaa

---

⁷³ 20 artiklan 3 kohta: *”Toimivaltaisen viranomaisen on suoritettava tehtävänsä [tunnustettujen data-altruismipohjaisten organisaatioiden rekisteristä ja ehdotuksen IV luvun vaatimusten noudattamisen seurannasta vastaavana viranomaisena] yhteistyössä tietosuojaviranomaisen kanssa, jos tällaiset tehtävät liittyvät henkilötietojen käsittelyyn, ja saman jäsenvaltion asiaankuuluvien alakohtaisten elinten kanssa. Kaikissa kysymyksissä, jotka edellyttävät asetuksen (EU) 2016/679 noudattamisen arviointia, toimivaltaisen viranomaisen on ensin pyydettävä lausunto tai päätös kyseisen asetuksen nojalla perustetulta toimivaltaiselta valvontaviranomaiselta, sekä noudatettava kyseistä lausuntoa tai päätöstä.”*

On myös huomattava, että johdanto-osan 28 kappaleessa täsmennetään **datan jakamispalvelujen tarjoajien** osalta, että *”[t]ämä asetus ei saisi vaikuttaa datan jakamispalvelujen tarjoajien velvoitteeseen noudattaa asetusta (EU) 2016/679 eikä valvontaviranomaisten velvollisuuteen varmistaa kyseisen asetuksen noudattaminen”*. Samanlaista täsmennystä ei esitetä data-altruismipohjaisten organisaatioiden osalta.

perusoikeuskirjan 8 artiklan ja SEUT-sopimuksen 16 artiklan nojalla, kuten tämän yhteisen lausunnon 3.7 jaksossa korostetaan.

151. Kun otetaan huomioon vaatimusten noudattamisen seurantaan koskeva ehdotuksen 13 artikla, tietosuojaneuvosto ja Euroopan tietosuojavaltuutettu katsovat – huolimatta johdanto-osan 28 kappaleesta, jonka mukaan ehdotettu asetus ei saisi vaikuttaa valvontaviranomaisten velvollisuuteen varmistaa yleisen tietosuojasetuksen noudattaminen – että vaatimusten noudattamisen hallinta ja seuranta olisi määriteltävä paremmin. Näin turvattaisiin datan jakamispalvelujen tarjoajien (ja data-altruismipohjaisten organisaatioiden) asianmukaisempi tarkastaminen myös yleisen tietosuojasetuksen noudattamisen suhteen. Samalla vältetään ehdotuksen mukaisesti perustettujen viranomaisten (jotka 12 artiklan 3 kohdan ja 20 artiklan 3 kohdan mukaan eivät ole tietosuojaviranomaisia) ja tietosuojaviranomaisten väliset tehtävienjaon päällekkäisyydet tai ristiriidat.
152. **Näin ollen tietosuojaneuvosto ja Euroopan tietosuojavaltuutettu katsovat, että tällainen hallinnon parempi määrittely voitaisiin toteuttaa nimeämällä tietosuojaviranomaiset pääasiallisiksi toimivaltaisiksi viranomaisiksi, jotka seuraavat ja valvovat ehdotuksen III luvun säännösten noudattamista.**
153. Nimeämällä tietosuojaviranomaiset pääasiallisiksi ehdotuksen III luvun säännösten valvonnasta ja täytäntöönpanosta vastaaviksi toimivaltaisiksi viranomaisiksi varmistettaisiin myös yhdenmukaisempi sääntelytapa kaikissa jäsenvaltioissa. Siten edistettäisiin ehdotuksen yhdenmukaista soveltamista. Tietosuojasetuksen mukaisten toimivaltansa ja tehtäviensä perusteella tietosuojaviranomaisilla on jo erityistä asiantuntemusta tietojenkäsittelyn vaatimustenmukaisuuden seurannasta, erityisten tietojenkäsittelytoimien ja datan jakamisen tarkastamisesta, henkilötietojen tallentamisen ja välittämisen korkean turvallisuustason varmistamisen kannalta asianmukaisten toimenpiteiden arvioinnista sekä rekisterinpitäjien ja henkilötietojen käsittelijöiden henkilötietojen käsittelyyn liittyviä velvoitteita koskevan tietoisuuden lisäämisestä.
154. Tietosuojaviranomaisten nimeämistä pääasiallisiksi ehdotuksen III luvun säännösten valvonnasta ja täytäntöönpanosta vastaaviksi toimivaltaisiksi viranomaisiksi on tuettava 12 artiklan 3 kohdassa ehdotetulla säännöksellä. Se mahdollistaa tietojen vaihdon tietosuojaviranomaisten, kansallisten kilpailuviranomaisten, kyberturvallisuudesta vastaavien viranomaisten ja muiden asiaankuuluvien alakohtaisten viranomaisten välillä näiden säännösten yhdenmukaisen soveltamisen varmistamiseksi.
155. Lisäksi tietosuojaneuvosto ja Euroopan tietosuojavaltuutettu katsovat, että vaatimusten noudattamisen seuraamisen yhteydessä toimivaltaitten viranomaisten valtuuksia ei voida rajoittaa ”valtuuksiin vaatia tietoja”, kuten ehdotuksen 13 artiklan 2 kohdassa nähtävästi tehdään. Tämä rajoitus johtuu varmasti ehdotuksessa suunnitellun ”merkintäjärjestelmän” toteavasta luonteesta, vaikkakaan se ei ole riittävä merkintöjen edellyttämän tarkastustason kannalta. Tällaiset merkinnät aiheuttavat erityisesti rekisteröityjen keskuudessa suuria odotuksia tietosuojan noudattamisesta.
156. Tietosuojaneuvosto ja Euroopan tietosuojavaltuutettu korostavat lisäksi, että tietosuojaviranomaisille olisi annettava riittävät resurssit, jotta ne voivat suorittaa tarvittavan valvonnan vaikuttavasti ja tehokkaasti.

3.5 Data-altruismi

3.5.1 Data-altruismin ja yleisen tietosuoja-asetuksen mukaisen suostumuksen välinen vuorovaikutus

157. Ehdotuksessa tarkoitettu 'data-altruismin' käsite kattaa tilanteet, joissa luonnolliset henkilöt tai oikeushenkilöt asettavat dataa vapaaehtoisesti saataville uudelleenkäyttöä varten ilman korvausta *"yleisen edun mukaisiin tarkoituksiin, kuten tieteellisiin tutkimustarkoituksiin tai julkisten palvelujen kehittämiseen"*⁷⁴.
158. Voidaan väittää, että ehdotuksella ei "luoda" datan haltijoille (joihin ehdotuksen mukaan sisältyvät rekisteröidyt) mahdollisuutta asettaa dataa saataville vapaaehtoisesti – jota kuvataan jo yleisessä tietosuoja-asetuksessa – vaan ikään kuin virallistetaan tai kodifioidaan se. Rekisteröity voi jo nykyisin antaa suostumuksensa itseään koskevien henkilötietojen käsittelyyn muun muassa tieteellisiä tutkimustarkoituksia varten.
159. Ehdotuksen 2 artiklan 10 kohdassa annetusta määritelmästä ("*data-altruismilla'* [tarkoitetaan] rekisteröidyn antamaa suostumusta käsitellä itseään koskevia henkilötietoja tai muiden datan haltijoiden lupaa sallia muiden kuin henkilötietojensa käyttö ilman palkkiota yleisen edun mukaisiin tarkoituksiin, kuten tieteellisiin tutkimustarkoituksiin tai julkisten palvelujen kehittämiseen") huolimatta *data-altruismin* käsitettä ei ole vielä kukaan määritellyt selkeästi ja riittävästi. Erityisesti on epäselvää, vastaako ehdotuksessa esitetty suostumus yleisen tietosuoja-asetuksen mukaista "suostumuksen" käsitettä, tällaisen suostumuksen lainmukaisuuden edellytykset mukaan luettuna. Lisäksi on epäselvää, mikä on "data-altruismin" tuottama lisäarvo, kun otetaan huomioon yleisen tietosuoja-asetuksen mukainen, jo olemassa oleva suostumusta koskeva oikeudellinen kehys, jossa säädetään suostumuksen pätevyyttä koskevista erityisistä edellytyksistä.
160. Tietosuoja-asetusta ja ehdotusta sovelletaan rinnakkain data-altruismipohjaisten organisaatioiden suorittamaan henkilötietojen käsittelyyn. Tietosuojaneuvosto ja Euroopan tietosuojavaltuutettu kannattavat tavoitetta helpottaa henkilötietojen käsittelyä tarkoin määriteltyihin yleisen edun mukaisiin tarkoituksiin. Tämä tavoite on kuitenkin saavutettava noudattaen täysimääräisesti sovellettavia tietosuoja-sääntöjä ja -periaatteita. Tietosuojaneuvosto ja Euroopan tietosuojavaltuutettu korostavat erityisesti, että yksi yleisen tietosuoja-asetuksen päätavoitteista on varmistaa, että rekisteröity valvoo henkilötietojaan. Tässä yhteydessä tietosuojaneuvosto ja Euroopan tietosuojavaltuutettu korostavat, että **kaikki yleisen tietosuoja-asetuksen mukaiset suostumukseen liittyvät vaatimukset on täytettävä**.
161. Tietosuojaneuvosto ja Euroopan tietosuojavaltuutettu toistavat, että **yksityishenkilö ei voi missään tapauksessa "luopua" perusoikeudestaan henkilötietojen suojaan** edes henkilötietoihin liittyvällä "altruistisella toimella". Henkilötietojen käsittelyä koskevat säännöt ja periaatteet sitovat edelleen kaikilta osin rekisterinpitäjää (data-altruismipohjaista organisaatiota), vaikka rekisteröity olisi antanut data-altruismipohjaiselle organisaatiolle suostumuksensa itseään koskevien henkilötietojen käsittelyyn yhtä tai useampaa määriteltyä tarkoitusta varten.

---

⁷⁴ Ehdotuksen 2 artiklan 10 kohta.

162. **Edellä esitetyn perusteella ehdotuksen artiklaosassa olisi täsmennettävä, että siinä tarkoitetaan yleisen tietosuoja-asetuksen 4 artiklan 11 kohdassa määriteltyä suostumusta ja että data-altruismipohjaisen organisaation on yleisen tietosuoja-asetuksen 7 artiklan 3 kohdan mukaisesti tehtävä suostumuksen peruuttamisesta yhtä helppoa kuin sen antamisesta⁷⁵.**
163. Tietosuojaneuvosto ja Euroopan tietosuojavaltuutettu painottavat myös sitä, että data-altruismipohjaisten organisaatioiden käsittelemät tiedot voivat sisältää erityisiä henkilötietoryhmiä, esimerkiksi terveystietoja.
164. Tietosuojaneuvosto ja Euroopan tietosuojavaltuutettu korostavat myös, että tietojen minimoinnin periaatteen mukaisesti dataa olisi käsiteltävä anonymisoidussa muodossa, jos se on mahdollista ja tarkoitukseen nähden asianmukaista.
165. Tietosuojaneuvosto ja Euroopan tietosuojavaltuutettu suhtautuvat myönteisesti siihen, että ehdotuksen 22 artiklan 3 kohdassa täsmennetään, että jos henkilötietoja toimitetaan data-altruismipohjaiselle organisaatiolle, on varmistettava suostumuslomakkeella, että henkilöt voivat antaa ja peruuttaa suostumuksensa tiettyyn datankäsittelytoimeen yleisen tietosuoja-asetuksen mukaisesti.
166. Tältä osin tietosuojaneuvosto ja Euroopan tietosuojavaltuutettu katsovat, että suostumuksen peruuttamista koskevien sääntöjen, myös sen seurausten, olisi oltava selkeät. Olisi erityisesti oltava selvää, miten sekä data-altruismipohjainen organisaatio että datan käyttäjät noudattavat suostumuksen peruuttamista koskevia pyyntöjä muun muassa poistamalla henkilötiedot yleisen tietosuoja-asetuksen 17 artiklan 1 kohdan b alakohdan mukaisesti. Tietosuojaneuvosto ja Euroopan tietosuojavaltuutettu muistuttavat, että tehdessään ”data-altruismia” koskevia päätöksiä data-altruismipohjaisten organisaatioiden täytyy ehkä tehdä tietosuoja koskevia vaikutustenarviointeja yleisen tietosuoja-asetuksen 35 artiklan mukaisesti.
167. Tieteelliseen tutkimukseen liittyy usein laajamittaista erityisten henkilötietoryhmien käsittelyä ja jakamista. Joissakin tapauksissa tällaista jakamista voitaisiin pitää yleisen tietosuoja-asetuksen mukaisena suuren riskin aiheuttavana tietojenkäsittelynä. Lisäksi tietosujaa koskevat vaikutustenarviointit olisi tässä yhteydessä tehtävä yhteistyössä tietosuojavastaavan ja eettisen arviointilautakunnan kanssa. Arviointit tai niistä laadittu tiivistelmä olisi mahdollisuuksien ja hyvien käytäntöjen mukaan julkistettava.
168. Yleisen tietosuoja-asetuksen mukaan suostumus olisi annettava selkeästi suostumusta ilmaisevalla toimella, kuten kirjallisella, mukaan lukien sähköisellä, tai suullisella lausumalla. Siitä on käytävä ilmi

---

⁷⁵ Ks. Euroopan tietosuojaneuvoston asetuksen 2016/679 mukaista suostumusta koskevat suuntaviivat 05/2020, 121 ja 122 kohta:

”121. Yleisen tietosuoja-asetuksen 6 artiklassa vahvistetaan lainmukaisen henkilötietojen käsittelyn edellytykset ja esitetään kuusi laillista perustetta, joita rekisterinpitäjä voi käyttää. Jonkin mainitun perusteen soveltamisesta on päätettävä ennen käsittelytoimintaa, ja perustetta on sovellettava tiettyä tarkoitusta varten.

122. Tässä yhteydessä on tärkeää panna merkille, että **jos rekisterinpitäjä päättää käyttää suostumusta johonkin käsittelyyn osaan, sen on oltava valmis noudattamaan tätä valintaa ja lopetettava kyseinen käsittelyn osa, jos yksilö peruuttaa suostumuksen**. Yksilöille olisi täysin kohtuutonta, että lähetetään viesti tietojen käsittelystä suostumuksen perusteella, vaikka tosiasiaa käytetään jotain toista laillista perustetta.”

rekisteröidyn vapaaehtoinen, yksilöity, tietoinen ja yksiselitteinen tahdonilmaisu, jolla hän hyväksyy henkilötietojensa käsittelyn.

169. Yleisen tietosuojasetuksen johdanto-osan 33 kappaleessa korostetaan, että usein tieteellisiä tutkimustarkoituksia varten tehtävän käsittelyn tarkoitusta ei ole mahdollista täysin määrittää siinä vaiheessa, kun henkilötietoja kerätään. Tästä syystä rekisteröityjen olisi voitava antaa suostumuksensa tietyille tieteellisen tutkimuksen aloille silloin, kun noudatetaan tieteellisen tutkimuksen tunnustettuja eettisiä standardeja⁷⁶. Tämä otetaan huomioon myös ehdotuksen johdanto-osan 38 kappaleessa.
170. Tietosuojaneuvosto ja Euroopan tietosuojavaltuutettu korostavat kuitenkin, että tällaisen suostumuksen myöntäminen yleisen edun mukaisiin tarkoituksiin⁷⁷ (joita ei ole tiukasti määritelty ja jotka kattavat mahdollisesti erilaisen ja paljon tieteellistä tutkimusta laajemman soveltamisalan) ei yleisen tietosuojasetuksen mukaan ole sallittua.
171. Ehdotuksen johdanto-osan 35 kappaleessa viitataan ”yleisen edun mukaisiin tarkoituksiin” esittämällä (määritelmän sijasta) ohjeellinen luettelo esimerkeistä. Niihin sisältyvät muun muassa soveltava tutkimus, yksityisesti rahoitettu tutkimus, teknologian kehittäminen ja data-analytiikka⁷⁸.

---

⁷⁶ Ks. äskettäin hyväksytyt asetuksen 2016/679 mukaista suostumusta koskevat tietosuojaneuvoston suuntaviivat 05/2020, erityisesti tieteellistä tutkimusta varten annetun suostumuksen osalta, s. 30–32.

⁷⁷ Ks. Euroopan tietosuojaneuvoston ohjeet 3/2020 terveystietojen käsittelystä tieteellisiä tutkimustarkoituksia varten covid-19-pandemian yhteydessä, 42–45 kohta:

”42. Yleisen tietosuojasetuksen 5 artiklan 1 kohdan b alakohdan mukaan tiedot on yleensä ’kerättävä tiettyä, nimenomaista ja laillista tarkoitusta varten, eikä niitä saa käsitellä myöhemmin näiden tarkoitusten kanssa yhteensopimattomalla tavalla’.

43. Asetuksen 5 artiklan 1 kohdan b alakohdassa säädetyn ’yhteensopivuusolettaman’ mukaan ’myöhempää käsittelyä [...] **tieteellisiä [...] tutkimustarkoituksia** [...] varten ei katsota 89 artiklan 1 kohdan mukaisesti yhteensopimattomaksi alkuperäisten tarkoitusten kanssa’. Aiheen horisontaalisen ja monimutkaisen luonteen vuoksi sitä on määrää käsitellä tarkemmin **ohjeissa, jotka Euroopan tietosuojaneuvoston on tarkoitus antaa terveystietojen käsittelystä tieteellisiä tutkimustarkoituksia varten**.

44. Yleisen tietosuojasetuksen 89 artiklan 1 kohdassa säädetään, että tietojen käsittelyyn tutkimustarkoituksia varten ’sovelletaan [...] **asianmukaisia suoja-toimia**’ ja että näillä ’suoja-toimilla on varmistettava, että on toteutettu tekniset ja organisatoriset toimenpiteet, joilla taataan etenkin tietojen minimoinnin periaatteen noudattaminen. Tällaisia toimenpiteitä voivat olla esimerkiksi pseudonymisointi, jos mainitut tarkoitukset voidaan täyttää tällä tavoin.’

45. Asetuksen 89 artiklan 1 kohdan vaatimuksissa korostetaan tietojen minimoinnin periaatteen, eheyden ja luottamuksellisuuden periaatteen sekä sisäänrakennetun ja oletusarvoisen tietosuojan periaatteen merkitystä (ks. jäljempänä). Kun otetaan huomioon terveystietojen arkaluonteisuus ja riskit, jotka liittyvät niiden uudelleenkäyttöön tieteellisiä tutkimustarkoituksia varten, on toteutettava tehokkaita toimenpiteitä asianmukaisen turvallisuustason varmistamiseksi, kuten asetuksen 32 artiklan 1 kohdassa edellytetään.”

Ks. myös Euroopan tietosuojaneuvoston asiakirja vastauksesta Euroopan komission pyyntöön selventää yleisen tietosuojasetuksen johdonmukaista soveltamista erityisesti terveystutkimuksen osalta, hyväksytty 2. helmikuuta 2021.

⁷⁸ Johdanto-osan 35 kappale kuuluu seuraavasti: ”Tällaisia tarkoituksia voisivat olla esimerkiksi terveydenhuolto, ilmastonmuutoksen torjunta, liikkuvuuden parantaminen, virallisten tilastojen laatimisen helpottaminen ja julkisten palvelujen tarjonnan parantaminen. Olisi tutkittava mahdollisuuksia tukea tieteellistä tutkimusta, mukaan lukien esimerkiksi teknologian kehittäminen ja demonstrointi, perustutkimus, soveltava tutkimus ja yksityisesti rahoitettu tutkimus, sekä yleishyödyllisiä tarkoituksia. Tämän asetuksen tavoitteena on edistää

172. Edellä esitetyn perusteella tietosuojaneuvosto ja Euroopan tietosuojavaltuutettu katsovat, että komission olisi määriteltävä paremmin tällaisen ”data-altruismien” yleisen edun mukaiset tarkoitukset. Tietosuojaneuvosto ja Euroopan tietosuojavaltuutettu katsovat, että tämä määritelmän puute voi aiheuttaa oikeudellista epävarmuutta ja heikentää henkilötietojen suojan tasoa EU:ssa. Esimerkiksi vaatimuksen siitä, että data-altruismipohjaisen organisaation on ilmoitettava datan haltijalle (rekisteröidyt mukaan luettuna) ”yleisen edun mukaiset tarkoitukset, joita varten ne sallivat datan käyttäjän käsitellä dataansa, helposti ymmärrettävällä tavalla”, on oltava yhdenmukainen sen periaatteen kanssa, että data on kerättävä tiettyä, nimenomaista ja laillista tarkoitusta varten eikä sitä saa käsitellä myöhemmin näiden tarkoitusten kanssa yhteensopimattomalla tavalla (yleisen tietosuoja-asetuksen 5 artiklan 1 kohdan b alakohdan mukainen käyttötarkoitussidonnaisuuden periaate). Näin ollen ehdotuksessa olisi esitettävä kattava luettelo selkeästi määritellyistä tarkoituksista. Tietosuojaneuvosto ja Euroopan tietosuojavaltuutettu panevat samalla merkille ehdotuksen johdanto-osan 38 kappaleessa esitetyn täsmennyksen ⁷⁹. Tämä täsmennys on sisällytettävä ehdotuksen artiklaosaan eikä ainoastaan johdanto-osan kappaleeseen. Siihen on liitettävä selkeä ehdotuksessa tehtävä ero seuraavien välillä:
- tiettyjä tieteellisen tutkimuksen aloja koskeva suostumus
  - myöhempi käsittely tieteellisiä tai historiallisia tutkimustarkoituksia tai tilastollisia tarkoituksia varten
  - käsittely yleisen edun mukaisia tarkoituksia varten (jotka on määriteltävä ehdotuksessa).
173. Lisäksi tietosuojaneuvosto ja Euroopan tietosuojavaltuutettu toteavat, että johdanto-osan 36 kappaleessa olevaa termiä ”datavarastot” ⁸⁰, johon viitataan ainoastaan tässä johdanto-osan kappaleessa – ei siis ehdotuksen artiklaosassa – ja joka liittyy sekä henkilötietojen että muiden kuin henkilötietojen käsittelyyn, on selvennettävä.

---

sellaisten datavarantojen syntymistä, jotka asetetaan saataville data-altruismien pohjalta ja jotka ovat kooltaan riittävän suuria data-analytiikan ja koneoppimisen mahdollistamiseksi, myös yli rajojen unionissa.”

⁷⁹ Johdanto-osan 38 kappale kuuluu seuraavasti: ”Unionissa tunnustettujen data-altruismipohjaisten organisaatioiden olisi voitava kerätä asiaankuuluvaa dataa suoraan luonnollisilta henkilöiltä ja oikeushenkilöiltä tai käsitellä muiden keräämää dataa.

Data-altruismi perustuisi tyypillisesti 6 artiklan 1 kohdan a alakohdan ja 9 artiklan 2 kohdan a alakohdan mukaiseen rekisteröityjen suostumukseen asetuksen (EU) 2016/679 7 artiklan mukaista laillista suostumusta koskevien vaatimusten mukaisesti.

Asetuksen (EU) 2016/679 mukaan **tieteellisiä tutkimustarkoituksia** voidaan tukea **tiettyjä tieteellisen tutkimuksen aloja** koskevalla suostumuksella, jos se on tieteellisen tutkimuksen tunnustettujen eettisten standardien mukaista, tai ainoastaan tiettyjä tutkimusaloja tai tutkimushankkeiden osia koskevalla suostumuksella.

Asetuksen (EU) 2016/679 5 artiklan 1 kohdan b alakohdan mukaan **myöhempää käsittelyä tieteellisiä tai historiallisia tutkimustarkoituksia tai tilastollisia tarkoituksia varten** ei pitäisi asetuksen (EU) 2016/679 89 artiklan 1 kohdan mukaisesti pitää yhteensopimattomana alkuperäisten tarkoitusten kanssa.”

⁸⁰ Johdanto-osan 36 kappale kuuluu seuraavasti: ”Oikeushenkilöiden, jotka pyrkivät tukemaan **yleisen edun mukaisia tarkoituksia** asettamalla saataville dataa laajamittaisesti ja data-altruismien pohjalta ja jotka täyttävät tietyt vaatimukset, olisi voitava rekisteröityä ’unionissa tunnustetuiksi data-altruismipohjaisiksi organisaatioiksi’. Tämä voisi johtaa **datavarastojen** perustamiseen. [...]”

3.5.2 16 ja 17 artikla: rekisteröintijärjestelmä – yleiset rekisteröintikelpoisuusvaatimukset – rekisteröinnin sisältö, rekisteröinnin tulos (ja ajoitus)

174. Ehdotuksen IV luvussa annetaan organisaatioille mahdollisuus rekisteröityä ”EU:ssa tunnustetuksi data-altruismipohjaiseksi organisaatioksi”⁸¹. Tavoitteena on ehdotuksen mukaan kansalaisten luottamuksen lisääminen niiden toimintaan. Tietosuojaneuvosto ja Euroopan tietosuojavaltuutettu korostavat, että ehdotuksessa ei selvennetä, onko rekisteröinti pakollista vai ei, eikä sitä, sovelletaanko IV luvun säännöksiä myös siinä tapauksessa, että data-altruismipohjaisia organisaatioita ei rekisteröidä.
175. Rekisteröintiä koskevat yleiset vaatimukset luetellaan 16 artiklassa. Rekisteröintiä koskevista vaatimuksista taas säädetään 17 artiklassa ja etenkin sen 4 kohdan a–i alakohdassa. Data-altruismipohjaisen organisaation ”tarkastaminen” rajoittuu siihen, että toimivaltainen viranomaisen todentaa 16 artiklan ja 17 artiklan 4 kohdan mukaisten vaatimusten täyttymisen 12 viikon kuluessa hakemuksen päivämäärästä. Ehdotuksessa ei kuitenkaan määritellä, mitä toimivaltaisen viranomaisen tehtäväksi annettu todentaminen käsittää.
176. Tältä osin tietosuojaneuvosto ja Euroopan tietosuojavaltuutettu toteavat, että henkilötietojen käsittelyn yhteydessä vahvempia takeita tarjoava järjestelmä olisi asianmukaisen valvonnan varmistamiseksi ja viime kädessä luottamuksen lisäämiseksi tarkoituksenmukaisempi kuin ehdotuksessa esitetty ”kevyempi” (luonteeltaan lähes vain ”toteava”) rekisteröintijärjestelmä, joka on samanlainen kuin datan jakamispalvelujen tarjoajille suunniteltu järjestelmä.
177. Tietosuojaneuvosto ja Euroopan tietosuojavaltuutettu korostavat olevan ongelmallista, että rekisteröitymiselle ”EU:ssa tunnustetuksi data-altruismipohjaiseksi organisaatioksi” (tai ”datan jakamispalvelujen tarjoajaksi”) ei ole asetettu lähes mitään oikeudellisia, teknisiä tai organisatorisia vaatimuksia. Esimerkiksi organisaatio, jolla on ehdotuksen 15 artiklan 3 kohdan nojalla oikeus ”kirjallisessa ja suullisessa viestinnässään käyttää itsestään mainintaa ’unionissa tunnustettu data-altruismipohjainen organisaatio’” (”merkinnän vaikutus”), henkilötietoja kerätessään todennäköisesti hyödyntää kansalaisten odotuksia siitä, että se noudattaa täysimääräisesti tietosuojaa.
178. Tietosuojaneuvosto ja Euroopan tietosuojavaltuutettu korostavat, että data-altruismipohjaisten organisaatioiden on oltava luotettavia toimijoita. Tietosuojaneuvosto ja Euroopan tietosuojavaltuutettu katsovat rekisteröintiä koskevien yleisten vaatimusten osalta (joista säädetään ehdotuksen 16 artiklan 2 kohdassa), että ehdotuksen 16 artiklan 2 kohdan b alakohdan nojalla olisi selvennettävä data-altruismipohjaisen organisaation riippumattomuutta (esimerkiksi oikeudellinen, organisatorinen tai taloudellinen riippumattomuus) voittoa tavoittelevista yhteisöistä.⁸²
179. **Tietosuojaneuvosto ja Euroopan tietosuojavaltuutettu suosittelevat erityisesti, että 16 artiklassa viitataan suoraan tietosuojaa koskeviin vaatimuksiin – erityisesti teknisiin ja organisatorisiin vaatimuksiin, jotka mahdollistavat tietosuojavaatimusten soveltamisen ja rekisteröityjen oikeuksien käyttämisen.**

---

⁸¹ Ehdotuksen johdanto-osan 36 kappale.

⁸² ”Jotta data-altruismipohjainen organisaatio voi tulla rekisteröidyksi, sen on [...] (b) toimittava voittoa tavoittelemattomalta pohjalta ja **oltava riippumaton kaikista voittoa tavoittelevista yhteisöistä.**” (Lihavointi lisätty.)

180. Edellä esitettyjen seikkojen perusteella ja ottaen huomioon vaikutukset, jotka data-altruismipohjaisen organisaation mahdollisesti suorittama henkilötietojen käsittely saattaa rekisteröidylle aiheuttaa, tietosuojaneuvosto ja Euroopan tietosuojavaltuutettu katsovat, että ehdotuksen mukaisessa rekisteröintijärjestelmässä ei ole riittävän tiukkaa tällaiseen organisaatioon sovellettavaa tarkastusmenettelyä. Tietosuojaneuvosto ja Euroopan tietosuojavaltuutettu suosittelevat, että tutkitaan vaihtoehtoisia menettelyjä. Niissä olisi otettava huomioon erityisesti yleisen tietosuoja-asetuksen mukaisten, henkilötietojen käsittelyä koskevien osoitusvelvollisuuden ja vaatimusten noudattamiseen liittyvien välineiden – kuten käytännesääntöjen tai sertifiointimekanismin noudattamisen – järjestelmällisempi sisällyttäminen menettelyihin.

3.5.3 18 ja 19 artikla: avoimuusvaatimukset ja ”erityisvaatimukset rekisteröityjen ja oikeussubjektien oikeuksien ja etujen turvaamiseksi niiden datan suhteen”

181. Tietosuojaneuvosto ja Euroopan tietosuojavaltuutettu toteavat, että rekisteröintijärjestelmään liittyvien vaatimusten olisi lisättävä **data-altruismipohjaisten organisaatioiden velvollisuuksia yleisen tietosuoja-asetuksen mukaisina rekisterinpitäjinä tai henkilötietojen käsittelijöinä, mutta ne eivät saisi korvata niitä.**
182. Tietosuojaneuvosto ja Euroopan tietosuojavaltuutettu toteavat, että ehdotuksen johdanto-osan 36 kappale on tältä osin epäselvä. Vaikuttaa siltä, että sen mukaan tietojen käsittelijänä toimivan data-altruismipohjaisen organisaation on tarjottava keinot peruuttaa suostumus⁸³. Data-altruismipohjaisen organisaation luokittelu tietojen käsittelijäksi rekisterinpitäjän sijasta edellyttää kuitenkin lisäarviointia, koska se ei vaikuta olevan ainoa mahdollinen skenaario ehdotuksen yhteydessä.
183. Rekisteröinnin (data-altruismipohjaiseksi organisaatioksi) tarjoamat mahdollisuudet olisi myös määriteltävä selkeästi. Erityisesti tulisi ottaa huomioon yleisen tietosuoja-asetuksen mukaista henkilötietojen käsittelyn oikeusperustetta koskeva näkökohta⁸⁴. Tietosuojaneuvosto ja Euroopan

---

⁸³ Johdanto-osan 36 kappaleessa todetaan seuraavaa: ”**Muihin suojaustoimenpiteisiin** olisi kuuluttava **asiaankuuluvan datan käsittelyn** mahdollistaminen rekisteröidyn yhteisön ylläpitämässä **turvatussa käsittelyympäristössä, valvontamekanismit**, kuten eettiset neuvostot tai lautakunnat, joiden avulla varmistetaan, että rekisterinpitäjä noudattaa korkeita tieteellisen etiikan vaatimuksia, **tehokkaat tekniset keinot peruuttaa suostumus tai muuttaa sitä** milloin tahansa **asetuksen (EU) 2016/679** mukaisten **henkilötietojen käsittelijöiden tiedotusvelvoitteiden perusteella** sekä **keinot, joilla rekisteröidyt voivat pysyä ajan tasalla** saataville asettamansa datan käytöstä.” (Lihavointi lisätty.)

⁸⁴ Ehdotuksen johdanto-osan 38 kappaleessa todetaan tähän liittyen seuraavaa (lihavointi lisätty): ”Unionissa tunnustettujen data-altruismipohjaisten organisaatioiden **olisi voitava kerätä asiaankuuluvaa dataa suoraan luonnollisilta henkilöiltä ja oikeushenkilöiltä** tai käsitellä muiden keräämää dataa. Data-altruismi perustuisi **tyypillisesti** 6 artiklan 1 kohdan a alakohdan ja 9 artiklan 2 kohdan a alakohdan mukaiseen rekisteröityjen suostumukseen asetuksen (EU) 2016/679 7 artiklan mukaista laillista suostumusta koskevien vaatimusten mukaisesti. Asetuksen (EU) 2016/679 mukaan tieteellisiä tutkimustarkoituksia voidaan tukea tiettyjä tieteellisen tutkimuksen aloja koskevalla suostumuksella, jos se on tieteellisen tutkimuksen tunnustettujen eettisten standardien mukaista, tai ainoastaan tiettyjä tutkimusaloja tai tutkimushankkeiden osia koskevalla suostumuksella. Asetuksen (EU) 2016/679 5 artiklan 1 kohdan b alakohdan mukaan myöhempää käsittelyä tieteellisiä tai historiallisia tutkimustarkoituksia tai tilastollisia tarkoituksia varten ei pitäisi asetuksen (EU) 2016/679 89 artiklan 1 kohdan mukaisesti pitää yhteensopimattomana alkuperäisten tarkoitusten kanssa.”

tietosuojavaltuutettu toistavat tältä osin, että **rekisteröintijärjestelmä ei voi korvata sitä, että henkilötietojen käsittelyllä on oltava tietosuoja-asetuksen 6 artiklan 1 kohdan mukainen asianmukainen oikeusperuste**, jotta datan käsittely olisi lainmukaista. Toisin sanoen henkilötietojen käsittely on yleisen tietosuoja-asetuksen mukaan laillista vain, jos ja siltä osin kuin siihen sovelletaan vähintään yhtä yleisen tietosuoja-asetuksen 6 artiklan 1 kohdan mukaisista oikeusperusteista.

184. Kun otetaan huomioon ehdotuksen 18 artikla, tietosuojaneuvosto ja Euroopan tietosuojavaltuutettu suhtautuvat epäilevästi siihen, miten data-altruismipohjaisen organisaation riippumattomuus säilyisi tapauksissa, joissa sen rahoitus perustuu *”dataa [eli data-altruismipohjaisen organisaation kyseisille luonnollisille henkilöille tai oikeushenkilöille toimittamaa dataa] käsittelevien luonnollisten henkilöiden tai oikeushenkilöiden mahdollisesti suorittamiin maksuihin”*⁸⁵. Lisäksi tietosuojaneuvosto ja Euroopan tietosuojavaltuutettu katsovat, että ehdotuksessa olisi selitettävä paremmin, missä tilanteissa data-altruismipohjainen organisaatio voi periä maksuja luonnollisilta henkilöiltä tai oikeushenkilöiltä rekisteröityjen altruistisia tarkoituksia varten saataville asettaman datan käsittelystä.
185. Kuten julkisen sektorin elinten hallussa olevien tietojen uudelleenkäytön yhteydessä huomautettiin, tähän liittyy myös ongelma, joka koskee rekisterinpitäjän kannustimia lisätä henkilötietojen käsittelyä, tässä tapauksessa *”data-altruismia”*. Data-altruismipohjaisten organisaatioiden luokittelu voittoa tavoittelemattomiksi rekisteröidyiksi yhteisöiksi (johdanto-osan 36 kappale) – mihin tietosuojaneuvosto ja Euroopan tietosuojavaltuutettu suhtautuvat myönteisesti – lieventää edellä mainittua ongelmaa vain osittain.
186. Lisäksi johdanto-osan 36 kappaleen sanamuoto, jolla viitataan data-altruismipohjaisia organisaatioita koskeviin vaatimuksiin, herättää huolta. Siinä viitataan *”vapaaehtoiseen noudattamiseen”* myös yleisen tietosuoja-asetuksen (pakolliseen) noudattamiseen liittyvissä kysymyksissä⁸⁶.
187. Johdanto-osan kappale on myös epäjohdonmukainen (ellei korosteta johdanto-osan 36 kappaleessa asetettujen vaatimusten valinnaisuutta) ehdotuksen artiklaosan 17 artiklan 3 kohdan kanssa, jossa viitataan data-altruismipohjaisiin organisaatioihin, jotka eivät ole sijoittautuneet unioniin.
188. **Ehdotuksen 19 artiklan osalta tietosuojaneuvosto ja Euroopan tietosuojavaltuutettu katsovat, että siihen olisi lisättävä nimenomainen viittaus yleisen tietosuoja-asetuksen 13 ja 14 artiklaan. Näin varmistettaisiin johdonmukaisuus ehdotuksen tämän artiklan ja yleisen tietosuoja-asetuksen mukaisten läpinäkyvyyden periaatetta koskevien velvoitteiden välillä. Samalla varmistettaisiin se,**

---

⁸⁵ Ks. ehdotuksen 18 artiklan 1 kohdan d alakohta.

⁸⁶ Johdanto-osan 36 kappaleessa todetaan seuraavaa (lihavointi lisätty): *”[...] Jos tällaiset rekisteröidyt yhteisöt noudattavat vapaaehtoisesti tiettyjä vaatimuksia, olisi voitava luottaa siihen, että altruistisiin tarkoituksiin saataville asetettu data palvelee yleistä etua. Tällaisen luottamuksen olisi perustuttava erityisesti sijoittautumispaikkaan unionissa ja vaatimukseen, jonka mukaan rekisteröityjen yhteisöjen on oltava voittoa tavoittelemattomia, sekä avoimuusvaatimuksiin ja siihen, että käytössä on erityisiä suojaompeiteita rekisteröityjen ja yritysten oikeuksien ja etujen suojaamiseksi. Muihin suojaompeiteisiin olisi kuuluttava asiaankuuluvan datan käsittelyn mahdollistaminen rekisteröidyn yhteisön ylläpitämässä turvatussa käsittelyympäristössä, valvontamekanismit, kuten eettiset neuvostot tai lautakunnat, joiden avulla varmistetaan, että rekisterinpitäjä noudattaa korkeita tieteellisen etiikan vaatimuksia, tehokkaat tekniset keinot peruuttaa suostumus tai muuttaa sitä milloin tahansa asetuksen (EU) 2016/679 mukaisten henkilötietojen käsittelijöiden tiedotusvelvoitteiden perusteella sekä keinot, joilla rekisteröidyt voivat pysyä ajan tasalla saataville asettamansa datan käytöstä.”*

että data-altruismipohjainen organisaatio ja datan käyttäjät antavat rekisteröidylle tarvittavat tiedot häntä koskevien henkilötietojen käsittelystä.

189. Lisäksi tietosuojaneuvosto ja Euroopan tietosuojavaltuutettu katsovat, että 19 artiklan 1 kohdan a alakohdan nykyinen sanamuoto⁸⁷ vaikuttaa epäselvältä. Sitä on myös vaikea sovittaa yhteen yleisen tietosuoja-asetuksen säännösten kanssa.
190. Ehdotuksen tässä luvussa olisi erityisen tärkeää korostaa selväsanaisesti anonymisoitujen tietojen antamista silloin, kun se on mahdollista ja datan käsittelyn kannalta asianmukaista, tietojen minimoinnin periaatteen mukaisesti. Näin suojellaan asianomaisia henkilöitä heidän perusoikeuksiinsa ja -vapauksiinsa kohdistuvilta kohtuuttomilta riskeiltä erityisesti silloin, kun on kyse erityisten tietoryhmien käsittelystä.

3.5.4 20 ja 21 artikla: rekisteröinnin suhteen toimivaltaiset viranomaiset ja vaatimusten noudattamisen seuranta

191. Ehdotuksen 20 artiklan 3 kohdan suhteen tietosuojaneuvosto ja Euroopan tietosuojavaltuutettu katsovat, että vaatimusten noudattamisen hallinnointia ja seuranta olisi vahvistettava. Näin voidaan varmistaa data-altruismipohjaisten organisaatioiden asianmukaisempi tarkastaminen muun muassa yleisen tietosuoja-asetuksen noudattamisen osalta. Samalla varmistettaisiin se, että ehdotuksen säännöksiä koskeva valvonta määritellään selkeästi siten, että kun kyse on henkilötiedoista, tietosuojavaatimuksia noudatetaan täysimääräisesti ja ne säilyvät tietosuoja-asetuksen nojalla perustettujen tietosuojaviranomaisten toimivallassa.
192. Nimeämällä tietosuojaviranomaiset pääasiallisiksi ehdotuksen IV luvun säännösten valvonnasta ja täytäntöönpanosta vastaaviksi toimivaltaisiksi viranomaisiksi varmistettaisiin myös yhdenmukaisempi sääntelytapa kaikissa jäsenvaltioissa. Näin edistettäisiin ehdotuksen yhdenmukaista soveltamista jäsenvaltioissa. Tietosuoja-asetuksen mukaisen toimivaltansa ja tehtäviensä perusteella tietosuojaviranomaisilla on jo erityistä asiantuntemusta tietojenkäsittelyn vaatimustenmukaisuuden seurannasta, erityisten tietojenkäsittelytoimien ja datan jakamisen tarkastamisesta, henkilötietojen tallentamisen ja välittämisen korkean turvallisuustason varmistamisen kannalta asianmukaisten toimenpiteiden arvioinnista sekä rekisterinpitäjien ja henkilötietojen käsittelijöiden henkilötietojen käsittelyyn liittyviä velvoitteita koskevan tietoisuuden lisäämisestä.
193. Lisäksi tietosuojaneuvosto ja Euroopan tietosuojavaltuutettu katsovat, että vaatimusten noudattamisen seuraamisen yhteydessä toimivaltaisten viranomaisten valtuuksia ei voida rajoittaa ”valtuuksiin vaatia tietoja”, kuten ehdotuksen 21 artiklan 2 kohdassa nähtävästi tehdään. Tämä rajoitus johtuu varmasti ehdotuksessa suunnitellun ”merkintäjärjestelmän” toteavasta luonteesta. Se ei kuitenkaan ole riittävä merkintöjen edellyttämän tarkastustason kannalta, koska tällaiset merkinnät synnyttävät erityisesti rekisteröityjen keskuudessa suuria odotuksia tietosuojan noudattamisesta.

---

⁸⁷ 19 artiklan 1 kohdan a alakohta kuuluu seuraavasti (lihavointi lisätty): ”Kaikkien tunnustettujen data-altruismipohjaisten organisaatioiden kansalliseen rekisteriin merkittyjen yhteisöjen on tiedotettava datan haltijoille seuraavista: (a) **yleisen edun mukaiset tarkoitukset, joita varten ne sallivat datan käyttäjän käsitellä dataansa**, helposti ymmärrettävällä tavalla.”

194. Tietosuojaneuvosto ja Euroopan tietosuojavaltuutettu korostavat, että tietosuojaviranomaisille olisi annettava riittävät resurssit, jotta ne voivat suorittaa tarvittavan valvonnan vaikuttavasti ja tehokkaasti. Lisäksi tietosuojaneuvosto ja Euroopan tietosuojavaltuutettu huomauttavat, että johdanto-osan 28 kappaleessa – jossa viitataan datan jakamispalvelujen tarjoajiin – todetaan, että *”[t]ämä asetus ei saisi vaikuttaa datan jakamispalvelujen tarjoajien velvoitteeseen noudattaa asetusta (EU) 2016/679 eikä valvontaviranomaisten velvollisuuteen varmistaa kyseisen asetuksen noudattaminen”*. Samanlainen täsmennys olisi esitettävä myös data-altruismipohjaisten organisaatioiden osalta.

3.5.5 22 artikla: eurooppalainen data-altruismia koskeva suostumuslomake

195. Ehdotuksen 22 artiklassa komissiolle annetaan valtuudet hyväksyä täytäntöönpanosäädöksillä ”eurooppalainen data-altruismia koskeva suostumuslomake”⁸⁸. Tältä osin 22 artiklassa, jota täsmennetään johdanto-osan 41 kappaleessa, säädetään, että suostumuslomake laaditaan komission antamalla täytäntöönpanosäädöksellä. Euroopan datainnovaatiolautakunta avustaa komissiota tässä Euroopan tietosuojaneuvostoa kuullen.
196. **Tietosuojaneuvosto ja Euroopan tietosuojavaltuutettu katsovat, että ehdotuksessa olisi säädettävä pelkkää tietosuojaneuvoston kuulemista sitovammasta, jäsenllymmästä ja institutionalisoidummasta mekanismista.**

3.6 Kansainväliset datan siirrot: 5 artiklan 9–13 kohta, johdanto-osan 17 ja 19 kappale, 30 artikla

197. Datan siirtoja kolmansiin maihin koskevat ehdotuksen säännökset vaikuttavat lähtökohtaisesti rajoittuvan vain muihin kuin henkilötietoihin. Silti niiden soveltamisen yhteydessä ilmenee todennäköisesti ongelmia, jotka liittyvät niiden oikeudelliseen ja poliittiseen johdonmukaisuuteen EU:n tietosuojaa koskevan oikeudellisen kehyksen kanssa. Ongelmia ilmenee erityisesti silloin, kun data-aineiston henkilötiedot ja muut kuin henkilötiedot liittyvät erottamattomasti toisiinsa.
198. Vaikka komission tarkoituksena vaikuttaa olevan henkilötietojen jättäminen siirtoja koskevien säännösten ulkopuolelle, ehdotuksesta ei aina käy selkeästi ilmi, että niiden soveltamisala rajoitetaan muihin kuin henkilötietoihin. Erityisesti 5 artiklan 9 ja 10 kohtaa, jotka liittyvät julkisen sektorin elinten hallussa olevan datan siirtoihin, voitaisiin soveltaa henkilötietoihin, jos nämä henkilötiedot ovat samalla luottamuksellista tai teollis- ja tekijänoikeuksilla suojattua dataa⁸⁹.

---

⁸⁸ Ehdotuksen 22 artiklan 1 kohta kuuluu seuraavasti: ”Data-altruismiin perustuvan datankeruun helpottamiseksi komissio voi hyväksyä täytäntöönpanosäädöksiä data-altruismia koskevan eurooppalaisen suostumuslomakkeen laatimiseksi. Lomakkeen on mahdollistettava suostumuksen saaminen kaikissa jäsenvaltioissa yhtenäisessä muodossa. Nämä täytäntöönpanosäädökset hyväksytään 29 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua neuvonantavaa menettelyä noudattaen.”

⁸⁹ Ks. ehdotuksen 5 artiklan 10 kohta: ”Julkisen sektorin elimet saavat välittää luottamuksellista tai teollis- ja tekijänoikeuksilla suojattua dataa uudelleenkäyttäjälle, joka aikoo siirtää datan muuhun kuin 9 kohdan mukaisesti nimettyyn kolmanteen maahan, ainoastaan, jos uudelleenkäyttäjä sitoutuu (a) noudattamaan 7–8 kohdan mukaisesti asetettuja velvoitteita myös sen jälkeen, kun data on siirretty kolmanteen maahan; (b) hyväksymään, että julkisen sektorin elimen jäsenvaltion tuomioistuimet ovat toimivaltaisia kaikissa riita-asioissa, jotka liittyvät a alakohdassa tarkoitettujen velvoitteiden noudattamiseen.”

199. Samalla ehdotukseen sisältyy säännös (5 artiklan 11 kohta), jonka voitaisiin jollakin tapaa katsoa ”suojaavan” muita kuin henkilötietoja enemmän kuin henkilötietoja. Ehdotuksen mukaan komissio voisi viime kädessä delegoidulla säädöksellä⁹⁰ hyväksyä erityisiä edellytyksiä, jotka koskevat muiden kuin henkilötietojen siirtoa tiettyihin kolmansiin maihin, ja jopa kieltää sen⁹¹.
200. Komission mahdollisuus hyväksyä täytäntöönpanosäädöksellä⁹² ”asianmukaisuutta koskevia päätöksiä” muiden kuin henkilötietojen siirtämisestä tiettyyn kolmanteen maahan, herättää todennäköisesti kysymyksiä vuorovaikutuksesta ja johdonmukaisuudesta yleisen tietosuojasetuksen mukaisten siirtovälineiden kanssa, joita käytetään henkilötietojen siirtämiseen samaan kolmanteen maahan.
201. Tietosuojaa koskevan oikeudellisen kehyksen johdonmukaisuuden varmistamiseksi on joka tapauksessa tärkeää muistuttaa, että ”yhdistettyjen data-aineistojen” kohdalla sovelletaan yleistä tietosuojasetusta ja erityisesti sen V luku.
202. Tietosuojaneuvosto ja Euroopan tietosuojavaltuutettu toteavat, että ehdotuksen 30 artiklassa⁹³ viitataan ainoastaan muihin kuin henkilötietoihin. Sen 2 kohta näyttää vastaavan yleisen tietosuojasetuksen 48 artiklan säännöksiä (sillä erotuksella, että 30 artiklan 2 kohdassa kyseisille kansainvälisille sopimuksille asetetaan ajallinen rajoitus).
203. Ehdotuksen 30 artiklan 3 kohdan mukaan yhteisön (julkisen sektorin elin, yhteisö, jolle on myönnetty oikeus datan uudelleenkäyttöön, datan jakamispalvelun tarjoaja, data-altruismipohjainen organisaatio), johon kohdistuu kolmannen maan tuomioistuimen tai hallintoviranomaisen päätös, joka koskee unionissa säilytettävien muiden kuin henkilötietojen siirtämistä tai niihin pääsyä, on pyydettävä ehdotuksen mukaisten toimivaltaisten elinten tai viranomaisten lausunto sen määrittämiseksi, täytyvätkö sovellettavat siirtämisen edellytykset (30 artiklan 3 kohdan viimeinen virke).
204. Toimivaltaisen viranomaisen kuuleminen on tarpeen, jos kolmannen maan tuomioistuimen tai hallintoviranomaisen päätös ”voisi saattaa päätöksen kohteen ristiriitaan unionin tai asiaankuuluvan jäsenvaltion lainsäädännön kanssa” (30 artiklan 3 kohta)⁹⁴.

---

⁹⁰ Ks. ehdotuksen johdanto-osan 19 kappale.

⁹¹ Ks. ehdotuksen johdanto-osan 19 kappale.

⁹² Ks. ehdotuksen 5 artiklan 9–11 kohta.

⁹³ Ehdotuksen VIII luvussa (Loppusäännökset) oleva 30 artikla (Kansainvälinen pääsy).

⁹⁴ Edellä mainitut 30 artiklan 3 kohdassa säädetyt edellytykset vaikuttavat riittävästi korvaamaan 2 kohdan edellytykset ja siten korvaamaan 2 kohdassa tarkoitetut kansainväliset säännöt. Ehdotuksen 30 artiklan 4 kohta kuuluu seuraavasti: ”Jos 2 tai 3 kohdassa säädetyt edellytykset täyttyvät, tapauksen mukaan julkisen sektorin elimen, luonnollisen henkilön tai oikeushenkilön, jolle on myönnetty II luvun nojalla oikeus datan uudelleenkäyttöön, datan jakamispalvelujen tarjoajan tai tunnustettujen data-altruismipohjaisten organisaatioiden rekisteriin kirjatun yhteisön on vastauksena pyyntöön toimitettava sen kohtuullisen tulkinnan perusteella vähimmäismäärä sallittavaa dataa.” (Lihavointi lisätty.)

Nämä ehdotuksen säännökset saattavat olla ristiriidassa unionin tai jäsenvaltioiden muun lainsäädännön kanssa erityisesti rikos- tai siviiliasioita koskevan oikeudellisen yhteistyön osalta. Tämän huomion merkitys tietosuojalainsäädännön kannalta on itsestään selvä. Jos muiden kuin henkilötietojen käsitettä tulkitaan väärin, aiheutuu suuri riski siitä, että julkisen sektorin elimet, datan jakamispalvelujen tarjoajat, data-

205. Tämä säännös vaikuttaa menevän yleisen tietosuoja-asetuksen 48 artiklaan verrattuna yhden askeleen pidemmälle, sillä siinä edellytetään toimivaltaisen viranomaisen kuulemista tietyissä tapauksissa. Näin ollen sen voitaisiin jollakin tapaa katsoa ”suojaavan” muita kuin henkilötietoja enemmän kuin henkilötietoja, koska yleisessä tietosuoja-asetuksessa ei säädetä tällaisesta ilmoituksesta.

[3.7 Institutionaalisia järjestelyjä koskevat horisontaaliset säännökset, valitukset, Euroopan datainnovaatiolautakunnan muodostama asiantuntijaryhmä, delegoidut säädökset, seuraamukset, arviointi ja uudelleentarkastelu, yhteistä digitaalista palveluväylää koskevan asetuksen muuttaminen, siirtymäjärjestelyt ja voimaantulo](#)

3.7.1 23 artikla: toimivaltaisia viranomaisia koskevat vaatimukset

206. Ehdotuksen V luvussa vahvistetaan niiden toimivaltaisten viranomaisten toimintaa koskevat vaatimukset, jotka on nimetty seuraamaan datan jakamispalvelujen tarjoajia ja data-altruismia harjoittavia yhteisöjä koskevaa ilmoituskehystä ja panemaan se täytäntöön. Ehdotuksen III ja IV luvun mukaan tällaiset toimivaltaiset viranomaiset ovat erillisiä tietosuojaviranomaisista. Ehdotuksen 23 artiklassa vahvistetut vaatimukset todella viittaavat siihen, että nämä viranomaiset ovat luonteeltaan ”teknisiä” sekä ”oikeudellisesti erillisiä ja toiminnallisesti riippumattomia kaikista datan jakamispalvelujen tarjoajista tai tunnustettujen data-altruismipohjaisten organisaatioiden rekisteriin merkityistä yhteisöistä”.
207. Tässä suhteessa tietosuojavaltaviranomaisten rooli vaikuttaa rajoittuvan – III luvun nojalla – pelkkään tietojenvaihtoon toimivaltaisen viranomaisen kanssa ja – IV luvun nojalla – yhteistyöhön toimivaltaisen viranomaisen kanssa sekä lausunnon tai päätöksen antamiseen kysymyksistä, jotka edellyttävät yleisen tietosuoja-asetuksen noudattamisen arviointia toimivaltaisen viranomaisen pyynnöstä. Ehdotuksessa ei myöskään määritellä, miten ja missä määrin tietosuojaviranomaiset ovat vuorovaikutuksessa tällaisten toimivaltaisten viranomaisten kanssa. Siitä ei myöskään käy ilmi, millaisia taloudellisia ja henkilöresursseja tietosuojaviranomaisille on suunniteltu, jotta ne voisivat hoitaa tällaisen vuorovaikutuksen edellyttämät tehtävät.
208. Tietosuojaneuvosto ja Euroopan tietosuojavaltuutettu toteavat, että monet ehdotuksen säännökset, joiden valvonta on annettu 12 ja 20 artiklan mukaisesti nimettyjen toimivaltaisten viranomaisten tehtäväksi, liittyvät henkilötietojen suojaan. Tätä silmälläpitäen **tietosuojaneuvosto ja Euroopan tietosuojavaltuutettu korostavat, että riippumattomien valvontaviranomaisten toimivaltaa on kunnioitettava täysimääräisesti. Valvontaviranomaisten tehtävänä on suojella luonnollisten henkilöiden perusoikeuksia ja -vapauksia henkilötietojen käsittelyn yhteydessä. Lisäksi niiden tulee helpottaa yleisen tietosuoja-asetuksen ja EU:n tietosuoja-asetuksen mukaista henkilötietojen vapaata liikkuvuutta SEUT-sopimuksen 16 artiklan ja perusoikeuskirjan 8 artiklan sekä unionin**

---

altruismipohjaiset organisaatiot, datan uudelleenkäyttäjät ja datan käyttäjät siirtävät henkilötietoja kolmanteen maahan, jossa asianomaisten henkilöiden suojan taso on (merkittävästi) heikompi.

tuomioistuimen asiaa koskevan oikeuskäytännön⁹⁵ mukaisesti. Edellä esitetyn perusteella tietosuojaneuvosto ja Euroopan tietosuojavaltuutettu suosittelevat, että ehdotuksessa todetaan selväsanaisesti, että henkilötietojen osalta pääasialliset toimivaltaiset viranomaiset ovat tietosuojaviranomaiset. Ne valvovat ehdotuksen III ja IV luvun säännösten noudattamista kuullen tarvittaessa muita asiaankuuluvia alakohtaisia viranomaisia. Kuten edellä on korostettu, näille viranomaisille olisi annettava riittävät resurssit, jotta ne voivat suorittaa tarvittavan valvonnan vaikuttavasti ja tehokkaasti.

3.7.2 24 artikla: valitukset, 25 artikla: oikeus tehokkaihin oikeussuojakeinoihin

209. Tietosuojaneuvosto ja Euroopan tietosuojavaltuutettu panevat merkille, että 24 artiklan mukaan ”*[I]uonnollisilla henkilöillä ja oikeushenkilöillä on oltava oikeus tehdä asianomaiselle kansalliselle toimivaltaiselle viranomaiselle valitus datan jakamispalvelujen tarjoajasta tai tunnustettujen data-altruismipohjaisten organisaatioiden rekisteriin merkitystä yhteisöstä*”. Siinä ei kuitenkaan täsmennetä valituksen mahdollista sisältöä (eli sitä, millaista ehdotuksen rikkomista se koskee). Vaikuttaa myös siltä, että ehdotuksen II luvussa tarkoitettuja julkisen sektorin elimiä tai uudelleenkäyttäjiä koskevat valitukset eivät ole mahdollisia, eikä niistä säädetä ehdotuksen 24 artiklassa.
210. Lisäksi 25 artiklassa säädetään kaikkien luonnollisten henkilöiden tai oikeushenkilöiden, joita asia koskee, oikeudesta tehokkaihin oikeussuojakeinoihin siltä osin kuin on kyse toimivaltaiselle viranomaiselle jätetyn valituksen käsittelemättä jättämisestä. Siinä säädetään myös 13, 17 ja 21 artiklassa tarkoitetuista toimivaltaisten viranomaisten päätöksistä (jotka koskevat datan jakamispalvelujen valvontaa, data-altruismipohjaisten organisaatioiden rekisteröintiä ja rekisteröityjen data-altruismipohjaisten organisaatioiden vaatimusten noudattamisen seurantaa).
211. Tietosuojaneuvosto ja Euroopan tietosuojavaltuutettu huomauttavat, että edellä mainitut ehdotuksen säännökset oikeudesta tehdä valitus asianomaiselle kansalliselle toimivaltaiselle viranomaiselle (24 artikla) ja oikeudesta tehokkaihin oikeussuojakeinoihin edellä mainitulle toimivaltaiselle viranomaiselle tehtyjen valitusten käsittelemättä jättämistä tai kyseisen viranomaisen tekemiä päätöksiä vastaan (25 artikla) voivat lisätä tässä lausunnossa korostettua riskiä siitä, että yleisen tietosuojasetuksen ja ehdotuksen välille syntyy rinnakkaisia ja epäyhdenmukaisia järjestelmiä. Esimerkiksi välityspalveluihin liittyvät valitukset, jotka tarjoavat rekisteröidyille mahdollisuuden käyttää yleisen tietosuojasetuksen mukaisia oikeuksia (ks. 9 artiklan 1 kohdan b alakohta), kuuluisivat ehdotuksen nojalla toimivaltaisten viranomaisten toimivaltaan. Toisin sanoen ”aineellisen oikeuden” epäjohdonmukaisuudet ja päällekkäisyydet kärjistyisivät myös hallinnollisia ja oikeudellisia menettelyjä koskevien toimivaltuuksien päällekkäisyyksiksi.

---

⁹⁵ Ks. muun muassa unionin tuomioistuimen tuomio 9.3.2010, Euroopan komissio v. Saksan liittotasavalta, C-518/07. Se on saatavilla osoitteessa <http://curia.europa.eu/juris/liste.jsf?language=fi&num=C-518/07> Unionin tuomioistuin katsoi 9. maaliskuuta 2010 antamassaan tuomiossa, että tietosuojaviranomaisten olisi voitava suorittaa tehtävänsä vapaina ulkoisesta vaikuttamisesta, olipa se sitten suoraa tai välillistä. Pelkkä ulkoisen vaikuttamisen riski on riittävä peruste päätellä, ettei tietosuojaviranomainen voi toimia täysin riippumattomasti.

212. Tästä syystä **tietosuojaneuvosto ja Euroopan tietosuojavaltuutettu kehottavat määrittelemään selkeästi, yksiselitteisesti ja täsmällisesti ehdotuksen aineelliset säännöt, joiden valvonta annetaan toimivaltaisten viranomaisten tehtäväksi, sekä ehdotuksen seurantamekanismi, jolla varmistetaan täydellinen johdonmukaisuus yleisen tietosuoja-asetuksen kanssa.**

3.7.3 26 ja 27 artikla: Euroopan datainnovaatiolautakunnan kokoonpano ja tehtävät

213. Ehdotuksen VI luvussa ”perustetaan virallinen asiantuntijaryhmä (Euroopan datainnovaatiolautakunta), joka helpottaa jäsenvaltioiden viranomaisten parhaiden käytäntöjen syntymistä erityisesti seuraavien osalta: sellaisen datan uudelleenkäyttöä koskevien pyyntöjen käsittely, johon sovelletaan muiden osapuolten oikeuksia (II luku), yhdenmukaisen käytännön varmistaminen datan jakamispalvelujen tarjoajia koskevan ilmoituskehyksen osalta (III luku) ja data-altruismi (IV luku). Lisäksi virallinen asiantuntijaryhmä tukee ja neuvoo komissiota monialaisen standardoinnin hallinnoinnissa ja strategisten monialaisten standardointipyntöjen valmistelussa.”⁹⁶
214. Tietosuojaneuvosto ja Euroopan tietosuojavaltuutettu toteavat, että uusi perustettava Euroopan datainnovaatiolautakunta, joka ”on kaikkien jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten, Euroopan tietosuojaneuvoston, komission ja asiaan liittyvien data-avaruuksien edustajista sekä tiettyjen erikoisalojen muiden toimivaltaisten viranomaisten edustajista koostuva asiantuntijaryhmä” (26 artiklan 1 kohta), saisi tehtäväkseen 27 artiklan a–e alakohdassa luetellut tehtävät⁹⁷, joilla on merkitystä myös henkilötietojen käsittelyn kannalta.
215. **Tietosuojaneuvosto ja Euroopan tietosuojavaltuutettu suhtautuvat myönteisesti tietosuojaneuvoston sisällyttämiseen Euroopan datainnovaatiolautakunnan jäseneksi. Tietosuojaneuvosto ja Euroopan tietosuojavaltuutettu katsovat kuitenkin, että Euroopan datainnovaatiolautakuntaa koskevat säännökset, siltä osin kuin ne liittyvät henkilötietojen käsittelyyn, vaikuttavat todennäköisesti kansallisten tietosuojaviranomaisten ja tietosuojaneuvoston tehtäviin ja toimivaltaan suojella luonnollisten henkilöiden perusoikeuksia**

---

⁹⁶ Perustelut, s. 8.

⁹⁷ ”Lautakunnalla on seuraavat tehtävät:

(a) se neuvoo ja avustaa komissiota kehittämään yhdenmukaisia toimintatapoja 7 artiklan 1 kohdassa tarkoitetuille julkisen sektorin elimille ja toimivaltaisille viranomaisille, jotka **käsittelevät 3 artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen datan luokkien uudelleenkäyttöä koskevia pyyntöjä;**

(b) se neuvoo ja avustaa komissiota kehittämään toimivaltaisten viranomaisten yhdenmukaisia toimintatapoja **datan jakamispalvelujen tarjoajia koskevien vaatimusten soveltamisessa;**

(c) se antaa komissiolle neuvoja sellaisten **monialaisten standardien priorisoinnista, joita käytetään ja kehitetään datan käyttöä ja eri alojen välistä datan jakamista varten**, alojen välisestä vertailusta, sellaisten parhaiden käytäntöjen vaihdosta, jotka koskevat alakohtaisia turvallisuusvaatimuksia, ja dataan pääsyn menettelyistä, ottaen samalla huomioon alakohtaiset standardointitoimet;

(d) se avustaa komissiota **datan sekä datan jakamispalvelujen yhteentoimivuuden parantamisessa** eri alojen välillä olemassa olevien eurooppalaisten, kansainvälisten tai kansallisten standardien pohjalta;

(e) se helpottaa tämän asetuksen mukaista kansallisten toimivaltaisten viranomaisten välistä yhteistyötä kehittämällä valmiuksia ja vaihtamalla tietoja, erityisesti vahvistamalla menetelmiä tehokasta sellaisten tietojen vaihtoa varten, jotka liittyvät datan jakamispalvelujen tarjoajien ilmoitusmenettelyyn ja tunnustettujen data-altruismipohjaisten organisaatioiden rekisteröintiin ja seurantaan.”

ja -vapauksia sekä helpottaa henkilötietojen vapaata liikkuvuutta unionissa⁹⁸ (ottaen huomioon erityisesti tietosuojaneuvostolle yleisen tietosuoja-asetuksen 70 artiklan nojalla annetut moninaiset tehtävät neuvoa komissiota ja antaa suuntaviivoja, suosituksia ja parhaita käytänteitä sekä Euroopan tietosuojavaltuutetulle EU:n tietosuoja-asetuksen 57 artiklan nojalla annetut tehtävät).

216. Näin ollen tietosuojaneuvosto ja Euroopan tietosuojavaltuutettu suosittelevat, että säädöstekstissä selvennetään, että ”toimivaltainen viranomainen” ovat kansallisen ja unionin lainsäädännön mukaisesti perustetut tietosuojavaltuutetut viranomaiset, kun kyse on henkilötietojen käsittelystä. Lisäksi olisi oltava selvää, että tietosuoja-asioita koskevan neuvonnan antaminen Euroopan komissiolle sekä henkilötietojen käsittelyyn liittyvien yhdenmukaisten käytänteiden kehittäminen eivät kuulu Euroopan datainnovaatiolautakunnan toimivaltaan. Yleisen tietosuoja-asetuksen 70 artiklassa nämä tehtävät annetaan nimenomaisesti tietosuojaneuvostolle.
217. Tietosuojaneuvosto ja Euroopan tietosuojavaltuutettu suosittelevat täsmällisyyden ja oikeudellisen selkeyden vuoksi sekä mahdollisten väärinkäsitysten välttämiseksi myös, että Euroopan datainnovaatiolautakunta nimetään uudelleen esimerkiksi ”datahallintoa käsitteleväksi komission asiantuntijaryhmäksi”. Näin se vastaisi paremmin ehdotuksen 26 artiklan nojalla perustetun elimen *oikeudellista asemaa ja luonnetta*.

3.7.4 31 artikla: ehdotuksen säännösten rikkomiseen sovellettavat seuraamukset

218. Ehdotuksessa ei yhdenmukaisteta säännösten rikkomiseen sovellettavia seuraamuksia (eikä täsmennetä rikkomuksia, joista seuraamuksia määrätään, säännösten rikkomisesta määrättäviä sakkoja eikä viranomaisia tai elimiä, jotka ovat toimivaltaisia soveltamaan tällaisia seuraamuksia). Sen sijaan siinä säädetään, että ”[j]äsenvaltioiden on säädettävä tämän asetuksen säännösten rikkomiseen sovellettavista seuraamuksista ja toteutettava kaikki tarvittavat toimenpiteet niiden täytäntöönpanon varmistamiseksi. Seuraamusten on oltava tehokkaita, oikeasuhteisia ja varoittavia. Jäsenvaltioiden on ilmoitettava näistä säännöistä ja toimenpiteistä komissiolle viimeistään [tämän asetuksen soveltamisen alkamispäivä], ja niiden on viipymättä ilmoitettava komissiolle myöhemmin tehtävistä muutoksista, joilla on vaikutusta näihin sääntöihin ja toimenpiteisiin”.
219. Euroopan tietosuojaneuvosto ja Euroopan tietosuojavaltuutettu toteavat, että tämä säännös, jolla rajoitetaan ehdotuksen täytäntöönpanokelpoisuutta (mahdollisuutta määrätä yhdenmukaistettuja seuraamuksia) ja joka saattaa myös aiheuttaa oikeuspaikkakeinottelua lievimpiä seuraamuksia soveltavan jäsenvaltion hyväksi, haittaa ehdotuksessa asetettua tavoitetta lisätä luottamusta datan uudelleenkäyttöön, datan jakamiseen ja data-altruismiin.

---

⁹⁸ Ks. esimerkiksi 27 artiklan 1 kohdan a alakohta. Sen mukaan datainnovaatiolautakunta ”neuvoo ja avustaa komissiota kehittämään yhdenmukaisia toimintatapoja 7 artiklan 1 kohdassa tarkoitetuille julkisen sektorin elimille ja toimivaltaisille viranomaisille, jotka käsittelevät 3 artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen datan luokkien uudelleenkäyttöä koskevia pyyntöjä”.

3.7.5 33 artikla: asetuksen (EU) 2018/1724 muuttaminen

220. Tällä ehdotuksen artiklalla muutetaan yhteistä digitaalista palveluväylää koskevaa asetusta (asetus (EU) 2018/1724)⁹⁹ ja otetaan käyttöön seuraavat hallinnolliset menettelyt: datan jakamispalvelujen tarjoajaa koskeva ilmoitus ja rekisteröinti eurooppalaiseksi data-altruismipohjaiseksi organisaatioksi. Näiden menettelyjen odotetut tulokset ovat samassa järjestyksessä ilmoituksen vastaanottovahvistus ja rekisteröinnin vahvistus.
221. **Tietosuojaneuvosto ja Euroopan tietosuojavaltuutettu toteavat tältä osin, että edellä tässä lausunnossa analysoitu ilmoitus- ja rekisteröintijärjestelmä ei voi korvata sitä, että henkilötietojen käsittelyllä on oltava tietosuoja-asetuksen 6 artiklan 1 kohdan mukainen asianmukainen oikeusperuste, jotta datan käsittely olisi lainmukaista. Toisin sanoen henkilötietojen käsittely on yleisen tietosuoja-asetuksen mukaan laillista vain, jos ja siltä osin kuin siihen sovelletaan asianmukaista yleisen tietosuoja-asetuksen 6 artiklan 1 kohdan mukaista oikeusperustetta. Epäselvyyksien välttämiseksi ehdotuksessa olisi täsmennettävä selkeästi tämä näkökohta.**

Bryssel, 10. maaliskuuta 2021

Euroopan tietosuojaneuvoston puolesta

Puheenjohtaja

(Andrea Jelinek)

Euroopan tietosuojavaltuutetun puolesta

Euroopan tietosuojavaltuutettu

(Wojciech Wiewiorowski)

---

⁹⁹ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukset (EU) 2018/1724, annettu 2 päivänä lokakuuta 2018, tietoja, menettelyjä sekä neuvonta- ja ongelmanratkaisupalveluja saataville tarjoavan yhteisen digitaalisen palveluväylän perustamisesta ja asetuksen (EU) N:o 1024/2012 muuttamisesta (ETA:n kannalta merkityksellinen teksti) (EUVL L 295, 21.11.2018, s. 1–38).